

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Monitorovací indikátory růstu kvality života v konkrétním mikroregionu
(případová studie)**

Zdeněk Brabec

© 2012 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra humanitních věd
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Brabec Zdeněk

Veřejná správa a regionální rozvoj nav.- Litoměřice

Název práce

Monitorovací indikátory růstu kvality života v konkrétním mikroregionu (případová studie)

Anglický název

Monitoring Indicators of Growth in the Quality of Life in a Particular Microregion (Case Study)

Cíle práce

Cílem práce je poskytnout podrobný přehled v současnosti používaných indikátorů kvality života z pohledu celosvětových, respektive celoevropských průzkumů kvality života, dále pak nalézt a popsat trendy ve vývoji zkoumání a chápání kvality života, způsobu měření jeho kvality a rozsahu zjišťovaných dat. Ze všech zkoumaných aspektů identifikovat ty, které lze aplikovat a případně zjišťovat na mikroregionální úrovni. Dalším cílem práce je provést konkrétní rozbor situace ve vybraných mikroregionech a provést podrobnou analýzu dat a faktorů ovlivňujících kvalitu života, provést terénní šetření a aplikovat vhodná kritéria pro zjištění skutečné kvality života na této úrovni. Výstupem práce je porovnat hodnoty mikroregionální s hodnotami platnými pro státní jako celek a tím vymežit specifika rozvoje zkoumaných mikroregionů.

Metodika

Provézt šetření aktuálních výzkumů a publikací na téma kvality života, provést excerpci dostupné odborné literatury a publikací; identifikovat trendy a odlišnosti jednotlivých koncepcí nazírání na kvalitu života a analyzovat kvantitativní a kvalitativní specifika jednotlivých výzkumů. Stanovit data identifikovaná jako klíčová pro sledování kvality života na mikroregionální úrovni. Provést šetření v terénu dle zvolených klíčových indikátorů, podrobit je analýze a tato data interpretovat. Rozborem konkrétních místních podmínek mikroregionů ověřit relevanci sebraných dat a analyzovat nakolik jsou regionální indikátory a specifika rozdílné od dat a indikátorů uplatňovaných na vyšších úrovních výzkumů.

Harmonogram zpracování

02/2011 - 06/2011 Vypracování kapitol Úvod, Cíl a metodika práce (udělení 1. zápočtu)

07/2011 - 09/2011 Zpracování teoretického zázemí práce, návrh a příprava šetření v terénu

10/2011 - 11/2011 Uskutečnění terénního šetření

12/2011 - 01/2012 Zpracování, analýza a interpretace získaných dat (udělení 2. zápočtu)

02/2012 - 02/2012 Syntéza teoretických východisek a empirických zjištění v závěrech práce

03/2012 - 03/2012 Dokončení formálních úprav a odevzdání práce (udělení 3. zápočtu)

Rozsah textové části

60 - 80 stran

Klíčová slova

mikroregion, kvalita života, venkov, regionální rozvoj, šetření v terénu, monitorování, indikátory

Doporučené zdroje informací

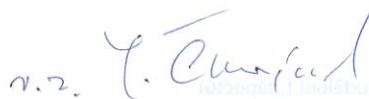
BLAŽEK, Bohuslav. Problémy a výhledy českého venkova : statě z let 1990-1997. Libčeves-Praha : Škola obnovy venkova a nadace EcoTerra, 1997. 84 s. Začátek formuláře
Konec formuláře
BUCHTOVÁ, Božena. Nezaměstnanost : psychologický, ekonomický a sociální problém. Praha : Grada, 2002. 236 s. ISBN 80-247-9006-8.
DISMAN, Miroslav. Jak se vyrábí sociologická znalost : příručka pro uživatele. Praha : Karolinum, 2000. 374 s. ISBN 80-246-0139-7.
DURDISOVÁ, Jaroslava a LANGHAMROVÁ, Jitka. Úvod do teorie zdravotní politiky. Vyd. 1. V Praze: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 2001. 126 s. ISBN 80-245-0217-8.
Ekosystémy a kvalita lidského života: rámec pro hodnocení: zpráva pracovní skupiny pro koncepční rámec Ekosystémového hodnocení milénia : český překlad Souhrnu publikace. 1. vyd. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2003, 30 s. ISBN 80-721-2266-5.
GALVASOVÁ, Iva. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno : Georgetown, 2007. 138 s. ISBN 978-80-86251-20-2.
MEDERLY, P., TOPERCER, J., NOVÁČEK, P. Indikátory kvality života a udržitelného rozvoje. Praha: UK FSV CESES, 2004. ISBN 80-239-4389-8.
MOŽNÝ, Ivo. Česká společnost : nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života. Praha : Portál, 2002. 207 s. ISBN 80-7178-624-1.
WOKOUN, René, et al. Regionální rozvoj : východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. Praha : Linde Praha, a.s., 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.
Český statistický úřad [online]. 2011 [cit. 2011-05-29]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/>

Vedoucí práce

Varvažovská Pavla, Ing.

Termín odevzdání

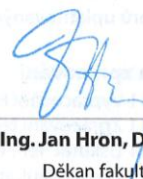
březen 2012

prof. PhDr. Ing. Věra Majerová, CSc.

Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.

Děkan fakulty

V Praze dne 3.4.2012

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že tuto diplomovou práci "Mikroregionální aspekty růstu kvality života" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v této práci a uvedeny v seznamu literatury v konečné části práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 5. dubna 2012 _____

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval vedoucím této diplomové práce paní Ing. Varvažovské, za její vynaložený čas, ochotu, odbornou pomoc, připomínky a rady, které mi pomohly a vedly mne ke zpracování této diplomové práce.

Monitorovací indikátory růstu kvality života v konkrétním mikroregionu (případová studie)

Monitoring Indicators of Growth in the Quality of Life in a Particular Microregion (Case Study)

Souhrn

Tato diplomová práce se zabývá monitorovacími indikátory růstu kvality života v mikroregionech. Poskytuje podrobný přehled v současnosti používaných indikátorů kvality života a studií publikovaných institucemi, které se zabývají měřením kvality života. Tyto výzkumy jsou prezentovány s nastíněním teoretických postupů a metod používaných při těchto výzkumech prováděných na celosvětové, evropské i lokální úrovni a práce zároveň prezentuje vývoj kritického myšlení a současné změny pohledu na kvalitu života. Ze způsobů měření kvality života jsou pak identifikovány ty, které se vztahují k regionální nebo nižší úrovni. Tyto identifikátory jsou pak aplikovány na rozbor situace konkrétních mikroregionů, kde je provedeno místní šetření jak statistických dat, tak kvalitativních znaků mikroregionů. Výsledky šetření jsou pak porovnány s hodnotami platnými pro větší územní celky a je diskutována jejich skutečná vypovídací hodnota z hlediska indikace kvality života v konkrétních mikroregionech.

Klíčová slova

Kvalita života, indikátor, rozvoj společnosti, mikroregion, růst, analýza.

Abstract

This diploma thesis deals with monitoring indicators of growth in the quality of life in micro-regions. It provides a detailed overview of currently used indicators of quality of life and studies published by various institutions dealing with measuring of quality of life. Such surveys are presented together with an outline of their theoretical base as well as methods utilised by the surveys done at both global, European and local levels and the thesis also presents the development of critical thinking and current changes in viewing of the quality of life. The ways of measuring of the quality of life applicable at the regional or lower levels are further identified. Such identifiers are later applied in analysing of the situation of specific regions where both analysis of local statistic data and qualitative features of the micro-regions. The results of the survey are compared to the values valid for larger areas and their real identification value regarding the quality of life is discussed in order to determine their power.

Keywords

Quality of life, indicator, human development, micro-region, growth, analysis.

Obsah:

Obsah

Obsah:	8
1 Úvod	10
2 Cíl a metodika práce	12
3 Teoretická východiska	13
3.1 Vývoj pohledů na kvalitní život	13
3.2 Světové koncepty zkoumání kvality života	16
3.2.1 Index rozvoje lidské společnosti	16
3.2.2 Index fyzické kvality života	17
3.2.3 Index šťastné planety	17
3.2.4 Hrubé národní štěstí	18
3.2.5 Výzkumy Gallupova ústavu	19
3.2.6 Zpráva Spojených národů o rozvoji společnosti	23
3.2.6 Studie Princetonské University	30
3.2.7 Kvalita života dle studie Economist Intelligence Unit a Mercerova zpráva o kvalitě života	31
3.2.8 Index měst, kde se nejlépe žije podle magazínu Monocle	34
3.3 Evropské průzkumy kvality života	35
3.3.1 První Evropská studie kvality života z roku 2003	35
3.3.2 Souhrnná zpráva Evropské komise: Eurobarometr: Well-being 2011	37
3.4 Další faktory kvality života, kritické pohledy, nové koncepty	39
3.4.1 Kriminalita	39

3.4.2	Nanukový index - Popsicle Index	40
3.4.3	Mercerova zpráva o bezpečnosti života ve vybraných městech.....	40
3.4.4	Kvalita života z hlediska zdravotní péče	40
3.4.5	Výzkumy Torontské university	42
3.4.6	Indikátor skutečného rozvoje	44
3.5	Indikátory kvality života mikroregionů	47
3.6	Souhrnný pohled na teoretická východiska aspektů kvality života	49
4	Praktická část.....	52
4.1	Zkoumané mikroregiony	52
5	Výsledky a diskuse	81
5.1	Odhad výsledků a výsledky místního šetření.....	81
6	Závěr.....	96
7	Seznam použitých zdrojů:	99
8	Přílohy	103

1 Úvod

Tato diplomová práce se zabývá studiem a analýzou různých pohledů na zjištění kvality života. Poskytuje přehled dostupných hodnocení kvality života tak, jak je provádí renomované instituce specializované na tento typ výzkumu, mezinárodní instituce a úřady a další organizace, které výsledky těchto šetření a průzkumů dále zveřejňují za účelem poskytnutí validních dat, jako podkladů pro další rozbor situací v hodnocených oblastech. Výzkumy kvality života, ať již na vědecké bázi, nebo vypracované za účelem zjednodušeného pohledu na problematiku života společnosti v poslední době nabývají na četnosti. Proto je nutné zjistit, co je skutečným předmětem výzkumu dané problematiky a jaká data byla ve skutečnosti použita pro sestavení podobných hodnocení. Jsou zkoumány výzkumy celosvětové, celoevropské i výzkumy zabývající se jen určitou specifickou problematikou.

Úvodní část práce poskytuje přehled a rozbor nejčastěji používaných hodnocení kvality života. Dále předkládá souhrn podkladů, ze kterých jsou tato hodnocení kvality života sestavena, vývoj pohledu na to, co vlastně kvalita života je a zároveň prezentuje kritické koncepty vymezené vůči klasickým indikátorům kvality života. Práce dokumentuje změnu pojetí kvality života z globálního pohledu na pohled více zaměřený na jednotlivce ve společnosti. Dále pak akcentuje pohled na společnost a kvalitu života jedince jako soubor subjektivních i objektivních faktorů a přenáší úhel pohledu z hlediska celého státu na obec, respektive region, ve kterém se obec nalézá a zjišťuje ty indikátory kvality života, které jsou důležité na lokální úrovni.

V další části je proveden rozbor konkrétních podmínek zvolených mikroregionů České republiky. Tyto mikroregiony jsou podrobně zkoumány na úrovni obcí, kde jsou sbírána data, respektive podklady pro indikátory kvality života v těchto obcích a jimi tvořených mikroregionech. Kromě statistických dat jsou zjišťována i subjektivní hodnocení občanů, týkající se různých aspektů kvality života, které se projevují právě na obecní, respektive regionální úrovni.

Data jsou dále porovnávána s průměrnými hodnotami platnými pro stát nebo kraj, kde se zkoumané mikroregiony nalézají, a tímto způsobem je hledána odpověď na otázku,

zda-li je možné poskytnou významné meziregionální rozdíly v hodnocení kvality jednotlivých aspektů života, pokud tyto rozdíly vůbec existují.

Výsledkem práce je zjištění konkrétních identifikátorů kvality života, které se nejvíce uplatňují ve zkoumaných mikroregionech a zároveň identifikace těch aspektů kvality života, které jsou z hlediska mikroregionálního spíše okrajové.

2 Cíl a metodika práce

Cílem práce je poskytnout podrobný přehled v současnosti používaných indikátorů kvality života z pohledu celosvětových, respektive celoevropských průzkumů kvality života, dále pak nalézt a popsat trendy ve vývoji zkoumání a chápání kvality života, způsobu měření jeho kvality a rozsahu zjišťovaných dat. Ze všech zkoumaných aspektů identifikovat ty, které lze aplikovat a případně zjišťovat na mikroregionální úrovni, respektive identifikovat ta kritéria kvality života, která se nejvíce promítají na mikroregionální úrovni. Dalším cílem práce je provést konkrétní rozbor situace ve vybraných mikroregionech a provést podrobnou analýzu dat a faktorů ovlivňujících kvalitu života, provést terénní šetření a aplikovat vhodná kritéria pro zjištění skutečné kvality života na této úrovni. Výsledným cílem práce je porovnat hodnoty mikroregionální s hodnotami platnými pro větší územní celky a tím vymezit specifika kvality života ve zkoumaných mikroregionech, respektive možné scénáře vývoje daných mikroregionů.

Provést šetření aktuálních výzkumů a publikací na téma kvality života, provést excerpci dostupné odborné literatury a provedených výzkumů; identifikovat trendy a odlišnosti jednotlivých koncepcí nazírání na kvalitu života a analyzovat specifika jednotlivých výzkumů.

Stanovit data identifikovaná jako klíčová pro sledování kvality života na mikroregionální úrovni. Zvolit vhodné mikroregiony, zde provést kvalitativní šetření dle zvolených klíčových identifikátorů, podrobit je analýze a tato data interpretovat. Rozborem konkrétních místních podmínek mikroregionů ověřit relevanci sebraných dat a analyzovat nakolik jsou regionální indikátory a specifika rozdílné od dat a indikátorů uplatňovaných na vyšších, krajských a národních úrovních výzkumů.

3 Teoretická východiska

Termín kvalita života – quality of life¹ – je běžně používán od hodnocení obecného blaha jednotlivců - well-being of individuals² – až k hodnocení rozvoje³ celých společností - human development⁴. Kromě toho se používá pro množství dalších hodnocení ve zdravotnictví a politice a zároveň je citován v mnoha, často velmi různých kontextech. Kvalita života by neměla být zaměňována s životní úrovní - standard of living⁵ -, která primárně závisí zejména na příjmech. Na rozdíl od životní úrovně, kvalita života zahrnuje kromě zaměstnanosti a obecného bohatství také životní prostředí, fyzické a duševní zdraví, vzdělání, rekreaci a společenskou začleněnost, pocit bezpečí a mnoho dalších faktorů.

3.1 Vývoj pohledů na kvalitní život

Lidé, respektive přední myslitelé, o jejichž uvažování se dochovaly písemné prameny, se dívali na život sám oproštěně od hmotných statků⁶ a po většinu zaznamenaných dějin se termín život člověka nijak výrazně nespojoval s jeho kvalitou, ale hodnotil se ve vztahu k vyšší autoritě, například Bohu (míněno křesťanskému), panovníkovi, svému pánu, či majiteli ve smyslu vyplnění daných povinností určených právě platným společenským řádem a postavením daného člověka v společenské hierarchii. Za vzory „dobrého“ života byly obvykle považovány modely spíše asketické, často na hraně sebeobětování. Většina dlouhodobě existujících náboženství neschvalovala hromadění majetku pouze k prospěchu jedince a vždy nabádala bohaté ke sdílení svého bohatství s chudými, povinnost konat dobro – zlepšovat tak život druhých - je vlastně

¹ Výkladový slovník McMillan's (2010): definuje tento pojem jako „radost ze života na základní úrovni, která zahrnuje pocit štěstí a zdraví spíše než vlastnictví statků“

² Gregory, Johnson, Galdine: Dictionary of Human Geography; 1.vydání, 2009

³ European Commission Official Publication; Eurobarometer, Well-being, 2011

⁴ Bráno jako rozvoj celé lidské společnosti, nikoliv pouhého jednotlivce, tak jak je uvedeno v preambuli „Human Development Report“, pravidelné publikaci Spojených národů.

⁵ Životní úroveň je definována mnoha způsoby, např. slovník Merriam-Webster, odvozený od Encyclopedia Britannica ji definuje následujícím jako: „The necessities, comforts, and luxuries enjoyed or aspired to by an individual or group or a minimum of necessities, comforts, or luxuries held essential to maintaining a person or group in customary or proper status or circumstances.“ Lze nalézt další definice, které se od sebe částečně liší.

⁶ Anzenbacher, A.: Úvod do filosofie, SPN, Praha 1991

univerzální povinností věřících téměř všech náboženství⁷. Kvalita jedince a potažmo jeho života byla proto srovnatelná s množstvím pozitivních skutků konaných vůči celku, respektive pro větší slávu Boha.

Proto nazírání na kvalitu života jednotlivého člověka, zejména pro jeho nedůležitost vůči životu celku, rodiny, širší rodiny, případně celého státu, je věcí až těch historických období a států, kde došlo k oddělení života člověka od funkční závislosti na svém pánovi, případně převládajícímu božstvu a také na ekonomické nezávislosti na své širší rodině.

Současný pohled na kvalitu života jedince, z části determinovaný sumou měřitelných příjmů, není příliš historický. Významný starověký myslitel Platón, který ovlivnil nahlížení na kvalitní život člověka po více než dvě tisíciletí až do současnosti, stanovil oddělení ducha od hmoty a zároveň přikázal jedinci se zbavit hmotného a věnovat se nehmotnému, duševnímu. I práce byla proto vyhrazena pouze pro nejnižší stavy⁸ a pro život kvalitní, míněno kontemplativní, byla práce považována za nevhodnou. O životě a jeho kvalitě v souvislosti s prací se však začíná mluvit znovu s kázáními apoštola Pavla⁹, který spojil vykonávání práce ve prospěch celku s prospěchem Božího díla a odsoudil Plantónovsko-Sokratovské nicnedělání jako nedůstojné kvalitního života člověka. Člověk, který chtěl žít „dobrý“ život, musel jej trávit prací, raní křesťané byli k ní sami vybízeni, samotné vykonávání práce nemělo však mít za následek hromadění vlastního majetku, ale růst blaha celé společnosti pomocí skutků samaritánských a z moderního hlediska obecně prospěšných. Tyto myšlenky znovu rozvinul Tomáš Akvinský, který filosoficky přisoudil člověku rozumové užívání světa a tudíž i hmotných produktů své práce, ačkoliv skutečně kvalitní život spatřoval sice jako život duchovní, již nekritizoval nadprodukcí majetku, ale nabádal k jeho rozumnému a užitečnému použití¹⁰. Je zde poprvé zmíněn kladný účinek nadproduktu na kvalitní život společnosti. Kvalita života člověka z hlediska jeho prožití však zůstávala stále na okraji zájmů, rozvoj uvažování o člověku jako jedinci přišel spolu s osvícenstvím a později zejména v souvislosti s průmyslovou výrobou. Stroje byly dávány

⁷ Self, D a kolektiv autorů; Encyklopedie světových náboženství, Karmelitánské nakladatelství, Praha, 2009 ISBN 978-80-7195-320-3

⁸ Duby, G.: Tři řády, Argo, 2008, ISBN 978-80-7230-966-1

⁹ Listy Tesalonickým – Pavel zde nabádá k vyhýbání se těm, kdo se práce straní a zavrhuje všechny, co v zahálce žijí, zároveň je zde silný sklon k askezi, kdy straní chudým a nechává potrestat božím trestem bohaté, kteří se s chudými nerozdělí o své statky.

¹⁰ Sedláček, T.: Ekonomie dobra a zla, 65.pole, Praha 2009, ISBN 978-80-903944-3-8

do souvislostí s růstem kvality života, kdy se všeobecně věřilo, že nahrazení lidského faktoru při výrobě, respektive nejtěžší fyzické práce, povede k nové kvalitě lidského života, byl míněn zejména volný čas, jehož trávení bylo pro neprivilegované vrstvy vlastně historickou novinkou. Až filosofie humanismu a racionalismu 18. století začala vnímat člověka jako jedince rovnoprávného s jinými a odstranila dělení společnosti na tradiční řády, kde jsou role dopředu přiděleny sociálním původem, a tudíž tím je i determinován způsob a kvality jedincova života. Okamžitě s rozpadem tradičního, středověkého dělení společnosti, začíná být akcentována schopnost jedince hromadit statky a tím zlepšovat zejména svůj vlastní osud a tudíž i kvalitu vlastního života. Peníze nepáchnou¹¹, výrok známý již ze starého Říma nabývá na důležitosti a to skutečně „kvalitní“ se začíná měřit těmito penězi, které vlastně svým způsobem nahradí Boha¹². Kvalitní život se již nerovná životu odříkavému, avšak pilnému a bohabojnému, nýbrž životu v dostatku.

Finanční indikátory, jako jsou hrubý příjem na hlavu, případně nějakým konzumním způsobem stanovená životní úroveň, jsou obvykle vyjadřovány v peněžních jednotkách a jsou zpravidla zkoumány na dlouhodobé bázi¹³; výzkumy Organizace spojených národů probíhají systematicky již více než dvacet let, Gallupův ústav zkoumá základní soubory ohledně předpovědi výsledků voleb více než čtyřicet let a detailní ekonomické průzkumy provádí již od 70. let minulého století. V souvislosti s kvalitou života jsou dnes kromě ekonomicky založených hledisek zároveň zmiňovány koncepty svobody, lidských práv a štěstí. Poslední ze jmenovaných je však velmi obtížně objektivně zjištělné, avšak zjišťované ve výzkumech a pracích jako je například - Index of happiness of nations¹⁴. Závěrem těchto výzkumů je obvykle fakt, že míra, respektive pocit štěstí jednotlivce není spojena jen s úrovní jeho příjmů, případně s celkovou životní úrovní dané společnosti, ale spíše rozhoduje vnímání sebe sama jako spokojeného a šťastného¹⁵. Míra svobody a úroveň lidských práv jsou měřeny a zkoumány různými organizacemi jako

¹¹ Pecunia non olet – výrok připisovaný Vespasiánovi v souvislosti se zdaněním veřejných záchodků.

¹² Voltaire, - je mu připisován výrok: „... Když jde o peníze, každý je téhož náboženství“.

¹³ United Nations Human Development Report, 1990 - 2010 , představuje souvislou řadu hodnocení pro většinu dnes existujících územních celků.

¹⁴ Původní publikace The National Bureau of Economic Research je dostupná na www.nber.org

¹⁵ Blanchflower D. a Oswald A. a David R. Francis: shrnuli svoje pozorování stavu uspokojení z života v šesti bodech, kdy formulovali v textu uvedené body na základě pozorování 50 000 respondentů v rozvinutých zemích a odhalili, že samotné HDI je pouze mechanické kritérium a nic neříká o skutečném stavu vnímání osobního štěstí jednotlivců. Zároveň nechtějí zpochybňovat roli HDI, jejiž toto rozvolnění vztahu mezi kvalitou života, respektive pocitu štěstí a vyšší příjmů, respektive formálního blahobytu celé společnosti platí až pro velmi rozvinuté ekonomiky.

například OSN, Amnesty International¹⁶ a dalšími a tyto žebříčky s výsledky jsou dnes pravidelně publikovány.

Až teprve nedávno (1995) začaly být od sebe odlišovány další pohledy na blaho jedince: jako první bych uvedl pohled tzv. Emočního blaha¹⁷, které je mezi účastníky výzkumů šetřeno jako kvalita jejich každodenních emočních zážitků jako jsou radost, napětí, smutek, hněv nebo afekt a zároveň je bráno v potaz jejich vlastní hodnocení života, kde jsou respondenti žádáni, aby sami hodnotili své prožitky pomocí určité definované stupnice. Tyto stupnice se však od sebe v jednotlivých výzkumech liší a nejsou ani systémově jednotné. Lidské emoce, respektive jejich hloubka a rozsah jsou také často zkoumány v souvislosti s duševním zdravím a jsou součástí mnoha zdravotních a na ně navázaných statistik.

Dle ekonoma a ekologa Roberta Costanzy¹⁸ kvalita života je jistou formou politického cíle, avšak její samotné zjištění nebo přesné měření je velmi omezené. Různé objektivní a subjektivní indikátory z širokého spektra vědních disciplín a zároveň množství pohledů a různých výzkumů ohledně blaha jednotlivce a zároveň psychologie štěstí jednotlivce činí tuto oblast velmi složitou, avšak zajímavou.

3.2 Světové koncepty zkoumání kvality života

3.2.1 Index rozvoje lidské společnosti.

Index rozvoje lidské společnosti - Human Development Index- je pravděpodobně jeden z nejpoužívanějších a nejpublikovanějších způsobů měření kvality lidské společnosti, zahrnuje v sobě měření očekávané délky života, vzdělání a životní úrovně na základě hrubého domácího produktu přepočítaného na paritu kupní síly. Je to jeden z nejběžněji používaných indexů a je používán například rozvojovými programy Spojených národů

¹⁶ Publikace dostupná na <http://www.amnesty.org/en/annual-report/2011> dlouhodobě prezentuje a sleduje stav lidských práv a jejich porušování celosvětově a tato zpráva slouží jako zdroj pro další hodnocení kvality života ve smyslu svobody jedince.

¹⁷ Emotional well-being and Mental Health, Harvard University. Publikováno 16.prosince 2010.

¹⁸ Doslovný citát z Costanza, R.; An Integrative Approach to Quality of Life Measurement, Research, and Policy, 2008.: „While Quality of Life has long been an explicit or implicit policy goal, adequate definition and measurement have been elusive. Diverse "objective" and "subjective" indicators across a range of disciplines and scales, and recent work on subjective well-being surveys and the psychology of happiness have spurred renewed interest“.

v jejich zprávě o rozvoji lidské společnosti - Human Development Report. Tato zpráva o rozvoji společnosti je sama o sobě velmi podrobnou analýzou celkového stavu světa a její data přímo dokumentují kvalitu života v jednotlivých zemích a sama zpráva jako taková, respektive její součásti – sedmnáct podrobných statistik – slouží jako zdrojový materiál pro další odvozené zprávy různých dalších organizací zkoumajících jednotlivé aspekty kvality života. Samotné zprávě bude v této práci věnován prostor a bude podrobněji rozebrána. Avšak má i své kritiky pro přílišnou závislost na ekonomických datech¹⁹.

3.2.2 Index fyzické kvality života

Sociolog Morris David Morris v 70. letech vyvinul měření, které nazval Index fyzické kvality života - **The Physical Quality of Life Index**.²⁰ Tento index je založen na zjišťování gramotnosti, dětské úmrtnosti a očekávané délky života. Jelikož toto měření není tak komplexní jako index HDI, ukazuje o něco méně pesimistické údaje než HDI, zejména proto, že se soustřeďuje na oblasti, které ve světě v posledních desetiletích trvale rostou a zcela ignoruje fakta jako je HDP nebo osobní disponibilní příjem.²¹

3.2.3 Index šťastné planety

V roce 2006 se objevil Index šťastné planety - **The Happy Planet Index**²², provedený New Economic Foundation, který kromě standardních faktorů určujících blahobyt používá i nový indikátor, a to ekologickou stopu. Díky použití tohoto indikátoru evropské ani severoamerické státy nedominují statistice, ale do čela této statistiky se v roce 2009 dostaly státy jako Kosta Rica, Dominikánská Republika a Jamajka, které dle výzkumníků zanechávají nízkou ekologickou stopu, zejména však díky své nízké průmyslové rozvinutosti.²³

¹⁹ Blanchflower, D. a Oswald, A. v Happiness and the Human Development Index: *Paradox of Australia* publikováno v NBER Working Paper No. 11416 v roce 2005

²⁰ Publikováno US National Library of Medicine pod odkazem www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/12261723

²¹ Výše disponibilních příjmů obyvatel jednotlivých zemí světa je dostupná v databázi Světové banky na <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GNP.PCAP.CD>

²² Kompletní publikace vyšla 12.6. 2006 pod názvem Steffan, Alex. Happy Planet Index. World Changing.

²³ Abdallah, S., Thompson, S., Michaelson, J., Marks, N., Steuer, N. *et al.* The Happy Planet Index 2.0. New Economics Foundation. 2009, dostupná na odkazu www.happyplanetindex.org

3.2.4 Hrubé národní štěstí

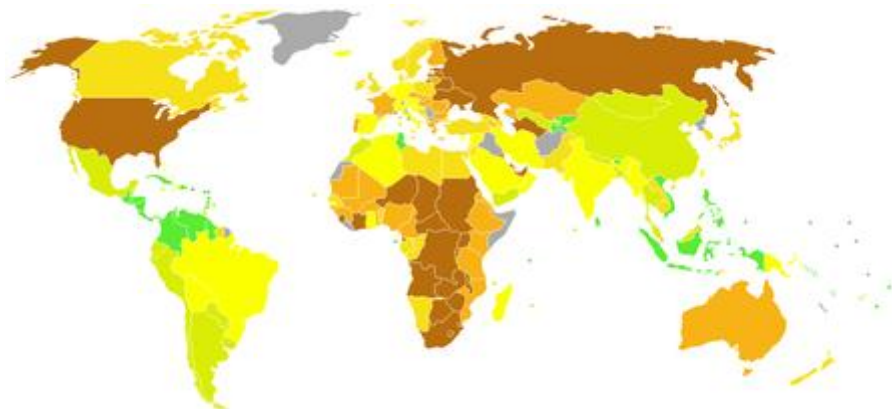
„Hrubé národní štěstí je důležitější než hrubý národní produkt“ – fráze, která přispěla ke změně vnímání kvality života pouze západoevropským pohledem. Hodnocení hrubého národního štěstí je v podstatě pokus zavést více psychologických a holistických měření do výzkumu svého druhu – kvality života – než u běžných výzkumů zaměřených na ekonomické indikátory, zejména hrubý domácí produkt ²⁴.

Tento termín byl zaveden v roce 1972 Bhútánským králem Jigme Singye Wangchuckem, který otevřel Bhútán modernizaci. Tento král použil výše uvedený termín jako odůvodnění faktu, že i nově reformovaná ekonomika by měla sloužit rozvoji blaha bhútánského lidu, jehož kultura je založena na duchovních záležitostech spíše než na materiálních hodnotách. Zpočátku bylo toto tvrzení bráno jako kolorit dokreslující nerozvinutost dané oblasti, avšak Karma Ura při Centru pro Bhútánská studia, vyvinul sofistikovanou metodu provádění výzkumu pro zjištění míry blahobytu a štěstí v populaci. Při jejím rozvoji se podílel kanadský epidemiolog Michael Pennock²⁵, který tuto metodu očistil od Bhútánských specifik a použil při svých výzkumech v Britské Kolumbii (Kanada). Dnes je dále rozvinutá a upravená Pennockova a Urova metoda používána pro zjišťování potenciálního vlivu projektů a programů na společnost. V současnosti je její princip používán pro zjišťování vlivu projektů na životní prostředí a lidskou společnost u všech velkých projektů prováděných ve Spojených státech amerických.

²⁴ Publikace centra pro Bhútánská studia pod názvem poprvé zveřejněná v roce 2005 pod názvem Gross National Happiness, The Centre for Bhutan Studies. (24.3.2011) na odkazu www.grossnationalhappiness.com

²⁵ Core Public Health Functions Research Initiative, Michael Pennock – publikuje své zprávy a výzkumy na http://web.uvic.ca/~cphfri/people/michael_pennock.htm

Obrázek níže zobrazuje hrubé národní štěstí v odstínech od žluté po hnědou, čím tmavší barva, tím vyšší pocit hrubého národního štěstí. Z oblastí označených šedě nejsou dispozici data.

Zdroj: Gallupův ústav, 2011.

3.2.5 Výzkumy Gallupova ústavu

Jeden z nejrenomovanějších ústavů zabývajících se statistickými šetřeními a predikcemi budoucího vývoje je Gallupův ústav ²⁶. Tento ústav provedl v nedávné době několik výzkumů s cílem nalézt nejšťastnější zemi. Ve zprávě publikované na vlastních webových stránkách a dále v tisku publikoval metodiku tohoto výzkumu ²⁷. Jedná se o vlastní hodnocení respondentů pomocí stupnice 0 až 10 z hlediska vnímané kvality současného a budoucího života s pomocí otázek, které poprvé použil už v roce 1965 Dr. Hadley Cantril.²⁸ Gallupův ústav tyto kategorie sloučil dohromady a zařadil výsledné odpovědi do tří kategorií, kategorie THRIVING – což lze přeložit jako prosperující nebo dobře se rozvíjející, kategorie SRUGGLING, usilující se o něco, bojující, pachtící se a poslední kategorie SUFFERING, které lze vysvětlit jako trpící, žijící v bolesti, v úporné snaze přežít nebo něčeho dosáhnout.

²⁶ Gallup., Worldwide Research – Country Data Set Details, březen 2011

²⁷ Metodiku popisuje Gallupův ústav následujícím způsobem: „Please imagine a ladder with steps numbered from zero at the bottom to 10 at the top. The top of the ladder represents the best possible life for you and the bottom of the ladder represents the worst possible life for you. On which step of the ladder would you say you personally feel you stand at this time? (ladder-present) On which step do you think you will stand about five years from now? (ladder-future)“

²⁸ Základní přehled výzkumů a díla je dostupný například na elektronické formě Encyklopedie Britannica na <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/93292/Hadley-Cantril>

Ve zprávě pro rok 2010 pod názvem:

Income, Health, and Well-Being Around the World: Evidence From the Gallup World Poll²⁹, respondenti zařazení do kategorie „**Thriving**“ charakterizovali svůj současný stav blahobytu jako silný, setrvalý a s pozitivním vývojem. Hodnotili svoji současnou životní situaci známkou 7 plus a měli pozitivní pohled na budoucnost hodnocený známkou 8 plus. Zároveň udávali méně zdravotních problémů, menší nemocnost, méně obav, stresu, smutku nebo hněvu a zároveň více štěstí, radosti a zároveň pociťovali více respektu a měli více zájmů.

Kategorie „**Struggling**“ hodnotí svůj stav blahobytu jako mírný nebo střední nebo případně nesetrvalý. Respondenti mají jen umírněný pohled na svoji současnou životní situaci nebo mají střední případně negativní pohled na svoji budoucnost. Buď mají nejistotu ohledně svého současného života, nebo pociťují nejistotu z budoucnosti. Jsou charakterizováni větším množstvím stresu a většími finančními problémy než uvádí respondenti z kategorie Thriving a zároveň mají dvojnásobný počet dnů nemocnosti. S větší pravděpodobností jsou to kuřáci a jí méně zdravě než předchozí kategorie.

„**Suffering**“, tato kategorie respondentů uvádí svůj blahobyt jako velmi ohrožený nebo omezený. Respondenti mají velmi nízké hodnocení své současné životní situace (4 a méně) a mají zároveň negativní pohled na nejbližších 5 let (stupeň 4 a méně). Uvádějí nedostatek základních potravin a často chybějící přístřeší, častěji uvádí fyzickou bolest, zažívají velké množství stresu, obav, smutku a hněvu. Mají omezený přístup k zdravotní péči nebo nemají žádné zdravotní pojištění a jsou dvakrát častěji postiženi chorobami než respondenti z kategorie „thriving“.

Výzkum byl v roce 2010 proveden v 155 zemích světa a to většinou přímým rozhovorem nebo telefonicky s 1000 obyvateli staršími 15 let každé zkoumané země³⁰. Výsledky ukazují následující. Pouze v 19 zkoumaných zemích se nachází nadpoloviční množství obyvatel v kategorii Thriving. Jedná se převážně o evropské země a severoamerické země. Průzkum taktéž ukazuje, že v roce 2010 byla nejšťastnější a

²⁹ Deaton Angus, Ph.D.: Income, Health, and Well-Being Around the World: Evidence From the Gallup World Poll, strana 5 – 20.

³⁰ Gallupův ústav popisuje tuto metodiku na svých stránkách v dokumentu Country Data Set Details, včetně užitého jazyka a míry spolehlivosti informací. Konkrétní znění otázek však zveřejněno nebylo.

neoptimističtější země planety Dánsko, kde je se současností spokojeno a očekává kladnou budoucnost 72 % respondentů. Na opačném konci žebříčku stojí Čad s 1 % obyvatel stejné spokojenosti s životem.

Data Gallupova ústavu naznačují, že pocit štěstí a pozitivního očekávání budoucnosti souvisí s hrubým domácím produktem. V podstatě logicky z daného vyplývá, že mimo skupinu ekonomicky rozvinutých zemí bude kladné vnímání současnosti a očekávání budoucnosti poněkud horší. V 67 zemích v průzkumu odpovědělo méně než 25 % respondentů tak, aby splňovalo požadavky na zařazení do kategorie Thriving, tyto země se nacházely téměř na všech kontinentech, avšak naprosto nejhoršího výsledku odsály země subsaharské Afriky, kde medián osob v kategorii Thriving je pouhých 8 %.

I v ostatních částech světa je hodnocení života značně rozdílné, jako celek dosáhly nejlepšího výsledku země Amerických kontinentů a to průměrné hodnoty kategorie „thriving“ 39 % s nejlepším výsledkem u Kanady – 69 % a nejnižším u Haiti – 2 %. Evropa jako celek dosáhla nižšího průměrného výsledku hlavně díky nejistotě a obavám z budoucnosti u zemí bývalého Sovětského svazu a i současných členů Evropské unie ve východní Evropě. Nejlepšího výsledku dosáhlo Dánsko – 85 %, nejhoršího Bulharsko – 6%.

Mediánová hodnota kategorie Thriving na Středním východě a v Severní Africe je 20 %, kde nejšťastnější a neoptimističtější zemí regionu je Izrael s hodnou tou 63 %, dalšího výrazného výsledku dosáhly Spojené Arabské Emiráty a Katar. Pozoruhodné je rovněž velmi nízké hodnocení u zemí, jako jsou Tunisko, Jemen, Egypt a Maroko, kde byl s životem spokojen a měl pozitivní očekávání jen přibližně každý sedmý respondent. Téměř ve všech těchto zemích proběhly od konce roku 2010 a zejména od jara 2011 významné společenské změny, kdy došlo k destrukci nebo nahrazení stávajících vládnoucích režimů. Jedním z hlavních důvodů pádu těchto režimů byl odpor obyvatel proti korupci a svázanosti ekonomiky z vládnoucí skupinou.

V roce 2010 v Asii jsou opět velké rozdíly ve vnímání blahobytu a budoucího vývoje společnosti, nejhorší vnímání a očekávání života je zaznamenáno v Tádžikistánu a Kambodži (3%), nejlepší v Turkmenistánu a v Jižní Koreji, obecně však tento kontinent spíše udává nižší hodnoty a opatrná očekávání pro budoucnost.

Naproti tomu Austrálie a Nový Zéland jsou dle názoru svých obyvatel se svými hodnotami 60 a 63% v podstatě nejlepšími místy k životu na celé jižní polokouli.

Navzdory ekonomické krizi postihující zejména státy severní Ameriky a Evropy se mezi lety 2009 a 2010 celkový blahobyt a jeho očekávání do budoucna mírně zlepšil, celosvětový průměr kategorie Thriving je pro rok 2010 28 %, ve srovnání s 25 % pro rok 2009. Výzkum sám ukazuje, že samotné ekonomické výsledky státu nemusí nutně implikovat i blahobyt pro všechny občany daného státu a jeho očekávání.

3.2.6 Zpráva Spojených národů o rozvoji společnosti

V roce 2011 byla uveřejněna již 21. v pořadí studie Spojených národů o rozvoji lidské společnosti³¹. Tato zpráva nejen že publikuje celkové výsledky o stavu lidské společnosti ve zkoumaných zemích jako celek, ale publikuje i výsledky v jednotlivých kategoriích a zároveň díky délce a rozsahu celkového šetření i trendy, ze kterých je možné odhadovat další vývoj do budoucna.

Tabulka zobrazující **Index rozvoje společnosti** představuje hodnocení bezrozměrného čísla v rozmezí od 0 do 1, kde 1 rovná se ideálnímu stavu. Zkoumané země jsou v konečném hodnocení rozděleny na země Velmi vysokým stupněm rozvoje, vysokým stupněm rozvoje, středním stupněm rozvoje pro hodnoty, nízkým stupněm rozvoje a ostatními zeměmi, pro které nelze tento index z důvodu nedostatku dat sestavit. HDI index pro rok 2010 zohledňuje následující kritéria: očekávaná délka života při narození, průměrný počet let vzdělávání, očekávaná doba vzdělávání, hrubý národní příjem na hlavu a hrubý domácí příjem bez příjmové složky. V červnu roku 2011, dle inovované tabulky, je ve vedení tabulky Norsko s hodnotou 0,941, následováno Austrálií (0,938), Novým Zélandem (0,937), Spojenými Státy Americkými (0,937) a Irskem (0,937). Česká republika se nachází ve vedoucí skupině velmi vyvinutých zemí na celkovém 27. místě s hodnotou 0,845.

Dvacátá výroční zpráva (publikovaná v roce 2010) hned po celkovém hodnocení pořadí zemí uvádí celkový **Trend rozvoje společnosti** ve všech zkoumaných zemích od roku 1980, ačkoliv ne pro všechny zkoumané státy jsou dostupná data za všechna období, jelikož některé státy před třiceti lety neexistovaly, případně u nich nebylo možno hledaná data sebrat. Z celkového přehled je zřejmé, že se celá lidská společnost na této planetě ve sledovaných ukazatelích v podstatě více, či méně trvale zlepšuje. Nejlepšími příklady zlepšení jsou státy jako Omán, Čína a Nepál. Jsou však samozřejmě i státy, u nichž lze vysledovat i trendy opačné, jako jsou například Zimbabwe nebo Demokratická republika Kongo.

³¹ Poslední publikace pro rok 2011 pod anglickým názvem Human Development Report dostupná na odkazu hdr.undp.org/en/reports/global/

Dále následují tabulky již s konkrétními podrobnými daty dle jednotlivých zkoumaných sektorů. Pořadí států zůstává stejné, jak bylo určeno Indexem rozvoje společnosti.

V pořadí druhá tabulka (pro rok 2011) ve zprávě Spojených národů a prezentuje tzv. **Hrubý domácí příjem očištěný o nerovnost pohlaví**. Tato nerovnost v jednotlivých kategoriích se projevuje v nerovném přístupu ke zdravotní péči, vzdělání a v příjmech. Například nejmenší ztrátu kvůli nerovnosti má Česká republika v oblasti vzdělávání, kde je pouze jednocentní rozdíl mezi pohlavími a nejvyšší Namibie, kde je 68% rozdíl v nerovnosti příjmů. Obecně lze vysledovat z předložených fakt, že nerovnost vzrůstá s klesajícím hrubým domácím příjmem.

Zpráva taktéž samostatně uvádí **Index nerovnosti pohlaví**, zde jsou dokumentovány největší rozdíly u žen v přístupu k reprodukci, podílu na moci a podílu a účasti na trhu práce. Samotný index je vypočítáván z následujících skupin dat: úmrtnost matek, těhotenství nedospělých žen, poměr sedadel v parlamentu, populace do 25 let s alespoň středoškolským vzděláním, poměr na celkové pracovní síle, procento žen používajících antikoncepci, počet návštěv lékaře v těhotenství a poslední sledovaný jev byl porod za přítomnosti kvalifikovaného zdravotního personálu. Nerovnost mezi pohlavími ve sledovaných 139 zemích dosahuje od 17 % v Holandsku do celkových 85 % v Jemenu. Zejména arabské státy a jihoasijské státy vykazují vysoké hodnoty rozdílu v rovnosti pohlaví.

Další publikovaný index je „**Vícerozměrný index bídy**“, kde statistika sleduje počet osob bez přístupu ke zdravotní péči, vzdělání a s nedostatky v životní úrovni, konkrétně jsou sledována procenta osob žijících nebo ohrožených bídou, bez přístupu ke zdravotní péči, vzdělání a s nedostatky v životní úrovni, žijícími za méně než 1,25 UDS na hlavu a den a osobami žijícími pod národní hranicí bídy a mezinárodně uznanou hranicí bídy. V současných 104 rozvojových zemí na světě se jejich třetina populace, což je zhruba 1,75 miliardy lidí, žije v bídě. Z toho polovina žije v Jižní Asii. Celkově nejhorší údaje jsou však ze zemí Sub-saharské Afriky.

Následující šestá statistika s anglickým názvem „Empowerment“ - **Podíl občanů na moci**, která ukazuje podíl občanů na moci. Skládá se jednotlivých kategorií, jako jsou spokojenost s možností volby, úrovní demokracie (od 0 do 2), porušováním lidských práv, svobodou tisku, množstvím uvězněných novinářů, procentu osob, které mají zkušenost s korupcí, úrovní demokratické decentralizace a zapojením do politického života, respektive procentem občanů, kteří projeví svoji vůli svému politickému zástupci.

Dále následuje statistika s názvem „**Udržitelnost a zranitelnost života**“. Sleduje fakta, jako jsou procento úspor obyvatelstva, ekologická stopa, zde je brána jako počet hektarů ovlivněných činností jednoho obyvatele, podíl fosilních paliv a obnovitelných zdrojů na dodávkách energie, emise oxidu uhličitého na obyvatele, procento území vyčleněného na přírodní rezervace, procento populace žijící na degradované půdě, procento populace bez přístupu k čištěné vodě a bez kanalizace, respektive bez čištění odpadní vody, počet úmrtí na milion osob kvůli znečištění vody a vzduchu a nakonec procento populace ohrožované přírodními katastrofami.

Osmou publikovanou statistikou v „Human Development Report“ je statistika s názvem „Safety“ – **Bezpečnost**, kde je sledováno omezení lidské svobody buď z důvodu z vnějšku generovaného strachu, případně omezení z vlastní vůle kvůli obavě o vlastní bezpečnost. Sledované hodnoty jsou vývoz a dovoz zbraní v jednotlivých zemích, počet uprchlíků z jednotlivé země, množství vyhoštěných osob, existence občanské války, nedostatky ve výživě obyvatel a intenzita nedostatku potravy.

Devátá tabulka prezentuje **vnímání individuálního blahobytu a štěstí** a představuje vlastní hodnocení obyvatel dané země v následujících kategoriích. V první z nich je sledována pomocí stupnice od 0 do 10 spokojenost s životem jednak celého vzorku a také odděleně u žen, ve druhé kategorii je ve třech pododdílech dále zjišťováno procento osob spokojených s vlastním zaměstnáním, procento osob spokojených s vlastním zdravím a procento osob spokojených s dosaženým životním standardem. Třetí kategorie dat se týká jednotlivých složek štěstí, je uváděno procento kladných odpovědí na dané podoblasti. Data jsou vždy uváděna pro celý vzorek a zároveň odděleně pro ženy. Sleduje se pocit smysluplnosti života, pocit, že je s jedincem nakládáno s respektem a existence podpůrné sociální sítě. Poslední kategorií je zjištění procenta obyvatel, kteří mají za

poslední sledované období negativní zkušenost nebo zážitek. Sledované období u všech částí výzkumu pocíťovaného blahobytu a štěstí je období mezi roky 2006 a 2009.

Desátou statistikou prezentovanou ve zde citované zprávě je **statistika kvality občanského života vnímaného z hlediska bezpečí**, respektive vystavení kriminalitě, zabezpečení a dosažitelnosti mnoha důležitých prvků kvalitního života. První podskupina sledovaných jevů se skládá ze čtyř kritérií, které mají souvislost s kriminalitou. Prvním zjišťovaným faktem je počet vražd na 100 000 obyvatel, počet loupeží na 100 000 obyvatel, procentem osob, které se staly obětí útoku a posledním kritériem je subjektivní pocit bezpečí, respektive kolik procent obyvatel se cítí v bezpečí v dané zemi. Duhou podskupinou jsou obecná měřítka blahobytu, respektive procento obyvatel spokojených s komunitním životem, dostupností bydlení, kvalitou zdravotní péče, systémem vzdělávání a škol a na závěr kvalitou vzduchu a vody.

Jedenáctou souhrnnou statistikou je tabulka zobrazující **demografický vývoj** od roku 1990 do roku 2010 a zároveň odhad populace pro rok 2030. Za celkovou populaci je uveden počet obyvatel, roční přírůstek, procento obyvatel žijících ve městech a věkový medián, počet závislých osob na každých 100 osobách ve věku 15 – 64, celková plodnost žen a poměr narozených mužů vůči ženám. Všechna fakta jsou porovnávána s rokem 1990 a u plodnosti žen je prezentován odhad pro období 2010 až 2015.

Dvanáctou tabulkou je **statistika zaměstnanosti**, kde je sledováno procento zaměstnaných vůči celkovému počtu obyvatel mezi 15 až 64 lety, celkové procento formální zaměstnanosti a procento osob s ohroženou zaměstnaností, poměr zaměstnaných žen vůči mužům, zaměstnanost celkem, procento zaměstnaných lidí, kteří žijí za méně než 1,25 amerického dolaru denně. Dalšími hodnotami uvedenými v této zprávě jsou procenta nezaměstnaných podle jejich vzdělání rozdělené do kategorie základní a nižší a druhá podskupina je střední a vyšší vzdělání. Dalším sledovaným a publikovaným číslem je procento dětí ve věku od 5 do 14 let, které pracují. Posledním údajem je délka placené mateřské dovolené v dnech za kalendářní rok.

Třináctou souhrnnou statistikou je kapitola **Vzdělání**. Publikuje následující skupiny dat: Prvním údajem je gramotnost populace osob starších 15 let. Druhým faktem je procento osob ve věku 25 a více s ukončeným základním vzděláním. Další podskupinou

dat je přístup ke vzdělání, kde jsou sledovány následující údaje: procento osob zapsaných na základní, potom střední a nakonec terciární vzdělání. Třetí zkoumanou oblastí je efektivita vzdělávání, kde jsou publikována procenta osob, které jednotlivý stupeň vzdělání nedokončí a také množství osob opakujících některé ročníky studia. Poslední skupinou je kvalita základního vzdělávání kde jsou prezentována data o poměru počtu žáků na jednoho učitele a dále je zde uvedeno procento kvalifikovaných učitelů na základních školách.

Další kapitolou, nazvanou „**Zdraví**“, je statistika mapující významné faktory určující kvalitu života. Sledované skupiny dat jsou rozděleny do tří hlavních podsouborů. První jsou zdroje financování zdravotnictví ještě dále dělené na výdaje na zdraví na hlavu, počet lékařů a počet lůžek v nemocnicích na 10 000 obyvatel. Další skupinou dat jsou rizikové faktory a to procento dětí, které nejsou imunizovány proti černému kašli a spalničkám, dále je sledován výskyt viru HIV v populaci mezi 15 až 24 lety zvláště u mužů a žen a poté jako celkové procento v populaci 25 let a starší. Poslední sledovanou skupinu dat je úmrtnost dělená na skupiny u novorozenců na 1000 živě narozených dětí, dále u dětí do 5 let, potom u dospělých na 1000 obyvatel odděleně pro muže a pro ženy. Posledním sledovaným faktem tohoto souboru dat je úmrtnost na neinfekční choroby na 100 000 obyvatel.

Patnáctou statistiku představuje **přehled vládních výdajů, investic, příjmů z investic, vládní účasti na rozvojových programech a příjmů z plateb**. První velká skupina dat představuje procentní vyjádření vládních výdajů na vzdělání, zdraví, výzkum a vývoj a obranu, poslední sledovanou hodnotou je tzv. dluhová služba vyjádřená v % hrubého národního příjmu. Druhou kategorií dat jsou daňové příjmy vyjádřené v procentech HDP a tvorba hrubého fixního kapitálu vyjádřeného v procentech HDP. Třetí část ekonomických dat se zabývá přílivem zahraničních investic vyjádřených jako čistý příliv investic v procentech HDP. Další sledovanou oblastí je vládní účast na rozvojových programech a to celkem v procentech HNP, na hlavu a v procentech celkové pomoci alokované do sociálního sektoru. Poslední statistický soubor vyjadřuje podíl remitencí na HDP a celkový podíl na hlavu.

Tento statistický přehled přináší pohled na ekonomiku daných zemí z hlediska celkového HDP v paritě kupní síly, dále uvádí HDP na hlavu a jeho průměrný roční kladný či záporný přírůstek za období 1970 až 2008. Posledním ekonomickým údajem je index

spotřebitelských cen a jeho průměrná roční změna mezi lety 2000 až 2008. Dalším sledovaným faktem je kvalita infrastruktury, kde jsou prezentovány údaje o délce silnic na jeden kilometr čtvereční území, celkový počet kolejových linek, množství přepravy vzduchem v milionech tun přepraveného zboží, a posledním bodem této části je procento z celkové populace, které žije bez elektřiny. Poslední část sleduje infrastrukturu pro média, respektive některé média, a to počet deníků, pokrytí populace rádiovým signálem a také pokrytí populace televizním signálem, vždy v procentech celkové populace.

Přístup k informacím a komunikačním technologiím sleduje tři základní kategorie, první z nich se týká telefonů, druhá internetu a třetí jejich dostupnosti a nákladnosti. U telefonů je sledován počet mobilních a pevných telefonů na sto obyvatel a je sledován i růst počtu těchto telefonních připojení mezi lety 2000 až 2008. Dále je uvedeno procento populace pokryté signálem pro mobilní telefony. U internetu je sledováno množství uživatelů na 100 obyvatel, a zároveň růst počtu uživatelů mezi lety 2000 až 2008 a třetím údajem je počet předplatitelů širokopásmového připojení na 100 obyvatel. U dostupnosti telefonních a internetových služeb je uváděn počet osobních počítačů na sto obyvatel, poplatků ze zprovoznění nebo připojení mobilního telefonu do sítě, poplatků za připojení pevné linky a posledním údajem je cena třímínutového hovoru na místní pevnou linku.

Hodnoty pro výše jmenovaný Human Development Index, publikovaný v 4. listopadu 2010 a aktualizovaný 10. června 2011, jsou vypočítávány ze tří následujících oblastí:

Délka života a zdraví jedince – do výpočtu se zahrnuje očekávaná délka života při narození, dále je to **přístup ke vzdělání**, uvádí se průměrná doba vzdělávání a očekávaná doba vzdělávání a poslední dimenzí je **hrubý národní příjem** na hlavu s ohledem na paritu kupní síly převedený na americké dolary.

Do roku 2010 byla používána metodika odlišná, která zohledňovala **očekávanou délku života** při narození jako index zdraví a životnosti populace, **znalosti a vzdělání** jako výsledek výpočtu zahrnujícího gramotnost s dvoutřetinovou váhou a jedno třetinovou váhou studia na základní, střední a vyšší škole, respektive škole třetího stupně – bráno podle počtu zapsaných studentů a posledním kritériem výpočtu byla **životní úroveň**

vypočítaná jako přirozený logaritmus hrubého domácího příjmu na hlavu s ohledem na paritu kupní síly.

Od roku 2010 se používá nový, přepracovaný výpočet:

$$1. \text{ Index očekávané délky života – Life Expectancy Index (LEI)} = \frac{LE - 20}{63.2}$$

Je vypočítáván z následujících hodnot: LE – očekávaná délka života, 20 nejnižší očekávaná délka života

Další index se týká vzdělání, respektive celkové délky vzdělávání.

$$2. \text{ Index vzdělání – Education Index (EI)} = \frac{\sqrt{\text{MYSI} \cdot \text{EYSI}}}{0.951}$$

2.1 Index průměrné délky vzdělávání –

$$\text{Mean Years of Schooling Index (MYSI)} = \frac{\text{MYS}}{13.2}$$

Hodnota „MYS“ představuje průměrný počet let, které osoba stará 25 nebo více let strávila ve svém dosavadním životě vzděláváním.

2.2 Index očekávané délky vzdělávání –

$$\text{Expected Years of Schooling Index (EYSI)} = \frac{\text{EYS}}{20.6}$$

Hodnota „EYS“ je počet let vzdělávání, které jsou očekávány u 5-ti letého jedince žijícího v daném státě.

$$3. \text{ Index příjmů – Income Index (II)} = \frac{\ln(\text{GNIpc}) - \ln(163)}{\ln(108,211) - \ln(163)}$$

Jedná se zde o podíl rozdílů přirozených logaritmů, kde hodnota označená jako GNIpc představuje hrubý národní příjem na hlavu (gross national income per capita).

Výsledkem je hodnota indexu rozvoje lidské společnosti – Human Development Index – který je vlastně geometrickým průměrem tří předcházejících normalizovaných hodnot:

$$\text{HDI} = \sqrt[3]{\text{LEI} \cdot \text{EI} \cdot \text{II}}$$

Tento výpočet je vlastně číslo, které v tabulce určuje pořadí dané země v Human Development Report.

3.2.6 Studie Princetonské University

V roce 2010 byla publikována studie dvou profesorů Princetonské university³², Alana B. Kruegera a Daniela Kahnemana, která dlouhodobě zkoumala 1000 náhodně vybraných obyvatel Spojených stát amerických. Studie zkoumala, zdali vlastní hodnocení kvality života jednotlivých respondentů měřené pomocí stupnice od jedné do deseti závisí, respektive stoupá s jejich příjmem. Spolu s množstvím dotazů respondenti také uváděli kvalitu svých každodenních emočních zážitků, respektive úrovně jejich zážitků rozdělenou na podkategorie jako radost, rozrušení, stress, smutek a hněv. Bylo zjištěno, že do určité úrovně příjmu roste míra štěstí, respektive se snižuje množství pocíťovaného stresu. Čím nižší byl příjem pod vysledovanou hranicí, účastníci uváděli vzrůstající množství smutku, neštěstí či nepřízně osudu a zároveň měli větší strach z nemoci, rozvodu a dokonce obavy z chudoby. Vyzkoumaná hranice příjmu, do které rostly pozitivní pocity a očekávání, byla přibližně 75 000 amerických dolarů ročně, nad touto hranicí se již pozitivní hodnocení života nezvyšovalo a zůstávalo relativně stejné.

Tyto výsledky však byly dále rozpracovány dalšími studii, které danou problematiku zkoumaly podrobněji. Autoři ve spolupráci s psychology vyvinuli metodu nazvanou Day Reconstruction Method, kdy si respondenti deníkovou formou zapisovali své každodenní zážitky a postupně je hodnotili od nejhoršího k nejlepšímu. Postupná analýza dat odhalila poměrně slabý vliv příjmů na celkové osobní štěstí. Jestliže se podle původní studie u nízkopříjmových skupin očekávala větší náchylnost ke stresu nebo smutku, podrobné výsledky prokázaly, že nízký příjem, zde udávaný jako 20 000 USD ročně a méně, nutně neznamená vyšší negativní zátěž v životě. Jediný skutečný rozdíl však byl zjištěn u trávení volného času, kdy nízkopříjmové skupiny měly tendenci k pasivnímu

³² Výsledky zde přiblížené studie byly publikovány na webu v roce 2010 a jsou dostupné na odkazu <http://www.princeton.edu/main/news/archive/S15/15/09S18/index.xml>

způsobu trávení času, kdežto výše příjmové skupiny k aktivnímu. Výsledkem této pokračovací studie bylo tvrzení, že očekávaný vliv výše příjmu na osobní štěstí je spíše zbožným přáním, než realitou, avšak bylo zároveň potvrzeno, že obecně se zvýšením příjmu lidé zároveň očekávají vyšší hodnoty osobního štěstí a proto se snaží v životě stále více vydělávat. Jak však naznačují výsledky šetření, honí se za iluzí³³.

3.2.7 Kvalita života dle studie Economist Intelligence Unit a Mercerova zpráva o kvalitě života

Další dvě známá a často používaná měřítka jsou „Index kvality života“ podle Economist Intelligence Unit a „Mercerova zpráva o kvalitě života“ – v anglickém originálu The Economist Intelligence Unit's Quality-of-life Index a Mercer's Quality of Living Reports. Obě jsou využívány politiky i ekonomy a často citovány. Obě vypočítávají kvalitu života, respektive kvalitu žití v různých zemích, respektive městech světa podle kombinace subjektivních názorů na spokojenost se životem a objektivních faktorů kvality života jako je rozvodovost, bezpečnost nebo například kvalita infrastruktury. Je to natolik unikátní metoda, že byla zatím vypracována pouze jednou a to v roce 2005³⁴. Ve výzkumu bylo zahrnuto 111 zemí světa, skoro třetinu všech zemí světa tento průzkum neuvádí jednak z důvodu nedostupnosti relevantních dat, případně nedostatečné spolehlivosti. Průzkum také neuvádí evropské malé státy, které pokud by byly zahrnuty, umístily by se pravděpodobně díky zvolené metodice vysoko v hodnocení. Průzkum uvádí devět základních faktorů určujících kvalitu života v jednotlivé zemi.

Prvním kritériem je **zdraví**. Základní údaj je očekávaná délka života při narození udávaná v letech. Vychází se z údajů publikovaných US Census Bureau³⁵.

Dále následuje **rodinný život**. Bere se v potaz rozvodovost na 1000 obyvatel, převedený na index 1 až 5 dle množství rozvodů – 1 znamená nejméně, pět nejvíce. Data jsou čerpána z Eurostatu nebo statistik Spojených národů.

³³ Zpráva publikovaná Princeton's Woodrow Wilson School of Public and International Affairs v roce 2005.:

³⁴ Celá studie je volně dostupná ve formátu pdf. jako webový dokument na následujícím odkazu http://www.economist.com/media/pdf/QUALITY_OF_LIFE.pdf

³⁵ Data shromažďovaná vládou Spojených států amerických jsou veřejně dostupná www.census.gov v sekci State and Country Quick Facts

Život v komunitě – proměnná nabývající hodnoty 0 nebo 1 podle toho, zdali má daná země vysoké procento obyvatel, kteří chodí do kostela, nebo jsou členy odborů. Zdrojem je World Value Survey³⁶.

Materiální blahobyt. Hrubý národní produkt vyjádřený v paritě kupní síly. Zdroj: Economist Intelligence Unit³⁷.

Politická stabilita a bezpečnost. Bere se v potaz stabilita daného režimu a bezpečí občanů. Zdroj: Economist Intelligence Unit.

Klima a geografické poloha. Zeměpisná šířka ukazující polohu buď v teplém, nebo chladném klimatu. Zdroj CIA World Factbook³⁸

Jistota zaměstnání. Míra nezaměstnanosti v procentech dle Economist Intelligence Unit.

Politická svoboda. Průměr indexů politických a občanských svobod. Stupnice od 1 pro úplně svobodné země až do 7 pro naprosto nesvobodné režimy. Zdroj: Freedom House.

Rovnost pohlaví. Měřeno pomocí poměru výdělků mužů a žen v dané zemi. Zdroj UNDP Human Development Report.

Economist Intelligence Unit prezentuje tuto zprávu³⁹ jako pořadí zemí hodnocených čísly od jedné do deseti, kde čím větší číslo, tím se teoreticky v dané zemi lépe žije z hlediska zkoumaných fakt a subjektivních vnímání respondentů. Nejvyšší hodnotu v průzkumu, který byl naposledy zhotoven pro rok 2005, tudíž v době před ekonomickou krizí, dosáhlo nejvyšších hodnocení Irsko (8,3333), dále se na čelních místech umístily Švýcarsko, Norsko, Lucembursko a Austrálie, Česká Republika byla s hodnotou 6,629 na 33 místě. Nejhoršího skóre z 111 zkoumaných zemí dosáhla Zimbabwe.

³⁶ Přehled 87 zemí dostupný na <http://www.worldvaluessurvey.org/> v části survey data files.

³⁷ Podkladem jsou vlastní databáze instituce, vstup do nich je však pro běžného badatele za poplatek.

³⁸ <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/> - publikace poskytující informace o historii, společnosti, vládě, ekonomice, geografii, komunikacích, dopravě, armádě a dalších tématech u celkem 267 světových společenství.

³⁹ http://www.economist.com/media/pdf/QUALITY_OF_LIFE.pdf - publikováno jako webový dokument

Mercerova zpráva⁴⁰ se zabývá kvalitou života ve městech a na rozdíl od studie Economistu o kvalitě života v různých státech je každoročně přehodnocována a je pravidelně sestavována od roku 2005. V současnosti (rok 2011) je vyhodnocována pro 221 měst světa. Z této Mercerovy zprávy vychází i žebříček měst nejpříjemnějších k životu dle Economistu. Obecně se zdají zprávy o kvalitě života v jednotlivých městech častěji publikované a snadněji sestavitelné, jelikož populace ve velkých městech svým způsobem homogennější v názorech a zároveň se snadněji vyhodnocují tvrdá data typu počet škol, zdravotnických zařízení, nápad kriminality a podobná. Kromě kvality života jsou celkem běžné zprávy o nejdražších respektive nejlevnějších městech, městech nejpřátelštějších pro cizince a turisticky nejnavštěvovanějších městech. Mercerova statistika, respektive z ní vyvozený žebříček týdeníku Economist zahrnuje největší množství zkoumaných proměnných, zde konkrétně 39. Jsou to zejména kritéria zkoumající dostupnost zboží a služeb, rizika pobytu, bezpečnost, vzdělání, hygienu, zdravotní péči, kulturu, životní prostředí, možnosti rekreace, politickou a ekonomickou stabilitu a veřejnou dopravu. Mercerova zpráva jako základ bere město New York a je mu přiřazena hodnota 100 a ostatní města jsou s ním poměřována a na základě tohoto srovnání dostávají body za vyšší nebo nižší úroveň sledovaného jevu. Žebříček týdeníku Economist používá pouze absolutní stupnici od 0 do 100, čím větší hodnota, tím lepší život v daném místě, stovka se rovná ideálu. Tato statistika týdeníku Economist má však i kritiky, například New York Times⁴¹ kritizovaly tuto studii za přílišný anglo-centrismus, kde doslova citují, že „kvalita života je v podstatě rovna schopnosti mluvit anglicky“. Naproti tomu Mercerova studie je výrazně zaměřená do světa díky jednoduché komparaci se zvolenou hodnotou. Je nutno podotknout, že obě tyto studie neberou v potaz podnebí ani náklady na život v daných městech. Samotné náklady na život jsou velmi často hodnoceny v různých statistikách typu nejdražší město na světě⁴² a podobných a Mercerův ústav, stejně jako Economist Intelligence Unit tyto statistiky rovněž vydávají. Dle výsledků po rok 2011 jsou podle Mercerova ústavu nejlepšími městy k životu na této planetě města Vídeň, Curych a

⁴⁰ Výsledky přehledu v plném znění dostupné na odkaz www.mercer.com/articles/quality-of-living-survey-report-2011

⁴¹ The New York Times, vydání z 8.2.2010, dostupné na archivu www.nytimes.com pod odkazem Mercer Issues

⁴² Přehled životních nákladů pro expatrianty ve zkoumaných hlavních městech světa, růst nákladů v zejména afrických a asijských městech, konstatován pokles v tradičně drahých místech jako je Londýn dostupný na <http://www.mercer.com/press-releases/1311145>

Ženeva.⁴³ Obecně lze říci, že nejvyššího hodnocení dosahují města v západní Evropě, Austrálii a Kanadě. Mezi nejhorší patří města africká, jihoasijská a sídla na středním východě. Tabulku uzavírá Bagdád. Mercerova zpráva zároveň slouží jako základ pro další odvozené statistiky a žebříčky jako jsou **Seznam měst podle osobní bezpečnosti** – zde jsou jasnými vítězi sídla v Evropské unii a Švýcarsku, konkrétně Luxemburg, Ženeva, Bern, Helsinky a Curych.⁴⁴

Mercerova zpráva rovněž slouží jako podklad pro další statistiku a rovněž uvádí města, kde je kladen co největší důraz na ekologii a je zde dle výsledků šetření nejvyšší kvalita života z hlediska ohledu na životní prostředí a jeho čistotu. Je zde hodnocena dostupnost a kvalita pitné vody, odvoz a způsob likvidace odpadů, kvality systémů odpadní vody, znečištění vzduchu a zatížení dopravou. Jako nejpříjemnější místo na světě z hlediska ekologie je zde město Calgary, následováno Honolulu, Helsinkami, Ottawou a Wellingtonem. Na opačném konci statistiky se nalézá Port-au-Prince na Haiti.

3.2.8 Index měst, kde se nejlépe žije podle magazínu Monocle.

Společenský magazín Monocle, vydávaný měsíčně ve Spojených státech amerických, se rovněž zabývá kvalitou života v jednotlivých městech světa a jako podklad pro svoje statistiky bere data z Mercerovy zprávy a Economist Intelligence Unit, na druhé straně však zdůrazňuje následující kritéria: bezpečnost, respektive kriminalita, mezinárodní konektivita, klima / množství slunečního svitu, kvalita architektury, veřejná doprava, tolerance, životní prostředí, přístup k přírodě, design města, podmínky pro obchod, proaktivní podmínky pro rozvoj a zdravotní péče. Pro rok 2011 se umísťují nejvýše Helsinky, Curych, Kodaň, Mnichov, Melbourne, Vídeň, Sydney, Berlín, Tokio a Madrid. Statistiku uzavírá Harare v Zaire.

Je dobré si uvědomit, že opět tyto studie, respektive indexy měří obecně kvalitu života v dané zemi nebo městě, spíše než kvalitu života jedince. Také je lze brát jako

⁴³ Přehled životních nákladů pro expatrianty ve zkoumaných hlavních městech světa, růst nákladů v zejména afrických a asijských městech, konstatován pokles v tradičně drahých místech jako je Londýn dostupný na <http://www.mercer.com/press-releases/1311145>.

⁴⁴ Zpráva o kvalitě života – studie reflektující stav pro rok 2011 je dostupná jako knižní publikace Mercerova ústavu a zároveň jako pdf. dokument na odkazu www.mercer.com/.../quality-of-living-report-2011

návod pro zahraniční podniky, kde umístit své pobočky a od toho odvodit výši nákladů na zaměstnance dané pobočky, nebo ještě lépe jako informaci pro expatrianty z domovské země (převážně myšleno Spojených států amerických). Otázkou zůstává, nakolik tato statistika není jen marketingový produkt, v podstatě takový Lonely Planet Guide, tentokrát nikoliv pro cestovatele s batohem, ale pro hledače investičních příležitostí, kteří nehodlají příliš ustupovat ze svého domovského pohodlí a hledají co nejpodobnější svět tomu svému.

3.3 Evropské průzkumy kvality života

3.3.1 První Evropská studie kvality života z roku 2003⁴⁵.

Evropská nadace pro zlepšení kvality života a pracovních podmínek⁴⁶, jako součást orgánů Evropské unie, sídlící v Dublinu, vypracovala rozsáhlý výzkum kvality života ve stávajících zemích unie a zároveň v 10 tehdy přistupujících zemích a zemích tehdy plánovaných pro přistoupení v budoucnu (Bulharsko, Rumunsko a Turecko), výsledkem je studie kvality života v 28 zemích Evropy, včetně Turecka, které stále na vstup do EU čeká. Tato zpráva se zaměřila na osm klíčových témat, šest z nich hodnotí objektivní fakta a dvě jsou založeny na subjektivním vnímání.

1. Ekonomická situace – zahrnuje rozdělení příjmů a rozdělení finančních prostředků.

2. Bydlení a okolní životní prostředí – zaměřuje se na materiální zdroje a dlouhodobé zabezpečení obyvatel, podmínky bydlení a kvalitu životního prostředí v místě jejich bydliště.

3. Zaměstnanost, vzdělání a dovednosti - zde je reflektována kvalita zaměstnání jako prostředku dlouhodobého zajištění materiálních podmínek jednotlivců a domácností. Je též sledována rovnost pohlaví a celoživotní vzdělávání jako jedny z důležitých faktorů politiky EU.

⁴⁵ Studie byla publikována pod anglickým názvem First European Quality of Life Survey: Life satisfaction, happiness and sense of belonging, 2003, kompletně v plném znění dostupná na odkazu <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2005/91/en/1/ef0591en.pdf>

⁴⁶ European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions publikovala tuto zprávu až v roce 2005 prostřednictvím Úřadu pro oficiální publikace Evropské unie.

4. Struktura domácností a rodinných vztahů – výzkum sledoval nejen složení jednotlivých domácností respondentů, ale i kvalitu vztahů mezi jednotlivými členy, dělbu práce a odpovědnosti za chod domácnosti. Výzkum zároveň sledoval roli pohlaví v péči o domácnost.

5. Rovnováha mezi rodinným životem a prací – šetření obsahovalo zjištění jaká je proporce mezi časem stráveným v práci a s rodinou, jaké je dělba práce, je-li domácnost závislá na příjmech pouze svých členů, nebo musí ještě obdržet pomoc zvenčí, zdali ještě v domácnostech funguje dělení práce na mužské a ženské a totéž v zaměstnání.

6. Zdraví a zdravotní péče – Sleduje zdraví, délku života a dostupnost zdravotní péče nejen z hlediska finančního, ale i časového a prostorového.

7. Subjektivní blahobyt – zde se jedná o individuální šetření kvality života jednotlivých respondentů a zjišťování situací a faktorů, které tuto vnímanou kvalitu ovlivňují.

8. Vnímaná kvalita společnosti – jedná se zde o výzkum důvěry občanů ve společnost, její systémy, o míře spoléhání se na tyto systémy jako je zdravotní péče, zabezpečení ve stáří bezpečnost a podobné. Stejně je sledováno sociální rozdělení společnosti.

Výsledky a závěry této studie publikované v roce 2004 měly pomoci politikům a dalším představitelům Evropské unie blíže poznat rozdíly mezi jednotlivými členskými státy, respektive rozdíly mezi stávajícími a nově přistupujícími státy včetně států zvažovaných pro další přistoupení. Studie v podstatě odhalila tušené, hlavní rozdíly mezi státy jsou ekonomického charakteru a tyto rozdíly pak zásadním způsobem ovlivňují vše další. Zhruba 120 stránková zpráva⁴⁷ podrobně představuje testovací metody, popisuje jednotlivé otázky pro dotazníkové šetření a hlavně prezentuje výsledky zpracované do přehledných tabulek. Je zde brána Evropská pětadvacítka jako celek, dále pak patnáct původních zemí samostatně, deset přistupujících zemí samostatně a zároveň tři zvažované země pro budoucí vstup. Cílem studie nebo stanovit pořadí zemí od nejlepší po nejhorší, respektive stanovit nějaký přehledný žebříček, ale v jednotlivých segmentech výzkumu ukázat na rozdílnosti postihující dané země a vlastně tak dát prostor politikům a

⁴⁷ Studie s názvem First European Quality of Life Survey: Life satisfaction, happiness and sense of belonging, 2003, je dostupná v kompletním znění včetně metodiky a výsledků jako webový dokument a zpráva na adrese <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2005/91/en/1/ef0591en.pdf>

ekonomům pro jednak využití těchto rozdílů pro další rozvoj unie, ale hlavně pro odstranění největších a v budoucnu potíže působících nerovností mezi státy.

3.3.2 Souhrnná zpráva Evropské komise: Eurobarometr: Well-being 2011

Evropská komise provedla průzkum vnímané kvality života obyvatel Evropské unie založený na dotazníkovém šetření různých skupin obyvatele současné Evropské unie a rozhovorech s obyvateli. Průzkum zahrnoval témata obecná a společná pro všechny vyšetřované skupiny obyvatel a také otázky specifické, vymezené je pro příslušníky některých, vybraných států. Cílem průzkumu bylo zjistit pohled obyvatel EU na svoji současnou situaci ovlivněnou první částí ekonomické krize, která v západní Evropě začala již v roce 2008. Výzkum se soustředil na devět základních oblastí lidského života.

První zkoumanou oblastí je **Zaměstnanost**. Zkoumala se zaměstnanost obyvatel z hlediska celkového výkonu ekonomiky, povolání, druhu vykonávané práce, výše příjmu, hrozby nezaměstnanosti, výše podpory v nezaměstnanosti a množství pracovních příležitostí.

Druhou zkoumanou oblastí je **Osobní finanční situace**. Byla zkoumána z hlediska finančního zabezpečení a finanční nezávislosti, finanční pozice, možnosti zakoupení zboží, pocitu finanční jistoty a zabezpečení příjmu do budoucna a celkového zabezpečení na budoucnost.

Třetí zkoumanou oblastí byla oblast **Zdraví**. Bylo zkoumáno z hlediska celkového zdravotního stavu populace, ale i fyzické kondice jedince a zároveň z hlediska dostupnosti zdravotní péče.

Další oblastí byla **Spokojenost se zaměstnáním**, byla zkoumána možnost seberealizace v zaměstnání, skutečnost, zdali je práce koníčkem, osobní a společenské ohodnocení, respektive status vykonávané práce, možnost růstu, profesní naplnění v práci a celková spokojenost s vykonávanou prací.

Pátou oblastí byl **Volný čas**. Zjišťovala se jeho celková délka, příležitost na odpočinek, na dovolenou, na vykonávání koníčků a možnost trávení volného času dle

vlastní představy. Dále byl zjišťován podíl doby, kterou člověk tráví společenským životem a kulturním životem.

Šestá kapitola se týkala **Bydlení**. Byl zjišťován typ obydlí, podmínky k bydlení, technický stav obydlí, bezprostřední okolí obydlí a životní prostředí v místě.

Sedmá kapitola zkoumala **Vzdělávání**. Zkoumal se celkový sociální status získaný na základě vzdělání, příležitosti ke vzdělání, obohacení života vzděláním a vztah mezi vzděláním a příležitostmi k zaměstnání.

Osmá kapitola se týkala **Rodiny**. Byla zjišťována rodinná situace, rodinné zázemí a síla vztahů v rodině, kvalita rodinného života a kvalita citového života v rodině.

Poslední část se týkala **Přátel**. Byly zkoumány osobní přátelské vztahy, množství přátel, skupiny přátel, známých a sousedů a kvality vztahů.

Dále byla zjišťována fakta týkající se osobních a občanských svobod, duchovního a náboženského života, kvality a dostatečnosti výživy a další jiné faktory, avšak tento výzkum nebyl proveden ve všech členských zemích, pouze ve výběrovém vzorku z nich, tento vzorek se ještě lišil pro každý druh otázek.

Průzkum byl prováděn pomocí stupnice od jedné do deseti, kde deset znamenalo nejvyšší hodnotu uspokojení a jedna nejnižší. Výsledkem byla též tabulka preferencí, kde byly určeny oblasti, které mají pro jedince – respektive jeho blaho - žijícího v Evropské unii největší význam. Následují průměrné hodnoty, které podle názoru Evropanů, mají nejvyšší vliv na osobní blahobyt a štěstí:

Zdraví 9,6, rodina 9, zaměstnanost 8.8, osobní finanční situace 8.8, bydlení 8.7, osobní svoboda / práva 8.2, přátelé 8, uspokojení z práce 7.9, vzdělání 7.6, fyzická kondice 7.4, volný čas 7.1, výživa 6.8, kulturní život 6.8, sousedství 6.7, ekonomika 6.6, diskriminace 5.9, vláda 5.6, duchovní život/náboženství 4.5

3.4 Další faktory kvality života, kritické pohledy, nové koncepty

3.4.1 Kriminalita

Zločinnost je bezesporu velmi významným faktorem ovlivňujícím vnímanou kvalitu života. Nemusí se přitom jednat o zločiny ve smyslu závažné trestné činy proti jedinci nebo majetku ale i delikty mnohem méně vnímané jako zločiny. Americký sociolog James Q. Wilson ve své Teorii rozbitého okna⁴⁸ pojmenoval některé druhy kriminality proti majetku jako například graffiti nebo vandalismus jako takzvané zločiny bez obětí, zároveň však identifikoval tyto zločiny jako zločiny proti kvalitě života. Zdůraznil, že pokud i relativně malý problém na úrovni neuklizených odpadků, močení na veřejnosti nebo graffiti zůstane nepotrestán nebo nepovšimnut, potom takováto ignorace nebo tolerance vysílá podprahový signál, že i závažnější zločiny budou stejně tolerovány a následně pak páchány. Teorie zde uvádí analogii s rozbitým a neopraveným oknem na budově, které vede k beztrestnému ničení dalších oken a je v podstatě odrazem rozpadu vnímání elementárních problémů společnosti. Tato teorie je často brána jako odůvodnění různých programů nulové tolerance i vůči nejméně závažným formám kriminality.

⁴⁸ Wilson, J., Kelling, G.; BROKEN WINDOWS: The police and neighborhood safety, 1982

Zejména američtí starostové velkých měst jako Rudolph Giuliani v New York City⁴⁹, Oscar Goodman v Las Vegas a Richard Riordan v Los Angeles tuto teorii použili při aplikaci svých postupů v boji proti kriminalitě a dosáhli značných úspěchů. Na druhé straně je této teorii a jejímu použití vytýkána zbytečná kriminalizace drobností řešitelných jinak a paušální používání zákona bez ohledu na okolnosti a i udělování zbytečně tvrdých trestů neodpovídajících míře provinění.

3.4.2 Nanukový index - Popsicle Index⁵⁰

Bezpečí, jako druhá nejdůležitější potřeba dle Maslowovy pyramidy, není jen dáno celkovým počtem zločinů na 1000 nebo více obyvatel v daném místě, ale může být chápáno jako skutečnost, že se rodiče nebojí pustit své dítě na ulici.

Tento index, jehož název může na první pohled znít poněkud nepatřičně, je odvozen od oblíbené americké značky zmrzliny na dřívku, Popsicle. Catherine Austin Fittsová sestavila tento index jako procento lidí věřících, že dítě v dané komunitě může bezpečně opustit domov, dojít si pěšky pro nanuk a vrátit se domů aniž se mu cokoliv stane.

3.4.3 Mercerova zpráva o bezpečnosti života ve vybraných městech

Nelze opomenout ani Mercerovu zprávu o bezpečnosti života ve vybraných městech, součást zprávy již dříve zmiňovaného Přehledu kvality života ve světových městech⁵¹. Jednoznačnými vítězi jsou města evropská, australská a japonská, na opačném konci žebříčku se nalézají převážně sídla africká⁵².

3.4.4 Kvalita života z hlediska zdravotní péče

Zdraví a zdravotní péče jsou ve velké části výzkumů zaměněny za pouhou jednu hodnotu jako je například střední očekávaná délka života nebo jako dostupnost zdravotní péče, či její nákladnost na hlavu a podobně, což nutně musí vést ke zkreslením. Další

⁴⁹ Kriminalita ve velkých amerických městech dosahovala v 70. a 80. letech nebývalých rozměrů, například v New York City se odehrálo ročně přes 100 000 násilných trestných činů. Po zavedení politiky „Nulové tolerance“ a dalších protikriminálních programů (New Law Enforcement Policy) spadla výše uvedená úroveň kriminality na 25% původních hodnot a množství například vražd (asi 500 ročně) je od roku 2005 nižší než v roce 1966.

⁵⁰ Průzkum je kompletně publikovaný na http://www.copvicia.com/free/economy/popsicle_index.html

⁵¹ Mercer.:Press Releases, Quality of Living Reports, 2011

⁵² Údaje veřejně dostupné na <http://www.mercer.com/press-releases/quality-of-living-report-2011#City-Rankings>

obvyklý, avšak stejně nekomplexní pohled na zdraví jako faktor kvality života je pohled negativní a to ve smyslu jak nemoc nebo další zdravotní faktory ovlivňují život jedince, případně jak přispějí k jeho skonu nebo tento skon přiblíží oproti statisticky očekávané hodnotě. Světová zdravotnická organizace World Health Organisation pravidelně publikuje své zprávy, které obsahují oba dříve naznačené pohledy na zdraví jedince a národů. Pod názvem **World Health Statistics**⁵³ je zveřejněna statistika ohledně zdraví a zdravotní péče, její kvality a dostupnosti, epidemiologické situaci a mnoha dalších zdravotních skutečnostech ve 193 zemích světa.

Dle této zprávy, jejíž podklady zpracovávají regionální kanceláře WHO, která mimo podrobných studií obsahuje dvě rozsáhlé statistiky, které zahrnují **Světové trendy ve vývoji**⁵⁴ v následujících sedmnácti oblastech:

1. Procento dětí s nedostatečnou váhou do věku 5 let.
2. Úmrtnost dětí do 5 let na 1000 živě narozených v populaci.
3. Imunizace populace do jednoho roku věku proti spalničkám.
4. Úmrtnost matek na 100 000 porodů.
5. Procento porodů asistovaných vyškoleným personálem.
6. Procento žen užívajících nějakou formu antikoncepce.
7. Procento těhotenství u dívek ve věku 14 – 19 let.
8. Procento těhotných, které vykonají nejméně jednu návštěvu lékaře před porodem.
9. Procento rodin používajících metody plánování rodičovství.
10. Procento nakažených HIV v populaci 15 – 49 letých.
11. Procento mužů ve věku 15 – 24 let, kteří mají úplnou a správnou znalost o

⁵³ Statistika je v podrobném znění, kde jsou zde jen nastíněné body uvedeny včetně metodiky a výsledných hodnot, dostupná na odkazu http://www.who.int/whosis/whostat/EN_WHS2011_Full.pdf

⁵⁴ Na odkazu http://www.who.int/whosis/whostat/EN_WHS2011_Full.pdf je podrobná statistika uvedena na straně 12 – 41.

HIV/AIDS.

12. Procento žen ve věku 15 – 24 let, které mají úplnou a správnou znalost o

HIV/AIDS.

13. Procento osob s rozvinutou AIDS léčených retrovirálně.

14. Úmrtnost na malárii na 100 000 obyvatel.

15. Procento dětí do 5 let, které spí pod insekticidy ošetřenými sítěmi.

16. Procento dětí do pěti let, které byly léčeny na horečnaté onemocnění.

17. Úmrtnost na tuberkulózu u osob nakažených HIV (na 100 nakažených). 18.

Procento populace užívající ošetřenou pitnou vodu.

19. Procento populace užívající sanitární zařízení.

Druhý rozsáhlý soubor statistických šetření prezentuje hodnoty v následujících oblastech:

1. Očekávaná délka života a úmrtnost. 2. Úmrtnost na jednotlivé příčiny úmrtí. 3. Vybrané infekční choroby. 4. Pokrytí populace zdravotními službami. 5. Rizikové faktory (vyplývající z kvality pitné vody a možnosti užívat sanitární zařízení, alkoholismus, obezita a další faktory). 6. Zdravotní personál, jeho kvalifikace, infrastruktura a jejich dostupnost. 7. Výdaje na zdravotnictví. 8. Nerovnosti v přístupu ke zdravotnictví z důvodu příjmu a pohlaví. 9. Demografické statistiky a trendy.

Tyto statistiky posléze slouží jako zdrojový materiál pro většinu dalších výzkumů a zpráv, které zdraví a zdravotnictví berou v potaz a WHO je pravděpodobně nejcitovanější zdroj ohledně zdraví vůbec

3.4.5 Výzkumy Torontské university

Výzkumníci Torontské university ve svém výzkumu kvality života stanovili, že kvalita života je „Stupeň, do jakého si jednotlivec může užít možnosti, které mu život nabízí“. Jejich model kvality života je postaven na třech kategoriích „being“ – bytí,

„belonging“ – přináležení někam a „becoming“ – stání se někým. Jinými slovy, kdo člověk je, jak se spojen se svým okolím a životním prostředím a jaké jsou osobní cíle, naděje a aspirací.

Následující kresba je převzatá z článku Soudobá sociologie II autorky Renaty Svobodové, kde je shrnuta povaha zkoumání kvality života v podání Torontské university.

Model kvality života Centra pro podporu zdraví Univerzity Toronto

BÝT (BEING) – osobní charakteristiky člověka	
Fyzické bytí	Zdraví, hygiena, výživa, pohyb, odívání, celkový vzhled
Psychologické bytí	Psychologické zdraví, vnímání, cítění, sebeúcta, sebekontrola
Spirituální bytí	Osobní hodnoty, přesvědčení, víra
PATŘÍT NĚKAM (BELONGING) - spojení s konkrétním prostředím	
Fyzické napojení	Domov, škola, pracoviště, susedství, komunita
Sociální napojení	Rodina, přátelé, spolupracovníci, susedé (užší napojení)
Komunitní napojení	Pracovní příležitosti, odpovídající finanční příjmy, zdravotní a sociální služby, vzdělávací, rekreační možnosti a příležitosti, společenské aktivity (širší napojení)
REALIZOVAT SE (BECOMING) – dosahování osobních cílů; naděje a aspirace	
Praktická realizace	Domácí aktivity, placená práce, školní a zájmové aktivity, péče o zdraví, sociální začleňování
Volnočasové realizace	Relaxační aktivity podporující redukci stresu
Růstová realizace	Aktivity podporující zachování a rozvoj znalostí a dovedností, adaptace na změny

Zdroj: The quality of life model, University Toronto, Canada: <http://www.utoronto.ca/qol/concepts.htm>

Tento model se více blíží pojetí kvality života tak, jak je vnímáno institucemi Evropské unie a potažmo i výzkumy prováděnými v České republice.

3.4.6 Indikátor skutečného rozvoje

Vzhledem k soudobé větší komplexnosti nazírání na kvalitu života dochází stále více autorů k názoru, že je třeba změnit pohled na kvalitu života z hodnot tzv. „tvrdých“ na hodnoty více „měkké“, svázané s dopadem růstu lidské společnosti na vlastní prostředí kde žije a psychiku jejích členů a také vzít v potaz více tzv. „zelených faktorů“.

Jednou z navrhovaných změn úhlu pohledu je změna hrubého domácího produktu za indikátor skutečného rozvoje **Genuine Progress Indicator**⁵⁵, respektive jeho doplnění tímto indikátorem. Samotný GPI je považován za alternativní měřicí systém v tzv. zelené ekonomice, ekonomice udržitelného rozvoje, respektive ekonomice skutečného blahobytu.⁵⁶

V podstatě je to pokus změřit, zdali růst země, zvýšená produkce zboží nebo větší množství poskytnutých služeb, skutečně vedou ke zlepšení života lidí v dané zemi. Zastánci metody GPI tvrdí, že použití metody s HDP je podobné, jako bychom za celkový zisk společnosti považovali pouze hrubý zisk společnosti a nikoliv čistý zisk, kde musíme nejdříve odečíst náklady na dosažení zisku. A právě odečítáním nákladů na dosažený společenský zisk zde právě zabývá metoda GPI, kdy rozlišuje mezi skutečným růstem a ne-ekonomickým růstem⁵⁷. Dle této teorie bude GPI nulový, jestliže znečištění životního prostředí nebo kriminalita vyváží růst produkce zboží nebo služeb při zachování ostatních položek na konstantní hodnotě.

Většina ekonomů hodnotí pokrok porovnáváním hrubého domácího produktu v daném čase, vlastně srovnává pomocí přidání hodnoty služeb nebo zboží za jeden rok oproti roku předchozímu. Avšak samotný princip hrubého domácího produktu takto vlastně nebyl původně koncipován. Jeho autor (HDP), Simon Kuznets ve své 1. zprávě ke

⁵⁵ Popsán teoreticky na stránkách www.investopedia.com/terms/g/gpi.asp, dále www.green.maryland.gov/mdgpi/ - všechny tyto odkazy porovnávají teoretický základ tohoto indikátoru a odkazují na nedostatky principu použití klasicky chápaného HDP.

⁵⁶ Princip skutečného blahobytu s sebou nese započítání i všech známých nákladů na jeho dosažení.

⁵⁷ Pojem je připisován ekonomu Hermanu Dalymu. Ve svém článku „Uneconomic growth, 1995“ je vysvětlován jako hodnota snižující ekonomický růst o ekologickou zátěž, respektive všechny měřitelné negativní externality.

Kongresu Spojených států amerických⁵⁸ uvádí „ ... bohatství národa může být jen stěží odvozeno z pouhé úrovně národních příjmů ... “. Princip hrubého národního produktu svádí ke zbožštění výroby a konzumu bez ohledu na skutečný blahobyt člověka. Též selhává při rozlišení mezi penězi utracenými za výrobu nových statků a penězi utracenými za napravení negativního vlivu výroby výše uvedených statků. Ekonom Phillip Lawn⁵⁹ uvádí rozdíl mezi milionem dolarů utracených za stavbu nových domů a milionem dolarů na pomoc lidem, jejichž domy byly zničeny. Oba znamenají investici jednoho milionu dolarů, avšak jejich účinek je výrazně jiný, zejména z hlediska rozvoje společnosti. Dále jsou zde rozpory při posuzování skutečných nákladů na investice, jako například zničení mokřin kvůli výstavbě domů a jako následek povodně, kterou tuto mokřiny dříve zachytily a náklady na odstranění následků takovéto povodně. Skutečné náklady na původní investici jsou vlastně jen velmi malou částí toho, co původní investice vyvolá, taková investice je ve skutečnosti značně záporná ve svém celkovém dopadu na blahobyt společnosti.

Již počátkem 90. let bylo jasné, že růst HDP, potažmo peněžní zásoby je ve skutečnosti vykoupen ztrátou jisté formy blahobytu – ztrátou základních a přirozených hodnot, kdy růst ekonomiky degradoval kvalitu přirozeného života, zejména pak přírodního prostředí. Někteří neoklasičtí ekonomové⁶⁰ si proto začali uvědomovat, že používání HDP jako měřítka pokroku lidské společnosti je velmi nedostatečné, avšak díky své jednoduchosti je stále v oblibě mezi novináři a zejména politiky.

Herman Daly, John B. Cobb a zejména Phillip A. Lawn zdůrazňují, že veškeré ekonomické benefity mají své náklady a proto o nich nelze hovořit jako čistých benefitech přispívajících na tvorbu HDP. Velká produkce zboží a služeb má s sebou za následek ovlivnění životního prostředí, zdraví, kultury a bohatství občanů. Lawn navrhl model, ve kterém vypočítával náklady ekonomické aktivity v následujících oblastech:

- zničení zdrojů - zvýšenou kriminalitu - snížení ozonové vrstvy - rozpad rodin

⁵⁸ Doslova uvádí „...the welfare of a nation [can] scarcely be inferred from a measure of national income...“

⁵⁹ Ekonomové Herman Daly, John B. Cobb a Philip Lawn tvrdí, že růst hospodářství země, zvýšení produkce zboží a rozvoj služeb má své „náklady“ a „přínosy“ – ne jen „přínosy“ pro HDP. Tvrdí, že v určitých případech je zvýšení produkce a rozvoj služeb mají své náklady na poškození zdraví obyvatel, snížení kulturního života a tak i celkového blahobytu lidí.

⁶⁰ Lawn, Philip A. (2003). A theoretical foundation to support the Index of Sustainable Economic Welfare (ISEW), Genuine Progress Indicator (GPI), and other related indexes. **44.** strana 108.

- znečištění vzduchu, vody a zatížení hlukem - ztrátu zemědělské půdy a ztrátu mokřin

Již jmenovaný Robert Costanza pojmenoval další externalitu⁶¹ „služby přírody“ – kdy odhadl hodnotu činnosti přírody ve smyslu schopnosti čistit odpad (vzduch, vodu), zabránit erozi, poskytnout ochranu před katastrofou, jejichž následky jsou jinak exaktně vyčíslitelné. Jednostranný ekonomický růst, do té doby považovaný za jednoznačný přínos měl však značný negativní efekt na zvýšení rizika ztráty přírodního prostředí, které se dokázalo samo regenerovat a tím poskytovat služby lidské společnosti. Tyto negativní účinky extenzivního růstu, původně chápané jako pozitivum pro blahobyt společnosti, vyústily ve známé jevy jako odlesnění, zaselování orné půdy, ztráty druhové pestrosti, ztráty výnosů díky specializaci na monokultury a mnohé další. Proto otázka ekonomického faktoru růstu kvality lidského života musí být vždy vyvážena otázkou udržitelnosti života za podmínek takového růstu. Podrobení konspektu závislosti kvality života na výši HDP státu, respektive disponibilního příjmu přineslo nová zjištění platná zejména pro rozvinutou část světa.

Obecně byla tato zjištění formulována Blanchflowerem a Oswaldem do šesti bodů⁶²:

1. Peníze vám zcela jistě přinesou jistou míru štěstí. Ale zároveň nelze tvrdit, že dvojnásobný příjem vám zajistí dvojnásobnou změnu ve vašem vnímání kvality života, události jako např. sňatek ovlivní kvalitu vašeho života mnohem více.
2. Národy jako celek, především ty západní, se nezdají být šťastnější s tím, jak bohatnou.
3. Štěstí v závislosti na věku je představováno křivkou ve tvaru U. Ženy v rozvinutých zemích udávají větší míru uspokojení ze života než muži. Dvě největší hrozby pro kvalitní život jsou nezaměstnanost a rozvod. Vzdělanější lidé udávají větší úroveň štěstí v životě i po odečtení vlivu výše příjmů.

⁶¹ Doslova „nature’s services“ kde vyjmenoval jisté přírodní procesy, které se podílejí na rozvoji a udržení lidské společnosti, avšak nejsou uváděny v nákladové stránce lidských projektů, byť pokud by je neprováděla sama příroda, byly by tyto činnosti samy o sobě velmi nákladné.

⁶² Blanchflower, D. a Oswald, A. - NBER Working Paper No. 11416 – závěry výzkumu na 50 000 respondentech z Austrálie, Japonska, Ruska, Norska, Spojeného království, Švédska, Kanady, Nizozemí, Belgie, Islandu, Spojených států a Irsko.

4. Přinejmenším v průmyslových zemích jako jsou Francie, Británie a Austrálie je struktura populace udávající pocit uspokojení ze života a štěstí velmi podobná.

5. Lidé se dokáží přizpůsobit. Dobré i špatné události v životě jsou věci, které se „okoukají“⁶³ a lidé si na ně alespoň částečně zvyknou.

6. Velmi záleží na možnosti se srovnávat. Udávaný blahobyt jedince hodně závisí na faktu, jak moc se mzda zkoumaného liší od místně uznávaného průměru. Nerovnost v příjmech snižuje udávanou míru štěstí a blahobytu ve zkoumaném regionu, respektive národě.

Hledání postupu měření kvality života je dnes velmi komplexní disciplína kde, zejména po dosažení jisté ekonomické úrovně se společnost obrací zpět ke svým duchovním hodnotám, na kterých původně vznikla a jejich naplnění spatřuje jako skutečnou kvalitu života. Proto lze tvrdit, že i země v současnosti zabývající se extenzivním ekonomickým růstem, po dosažení určité formy blahobytu pro většinu společnosti, obrátí od ničení životního prostředí a neúcty k vlastním tradicím ve jménu profitu ke svému tradičnímu chápání kvality života jako kvality vztahů k sobě samým a svému okolí. Zároveň si dovoluji tvrdit, že všechny režimy postavené na masivním porušování lidských práv a všude tam kde je svoboda jedince nahrazována pouze hmotným uspokojováním některých jeho potřeb, budou vlastními občany svrženy a nahrazeny jiným zřízením, které bude více reflektovat jejich potřebu pro jejich skutečný rozvoj.

3.5 Indikátory kvality života mikroregionů

Mikroregionální aspekty kvality života, respektive změny této kvality oproti celkovému obrazu země by měly reflektovat jedinečnost a výjimečnost zkoumaného regionu a tato jinakost oproti celkovému obrazu by měla být provedeným šetřením zjištělná.

Hodnocení kvality života v mikroregionech se opírá o hodnocení kvality života v celém státě, respektive data, která jsou za celý stát sbírána a publikována, dále pak některé vybrané aspekty kvality života v jednotlivých krajích, okresech a zejména v obcích

⁶³ Původní výraz je „wear off“ – prostě se „obnosí“.

tvořících mikroregion. Podrobnost shromažďovaných dat v České republice umožňuje získávat velmi detailní přehled o každé obci v naší zemi a tato sebraná data budou dále v práci využita. Dále se hodnocení musí opírat o subjektivní názory obyvatel daných mikroregionů, jejich vedoucích pracovníků a zástupců.

Logickým pohledem na různorodost regionů České republiky lze dojít k předpokladu, že rozdíly oproti celkovým hodnotám budou místně výrazné.

Demograficky se obce, respektive celé mikroregiony mohou výrazným způsobem lišit od průměrných hodnot platných pro celý stát, lze očekávat významné odchylky od průměrného věku, věkového složení, respektive podílu stáří vůči mládí. Lze očekávat rozdíly, které jasně identifikují oblíbenost sídla, zejména pro mladé rodiny.

Co se týče ekonomických dat lze předpokládat, že lokální rozdíly v nezaměstnanosti budou výrazné a to i ve srovnání s krajskými hodnotami, stejně jako u příjmů a počtu podnikajících subjektů, včetně jejich složení ovlivněného povahou sídla.

Z hlediska zdravotního lze předpokládat výrazné rozdíly v možnostech zdravotní péče v mikroregionech ve srovnání s vyššími územními celky, zejména její místní dostupnosti a šíři. Většina mikroregionů je nedostatečně velká na to, aby v nich sídlil významný počet poskytovatelů zdravotnických služeb, lékařů či nemocnic. Očekávané jsou i rozdíly ve zdravotním zatížení obyvatel zkoumaných regionů, zejména v pravděpodobnosti možnosti úmrtí na určitý typ chorob může být ovlivněno z hlediska statistického místem, kde jedinec žije.

Při zkoumání životního prostředí lze předpokládat výrazné vzájemné rozdíly v kvalitě životního prostředí, které mohou významným způsobem změnit atraktivitu mikroregionu.

V kategorii školství se mohou projevit významné vzájemné rozdíly mezi mikroregiony v počtu školských zařízení, možnosti studovat přímo v daném mikroregionu se zvyšující se odlišností s vyšším stupněm vzdělání.

U kriminality lze obecně předpokládat značné regionální rozdíly, stejně tak i ve výsledcích práce policie, v objasněnosti trestných činů.

V počtu společenských a kulturních zařízení pravděpodobně nebudou významné rozdíly. Pravděpodobně budou i marginální odchylky v počtu, respektive procentu obyvatel aktivně se účastnících se kulturního, společenského a sportovního života ve svých regionech.

Ohledně účasti obyvatel mikroregionů při rozhodování o budoucím směřování svých obcí a zároveň celého státu při volbách obecních a krajských zastupitelstev a parlamentních volbách předpokládám celkově jen relativně nevýznamné rozdíly. Spíše lze očekávat místně významné rozdíly při účasti na volbách do obecních zastupitelstev tam, kde mají místní občané výrazný zájem na změně.

Při šetření názorů obyvatel a představitelů mikroregionů a obcí lze předpokládat značný názorový rozdíl nejen v pohledu na život v jednotlivých obcích, ale i na samotný smysl a fungování svých příslušných mikroregionů.

3.6 Souhrnný pohled na teoretická východiska aspektů kvality života

Tradiční statistiky a modely prezentované např. Human Development Report, Mercer, Gallup, the Economist a dalšími nemohou popřít jednu základní věc. Evropa, respektive evropské státy a města až na výjimky představují globálně jedno z nejlepších míst k životu a Evropané v průměru jsou jedni z nejbohatších a zároveň nejšťastnějších lidí na světě⁶⁴. Samotná Evropská unie tvoří největší trh na celé planetě a příjmy Evropanů jsou zatím také jedny z nejvyšších. Kvalita života na kontinentu, který byl od počátku středověku do konce předminulého století rozdělen na malé státečky a často se měnící územní celky, které z počátku spojovala snad jen víra v jediného Boha, byť prezentována v několika variantách, je pozoruhodná. Je nutné si připomenout, že celý evropský kontinent se stal za minulé století hostitelským územím dvou světových válek. Kde leží příčina toho, že životy Evropanů dnes v průměru patří k těm, které by ráda velká část obyvatel této planety napodobila?

⁶⁴ Dle statistik World Trade Organisation, World Bank a CIA Fact Book.

Odpovědí je jistě velmi mnoho a příčin pravděpodobně ještě více. Začnu základními předpoklady pro kvalitní život jedince i celku a to schopností vůbec svůj život žít díky dostatku potravy a dalších nezbytných materiálních statků. Evropa, jako jedno z civilizačních center již více než dva a půl tisíce let prochází trvalým hospodářským rozvojem, byť bržděným válkami, rozpadem civilizací a říší, avšak na starou společenskou a hospodářskou strukturu je trvale navazováno a je dále rozvíjena. Evropa se svých civilizačních výtobytků nevzdává, některé sice na čas pozapomene, ale v zásadě dál s nimi pracuje a rozvíjí je. Růst jedné části podněcuje růst v oblastech dalších. Evropský kontinent byl Evropskému člověku malý již na konci 15. století, kdy si Evropané začali částečně přivlastňovat další i velmi vzdálené části světa. Nebyli to však jen Evropané, kdo měl v 15. století nakročeno ke koloniální expanzi, nebýt pomatení smyslů čínského císaře Hong-xi, který nechal roku 1425 spálit expediční flotilu připravenou pod vedením admirála jménem Zheng he kolonizovat nové části světa⁶⁵, mohl se vývoj odehrávat zcela jiným způsobem. Bohatství těchto Evropou kolonizovaných částí světa díky obchodu ještě urychlilo růst Evropy jako mocenského a ekonomického centra světa. Tento růst se bohužel netýkal kontinentu celého, obzvláště jeho jihovýchodní část byla ještě v 16. a 17. století ohrožovaná vojenským nebezpečím z Asijského kontinentu, Osmanskou říší, a východní část Evropy, Rusko, se zbavilo nebezpečí hrozby Kazaňským chanátem také definitivně až na počátku 17. století. Východní část Evropy pak podnes místy vypadá tak trochu hospodářsky ne-evropsky (vezměme například Moldávii, region Podněstří a další), byť následná expanze směrem na Sibiř a nakonec i Aljašku mohla situaci změnit i pro tuto část Evropy, tamější obyvatelé tuto šanci k růstu příliš nevyužili pro blaho celé společnosti. Navzdory všem negativům, Evropa se ze všech svých demografických, ekonomických a vojenských překážek dokázala vždy vymanit a mnohdy války znamenaly další technologický posun dopředu.

Není to však jen ekonomická síla Evropy, která ji řadí na přední místa ve světě v kvalitě života svých obyvatel. Myšlení, zejména svoboda myšlení a možnost konfrontovat své myšlenky s dalšími jsou jedním ze základních kamenů Evropského pohledu na svět. Z nevolníka se stal občan. Občan, jehož práva jsou sice místy pošlapávána, ale ve své podstatě je Evropský kontinent historicky determinován progresí

⁶⁵ Gunde, R.: *Zheng He's Voyages of Discovery* UCLA Asia Institute. Publikováno 1.9. 2008.

myšlenek nazírání na jedince ve společnosti. V tuto chvíli lze říci, že Evropský způsob myšlení, míněno svobodný a kritický způsob myšlení, podpořený dlouhodobou neexistencí celoevropské diktatury (na rozdíl např. od Číny), dal člověku možnost tak dlouho opakovat pokusy o osvobození ducha od svazujících náboženských představ, až se filosoficky člověk a jeho vlastní život postavil do centra lidského zkoumání. Voltaire⁶⁶ tvrdí, že člověk, jako rozumná bytost je schopen díky vědě, technice, kultuře a správnému společenskému řádu vést svůj osud k lepší budoucnosti. Dále věřil, že spravedlnost je hodnota univerzální, nadřazená jednotlivým kulturám. Zároveň si Evropa naštěstí ještě nepřetvořila svůj sen o spravedlnosti, svobodě a dostatku pro všechny do podoby hamburgeru a dvoumístné garáže.

Zde spatřuji základní náskok Evropské, respektive Euro-atlantické civilizace, máme práva a svobody, kterých využíváme k prospěchu svému i prospěchu celku. Jsme kritičtí k sobě i ostatním, jsme rozdrobení do relativně malých národních států, ale zároveň podobní ve svém celkovém projevu. Období divokého růstu byla vždy vyvažována krizemi, ze kterých se dokážeme poučit. Evropský model možná v současnosti není úplně ideální z hlediska demografického, ale pravděpodobně se jedná o důsledek svobody volby každé ženy rozhodnout si sama o počtu vlastních potomků. Tento trend je však společný pro všechny země, kde ženy dosáhly jistého sociálního statusu a ekonomické nezávislosti na svém manželovi. Důkazem budiž prudké snížení porodnosti brazilských za posledních deset let díky získání možnosti legálně užívat antikoncepci⁶⁷. Zcela záměrně vynechávám porodnost žen japonských či jihokorejských.

Margareta Thatcherová ve své knize *Roky na Downing street*⁶⁸ jasně formuluje, proč je Evropa tak výjimečný kontinent, doslova uvádí, že ne jen hesla francouzské revoluce znamenala posun k novému konceptu života člověka, ale tento koncept již dříve má své historické kořeny v křesťanství a judaismu, kdy svoboda jedince je základním předpokladem pro plný a kvalitní život, ten život, který se různými měřeními dnes zkoušíme zhodnotit.

⁶⁶ Voltaire, *Candide aneb Optimism*, výňatky z LIVANSKÝ, Karel. Francois-Marie Arouet-Voltaire. Praha 1988, s. 32.

⁶⁷ Publikace: *National Geographic Journal*, americké vydání pro září 2011, strany 96 - 106

⁶⁸ Thatcherová, M.: *Roky na Downing Street*, HarperCollins Publishers, London, 1993, str. 515, ISBN 80-206-0471-5

4 Praktická část

4.1 Zkoumané mikroregiony

Po rozpadu systému střediskových obcí po roce 1989 se spolu s nabytou formální nezávislostí u mnohých malých obcí projevila základní nevýhoda ve financování obcí dle počtu obyvatel, a to nedostatek prostředků pro jejich rozvoj a obnovu. Rovněž příjem z daňových výnosů je u takovýchto obcí velmi malý, jelikož v nich obvykle podnikají malé rodinné firmy případně osoby samostatně výdělečně činné.

Možným řešením je integrace obcí dle §21 zákona o obcích č. 128/2000 Sb., což s sebou nese určitá administrativní omezení, například minimální počet obyvatel nové obce, který by měl vždy převyšovat jeden tisíc obyvatel a zároveň jistá nepopularita tohoto kroku mezi obyvateli. Jako jedno z východisek z jinak samostatně velmi obtížně řešitelného problému je sdružování obcí nejen k individuálním akcím a projektům, ale hlavně k jisté formě dlouhodobé spolupráce na základě vytvoření dobrovolného svazku obcí, jehož omezení jsou vymezena v §46 výše uvedeného zákona.

Forma spolupráce je omezena a to buď na uzavření smlouvy ke splnění konkrétního úkolu bez vzniku právního subjektu, vytvoření dobrovolného svazku obcí uzavřením smlouvy nebo založením právnické osoby dvěma a více obcemi. Spolupráce obcí bez vzniku právnické osoby vzniká uzavřením vzájemné smlouvy písemnou formou a to na dobu určitou nebo neurčitou. Smlouva musí být schválena zastupitelstvy všech zúčastněných obcí a musí obsahovat označení obcí, vymezení předmětu smlouvy a jeho rozsahu, práva a povinnosti účastníků smlouvy a v neposlední řadě způsob odstoupení od smlouvy a vypořádání majetkových vztahů. Majetek získaný společnou činností se řídí buď ustanoveními ve smlouvě, jinak je vlastněn podle stejných podílů a stejně tak obce ručí za závazky.

Svazek obcí zahrnuje pouze obce a je právnickou osobou. Smlouva o vzniku svazku obcí musí obsahovat stejné náležitosti jako smlouva o spolupráci obcí a zároveň povinně obsahovat název a sídlo svazku, majetek, orgány svazku, jejich působnost a rozhodování, způsob a rozsah kontroly svazku jednotlivými členskými obcemi; majetek,

který obce vkládají do svazku, zdroje příjmů, práva a povinnosti členských obcí, způsob podílení se na zisku a ztrátě, podmínky přistoupení dalších členských a také podmínky vystoupení. Podmínky hospodaření dobrovolných svazků jsou upraveny zákonem č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních celků. Dle tohoto zákona (§17) má takovýto dobrovolný svazek povinnost si nechat přezkoumat své účetnictví auditorem nebo úřadem s rozšířenou působností. Návrh rozpočtu hospodaření je svazek povinen zveřejnit nejméně 15 dnů před jeho projednáním. Každý rozpočet ještě musí schválit zastupitelstva jednotlivých členských obcí.

Práva občanů vůči svazku jsou podobná jako vůči obci, obyvatelé členských obcí mohou nahlížet do zápisů z jednání, účastnit se zasedání orgánů svazku a písemně se vyjadřovat k jeho činnosti, hospodaření a návrhu konečného účtu.

Zánik svazku nastává výmazem z registru svazku obcí vedeného u krajského soudu.

4.1.1 Svazek obcí Mikroregionu Milada

Svazek obcí Mikroregionu Milada byl založen na své zakládající schůzi dne 13.1.2000 pod názvem Mikroregion Trmice, Osvědčení o registraci OkU Ústí nad Labem p.č. S-01-2000 bylo vydáno a registrace byla provedena k datu 13.3.2000. Původními členy Svazku obcí Mikroregionu Trmice jsou obce Dolní Zálezly, Habrovany, Chabařovice, Přestanov, Stebno a Trmice. Postupně do mikroregionu přistoupily obce Krupka, Modlany, Řehlovice, Žalany na přelomu roku 2004/2005 a Chlumec v roce 2007. Obec Krupka své členství definitivně ukončila v roce 2007. Mikroregion byl k 3.1.2005 rozhodnutím členských obcí přejmenován na Mikroregion Milada. Oficiálním sídlem je: Městský úřad Trmice, Fügnerova 448/29, 400 04 Trmice a do roku 2010 měl své vlastní Servisní a informační středisko se sídlem Husovo náměstí 3, 403 17 Chabařovice.

Ke dni 1.1.2011 jsou v Mikroregionu Milada sdružené obce: Dolní Zálezly, Habrovany, Chlumec, Chabařovice, Modlany, Přestanov, Řehlovice, Stebno, Trmice a Žalany. Rozkládá se na území dvou bývalých okresů – Ústí nad Labem a Teplic, které zároveň tvoří přirozená spádová centra. Netvoří však souvislý geografický celek a zároveň není jediným funkčním mikroregionem, ve kterém jsou zde uvedené členské obce

organizovány. Název Mikroregionu Milada je odvozen od nově vznikajícího jezera Milada, které vzniká jako rekultivační útvar bývalého povrchového dolu Milada a jeho výsypky. Název Jezero Milada je zároveň používán pro jiné dobrovolné sdružení obcí, které sdružuje obce přímo přiléhající k tomuto vodnímu dílu a ještě krajské město Ústí nad Labem.

Předmětem činnosti svazku je především vytváření společné dlouhodobé rozvojové strategie v oblastech samostatné působnosti obcí, zvláště v oblastech: a) podpora rozvoje a restrukturalizace místní ekonomiky, b) ochrana a zlepšování životního prostředí, c) obnova a rozvoj kulturních a historických tradic a hodnot, včetně podpory činnosti nevládních neziskových organizací a spolupráce s nimi, d) další společné aktivity, na nichž se obce dohodnou spolupracovat podle stanoveného postupu.

Obce sdružené ve svazku obcí Milada se od sebe velmi výrazně liší a to nejen svoji velikostí, počtem obyvatel a svým současným rozvojem, respektive snahou překonat dřívější stagnaci, mají však velmi podobné prvky vlastní historie. Největší obce, které mají status města jsou Trmice, Chabařovice a Chlumec. Kromě Řehlovic jsou ostatní malé obce s několika sty obyvateli. Data o obyvatelích regionu jsou uvedena níže v textu a v příloze práce. Veškerá níže uvedená data pochází z databází Českého statistického úřadu. U každé obce je uveden vždy její kód kvůli její jednoznačné identifikaci.

Dolní Zálezly 567931

Počátky osídlení území dnešní obce spadají až do mladší doby kamenné. Obec samotná je prvně zmiňována již v roce 1057 v zakládací listině litoměřické kapituly. Další zmínka o Dolních Zálezlech pochází z roku 1226 a postupně se obec dostala do majetku několika šlechtických rodů a měst jako jsou Litoměřice a později Ústí nad Labem. Zásadní vliv na život obce má její poloha na trase Praha – Drážďany, od roku 1633 zde vedla pěší a později dostavníková pošta z Drážďan do Prahy. Kvůli stavbě železnice zmizela v letech 1847 – 1850 nejstarší část obce a zároveň se v roce 1850 stala samostatnou správní jednotkou. Obě světové války znamenaly pro obec ztrátu obyvatel a v roce 1946 bylo odsud vysídleno německé obyvatelstvo. Historie obce je podrobně uvedena na webových stránkách obce a nechybí ani zde ani údaje o její současnosti obce.

Obec je výrazně rezidenčního charakteru s dobrým železničním a silničním napojením na centrum kraje. Probíhá postupná rekonstrukce pozemních komunikací, hlavní tah z Ústí do Lovosic by rekonstruován po záplavách v roce 2002. Obec má vlastní kanalizaci, lékárnu, rozvod plynu, policejní služebnu, poštu, školku a školu, veřejný vodovod a v obci sídlí zdravotnické zařízení.

Jako kulturní zařízení slouží v obci sál restaurace. Jsou zde víceúčelová hřiště, tenisové a volejbalové kurty a fotbalové hřiště. V obci působí spolek zahrádkářů. Obec organizuje Dětský den, pálení čarodějnic, vítání nových občánků, mikulášské nadílky. V místě prakticky neexistují pracovní příležitosti, nepůsobí zde jediná firma, která by zaměstnávala někoho dalšího, kromě rodiny podnikatele. Veškeré obyvatelstvo obce za prací dojíždí do okolí – Ústí n. l. a Lovosic. V současnosti je obec ohrožovaná stoupající dopravou a znečištěním z místních topenišť, z hlediska bydlení jsou zde dobré klimatické a urbanistické parametry a dobrá dopravní obslužnost.

Habrovany 567957

Vznikly pravděpodobně ve 14. století, původně náležely panství Krupka. Již od šestnáctého století jsou obcí dělenou, kdy jednotlivé části obce náležely k různým panstvím a majitelům, kteří se zde rychle střídali. Majitelé byli převážně šlechtické rody: Kolmicové, Valdštejnové, Nosticové a další, dále části obce byly majetkem panství Teplice, statku Malhostice a obce Stadice. V sedmnáctém století vznikla obci tvrz, která zároveň v tom samém století zanikla. V roce 1804 byla obec rozdělena na 14 statků a po napoleonských válkách se zde dokonce natrvalo usadili Rusové. Původně patřila ves pod farnost Žim, později pod Řehlovice. Obec získala v roce 1992 svou samostatnost, kdy se odloučila od Řehlovic. Podrobné údaje o historii i současnosti obce lze nalézt na jejích webových stránkách.

Současná charakteristika, sport, kultura a vybavenost obce - obec zcela rezidenčního charakteru. Většina ekonomicky aktivních občanů za prací dojíždí. Podnikatelská aktivita v místě minimální, silně poklesla po zániku státního statku a jeho velkokapacitního kravína, došlo však k výraznému zlepšení životního prostředí a vzhledu obce. S obcí je spojena a významná komunita chalupářů, kteří sice nejsou občany obce, ale o dění a vývoj v obci projevují zájem a ochotu zapojit se do místních aktivit. V obci je

uvažovány výstavba ČOV díky vhodnému terénu. Jedinou aktivní organizací jsou místní ženy, které se schází ke cvičení.

Chabařovice 568007

Skládají se ze dvou sídelních částí, Chabařovic a Roudníků. Počátek osídlení je datován do 11. století, kdy na tomto území vyrostla osada. Další písemné zmínky se objevují až v 14. století a obec je uváděna pod názvem Kagrnitz jako poddanská ves panství Rýzmburg. V roce 1426 se v blízkosti obce odehrála významná bitva husitských válek Na běhání. Od roku 1520 jsou Chabařovice uváděny jako městečko s městskými právy vaření piva, výroby sladu atd. Městem byly Chabařovice potvrzeny Ferdinandem I. v září 1549, kdy bylo městu uděleno právo užívání městského znaku a právo pečeti listiny zeleným voskem. Kromě třicetileté války měly na život města negativní dopad i napoleonské války, kdy bylo město zcela zničeno.

Objevni uhlí v Chabařovicích v roce 1774 zásadním způsobem změnilo život obce, těžba znamenala prudký nárůst obyvatel až na 9800 v první třetině 20. století, což představuje zhruba čtyřnásobek dnešního počtu. Další významnou skutečností je fakt, že v obci žila jedna třetina českého obyvatelstva a byla zde od roku 1928 otevřena jedna ze dvou českých škol na Ústecku. V roce 1986 Chabařovice ztratily status města a byly připojeny k Ústí nad Labem, status města byl znovu obnoven v roce 1990. Dle plánů rozvoje těžby uhlí měla být obec v roce 1997 zlikvidována, ale v roce 1991 byly Chabařovice vlastním rozhodnutím zachráněny a od té doby se znovu rozvíjí.

V obci se nalézají základní škola, mateřská škola, zvláštní škola a základní umělecká škola. Je zde nově otevřený domov důchodců a domov s pečovatelskou službou pro osoby postižené povodněmi. Výrazně se mění bytový fond, v obci je v současnosti rozsáhlá výstavba, obec ještě připravuje pozemky pro dalších zhruba sto rodinných domů a pozemek pro průmyslovou zónu. Roste počet drobných živnostenských provozoven a občanská vybavenost. Byl obnoven kulturní dům V Zátíší. V obci je rozvod plynu, vody, kanalizace je napojena na ČOV v Neštěmicích, nalézají se zde zdravotní středisko, střední i malí zaměstnavatelé. Obec má dobré dopravní napojení jak po silnici, tak i železniční. Cestovnímu ruchu slouží i muzeum kávomlýnků a zejména autokemp s koupalištěm. Obec

má i několik sportovních klubů a dobré sportovní zázemí. Díky blízkosti jezera Milada lze očekávat velmi rychlý rozvoj služeb spojených s turistikou a ubytováním.

Chlumec 568015

Chlumec se skládá z pěti částí: Chlumec, Český Újezd, Stradov, Střížovice a Žandov. První písemná zmínka se datuje do roku 993. Na území Chlumce stával přemyslovský strážní hrad a celnice. V blízkosti obce se odehrálo několik historicky významných bitev, v roce 1040 mezi Břetislavem I a Jindřichem III, v roce 1126 mezi Lotharem III. Saským a Soběslavem I, která významně ovlivnila vývoj našeho státu. Další historicky významná bitva se odehrála v roce 1813, kdy u Chlumce zvítězila protinapoleonská koalice krátce po své porážce u Drážďan. Poslední boje na území Chlumce se odehrály na konci druhé světové války, kdy při bombardování zahynulo 86 obyvatel obce.

Na zámku, sídle jednoho z největších panství v Čechách, se během staletí vystřídala řada šlechtických rodů. Od pánu z Rybnice, přes Kölbly z Gejsingu, Strahlendofry, Kolovraty a děčínské Thuny až po rod Westphalenu, který se významnou měrou podílel na průmyslovém rozvoji celé severočeské oblasti.

V současnosti je Chlumec rychle se rozvíjející obec těžící zejména z blízké polohy k Ústí nad Labem, dobré dopravní dostupnosti a pravidelnými autobusovými linkami do Ústí nad Labem a Teplic, městskou dopravou protaženou z Ústí nad Labem, s množstvím služeb a drobných živností, s 9 ordinacemi lékařů a domovem důchodců. Jsou zde i 2 mateřské školy a základní škola. Ve městě je aktivních přes 800 podnikatelských subjektů, většinu tvoří osoby samostatně výdělečně činné. Obec sama funguje jako významné rezidenční sídlo a má pověst dobré adresy zejména pro obyvatele Ústí nad Labem. Vzhledem ke své nadmořské výšce je v obci velmi dobrá kvalita životního prostředí. V obci je zároveň bohatý kulturní a společenský život, působí zde spolky včelařů, kynologů, myslivců, postižených, autoklub, dětský pěvecký sbor, tělovýchovná jednota, modelářský kroužek a několik dalších organizací. V obci sídlí i sbor dobrovolných hasičů a je zde i městská knihovna. Obec je velmi dobře technicky vybavena, neplatí to však pro všechny její odlehlé součásti (Žandov, Střížovice).

Modlany 567710

První zmínka patří do roku 1328. Původně měla zemědělský charakter a postupně do života obce, respektive jejích částí zasáhla těžba hnědého uhlí. Modlany se dnes sestávají z 5 částí: Dražkov, Kvítkov, Suché, Věšřany a Modlany. Jednotlivé části obce byly původně vlastněny šlechtickými rody, případně patřily do majetku panství Chlumeck, Teplice, Litoměřice, případně obce Soběchleby. Svůj populační vrchol měla obec ve 30. letech 20. století, kdy počet jejích obyvatel překročil tři tisíce. Dnes nedosahuje ani jedné třetiny tohoto počtu. Dle plánů ze 70. let měla obec zaniknout a ustoupit těžbě hnědého uhlí mezi lety 2000 a 2005. Tento fakt negativně ovlivnil kvalitu bytového fondu a zapříčinil značnou fluktuaci obyvatel.

Současná charakteristika, sport, kultura a vybavenost obce: Dva fotbalové oddíly TJ Baník Modlany, TJ Sokol Suché, Sdružení dobrovolných hasičů Modlany, Myslivecké sdružení Modlany, Místní knihovna. V místě je mateřská škola. Obecní úřad Modlany má zpracovaný územní plán obce, který řeší rozvoj sídel ve všech oblastech s vytvořením podmínek pro další rozvoj o podnikání a infrastruktury (kanalizace, elektrifikace). Problémem je nedostatečná veřejná doprava, která slouží jen v nejnútnejším rozsahu pro děti do školy a již velmi problematicky pro dopravu do zaměstnání. V Modlanech dochází opět k výstavbě nových rodinných domů.

Přestanov 530620

Obec byla založena ve 12.století a postupně byla majetkem hradu Most, rodu Kelblů z Geisingu, chlumeckému panství a rodu Westphalen. Byla kompletně zničena kromě č.p. 29 v roce 1813 a vzápětí znovu vystavěna. Za obcí byl v roce 1837 odhalen Ruský pomník za účasti ruského cara, pruského krále a rakouského císaře. V r. 1911 byl postaven tzv. „francouzský" pomník. V roce 1925 bylo v obci postaveno 30 nových domů hornické kolonie. Od roku 1980 byla obec místní částí Chabařovic a jako část obce Ústí nad Labem byla 24.11.1990 přičleněna k obci Chlumeck. Dne 1.1.1993 se od něj oddělila a získala svou samostatnost.

Obec má dobré ekonomické zajištění. Probíhá zde výstavba nových rodinných domů. Působí zde spolek zahrádkářů a fotbalový klub. V současné době sídlí v obci

několik menších až středních firem, nejvýznamnější z nich je patrně společnost EGRES a.s. Společně s nedalekými Chabařovicemi se postupně začíná budovat podnikatelská zóna Přestanov – Chabařovice - Ústí n.L. na východ od současné zástavby.

Řehlovice 568201

Obec Řehlovice leží v údolí řeky Bíliny, na historické křižovatce obchodních cest: Srbské a Bílinské. První zmínka o obci pochází z roku 1328. Vznikla spojením dvou osad - Řehlovic a Šachova. Obec byla vlastněna ve své historii množstvím majitelů, patřila pražskému arcibiskupství, šlechtickým rodům jako jsou páni ze Sulevic a Řehlovic, páni z Bílé a Nosticové a několika soukromým majitelům. Řehlovice byly v písemných dokumentech často označovány jako „městečko“ a v 17. století měly právo trhové i hrdelní. V obci se nalézala i druhá ze dvou českých škol postavená v roce 1934 Ústřední maticí školskou pro místní českou menšinu. V té době měly zároveň třikrát více obyvatel než dnes. V 80. letech byla obec integrována s obcemi Habrovany, Dubice, Stadice a Stebno. Tato integrace byla porušena v roce 1992, kdy se osamostatnily Habrovany a Stebno.

Na vzhledu obce se stále ještě velmi negativně v některých částech podepisují černé skládky a polorozbořené bývalé hospodářské budovy. Zároveň však probíhá výstavba soukromých rodinných domků a postupně se opravují stavby dříve zanedbávané. Je zde i patrný kladný vliv chalupaření. Jsou zde dvě mateřské školy a první stupeň základní školy.

V Řehlovicích, respektive v obcích v nich sdružených působí oddíl kopané a oddíl stolních tenistů. K dispozici jsou zde fotbalová hřiště a antukové kurty na volejbal. Obec pořádají každoročně fotbalový a volejbalový turnaj. V Řehlovicích a Dubicích jsou aktivní dva malé pěvecké sbory, které pravidelně vystupují na jarních a vánočních koncertech. V Řehlovicích nepravidelně působí divadelní ochotnický soubor. Od roku 1999 aktivně pracuje občanské sdružení Kulturní centrum Řehlovice, které, mimo jiné akce, uspořádalo již 8 ročníků česko-německých výtvarných symposií, kterých se zúčastňují i umělci z jiných států. V Řehlovicích a v Dubicích fungují spolky hasičů, rybářů a také myslivecká společnost.

Stebno 546925

Obec byla založena při Srbské cestě kolem roku 1000 s kostelem je poprvé uváděna v r. 1352. Postupně náležela pánům ze Sulevic, Biliny a majitelům z Dolních Trmic. V roce 1757 byla obec vypálena pruskými vojsky a celkem třikrát vyhořela. V současnosti má Stebno 5 místních částí: Stebno, Chvalov, Milbohov, Podlešín a Suché. Stebno i všechny jeho součásti byly od osmdesátých let součástí obce Řehlovice a k osamostatnění došlo v roce 1992. Obec sama se v historii zvětšovala připojováním svých částí, od roku 1850 Milbohov, dále pak Podlešín a Suchá a v roce 1973 byl připojen Chvalov. Působí zde Sbor dobrovolných hasičů a Myslivecká společnost. V obci se připravuje výstavba rodinných domů. Je zde několik pracovních příležitostí v zemědělství, podnikatelskou sféru představuje několik živnostenských oprávnění, jejich aktivity jsou zcela rodinného typu.

Trmice 553697

Město zahrnující kromě samotných Trmic i obec Koštov a Újezd. Pravděpodobně první písemná zmínka pochází z roku 1305. Počátkem 15. století bylo město zničeno husity, ale bylo rychle obnoveno. Ve své historii bylo vlastněno pány z Koldic a posléze rodem Nosticů. V sedmnáctém století sem bylo z Řehlovic převedeno právo trhové a tím se Trmice staly městem poddanským. V místě samotném se nacházely vinice, pivovar a cukrovar, v okolí města byla i významná těžba nerostných surovin. Významná byla zejména těžba uhlí, která zde probíhala od roku 1742. V Trmicích v letech 1856-63 vyrostl zámek a anglický park, v zámku dnes sídlí muzeum. Vývoj Trmic byl narušen připojením k Ústí nad Labem v roce 1939, vysídlením původního německého obyvatelstva a postupnou přeměnou na městskou periferii předurčenou k umístování méně příznivých průmyslových výroby a k bydlení sociálně problémových obyvatel.

V roce 1991 se Trmice úspěšně odloučily od Ústí nad Labem a znovu získaly statut města a snaží se o co nejrychlejší návrat k původní podobě samostatného městského útvaru. Město je sídlem několika významných zaměstnavatelů a tak má i významný ekonomický potenciál. Díky tomu má město kompletní technickou infrastrukturu. Je zde bohaté sportovní vyžití, jsou zde oddíly a sportoviště pro fotbal, volejbal a tenis. Místní zámek je nejen historickou památkou schraňující muzeální sbírky, ale současně i jedním

z center společenského života. Ve městě jsou aktivní spolky zahrádkářů, myslivců, kynologický klub, pořádají se zde taneční zábavy a plesy, město obnovilo i tradiční Trmickou pouť. Nachází se zde dvě základní školy, mateřská škola, zvláštní škola a střední škola zemědělská. V obci je však velmi vysoká míra nezaměstnanosti obyvatel (přes 25%), není zde však reálná perspektiva pro vytváření nových pracovních míst na území města pro kvalifikované lidské zdroje a není perspektiva míst pro nekvalifikované pracovní síly

Žalany 567876

Obec se skládá ze tří částí, Žalany, Černčice a Lelov. První zmínky o obci je z roku 1400. Obec se vyvíjela jako zemědělská obec a dodnes si tento charakter podržela. V obci se nachází celkem 154 podnikatelských subjektů, z nichž největší počet tvoří osoby samostatně výdělečně činné. Stále poměrně vysoký je i počet subjektů zabývajících se zemědělstvím nebo lesnictvím. V obci je registrováno 28 samostatně hospodařících rolníků. Je zde mateřská a základní škola, pošta, základní zdravotnické zařízení a obec má veřejný vodovod. Přehled obyvatelstva Mikroregionu Milada – počet obyvatel, průměrný věk, složka stáří / složka mládí, počet podniků, počet osob samostatně výdělečně činných, počet osob podnikajících v zemědělství lesnictví a rybolovu, počet nezaměstnaných:

Obec – název	počet obyv.	prům. věk	65+ / - 15	přír. / úbyt.	podn. celk.	OSVČ	zem. les. ryb.	počet nezam.
Dolní Zálezly	590	40,7	88 / 93	17	126	104	6	30
Habrovany	217	37,7	21 / 38	-7	27	21	4	12
Chabařovice	2618	38,7	351 / 459	51	536	397	10	182
Chlumec	4487	39,3	506 / 667	53	951	727	18	261
Modlany	918	38,7	102 / 149	0	237	189	9	64
Přestanov	399	37,4	51 / 79	26	88	73	4	22
Řehlovice	1340	39,8	171 / 209	33	278	216	19	64
Stebno	441	39,8	46 / 56	3	77	64	9	22
Trmice	3193	35,9	302 / 630	-8	657	419	9	335
Žalany	504	38,9	59 / 85	6	136	95	13	24

Zdroj: Autor z databázi Českého statistického úřadu.

Přehled vybavenosti Mikroregionu Milada – počet kulturních zařízení, lékařských ambulancí, mateřských škol, základních škol, oborů středních škol a účast obyvatel v parlamentních volbách 2010:

Obec – název	kult. zař.	lék. amb.	mš	zš	obory sš	volby 2010
Dolní Zálezly	1	1	1	0	0	67,32
Habrovany	1	0	0	0	0	64,56
Chabařovice	5	4	1	2	0	59,55
Chlumec	4	7	2	1	0	58,47
Modlany	1	1	1	0	0	62,23
Přestanov	1	0	0	0	0	73,4
Řehlovice	7	2	2	1	0	62,49
Stebno	1	0	0	0	0	57,55
Trmice	3	6	1	2	4	47,36
Žalany	1	2	1	0	1	68,26

Zdroj: Autor z databází Českého statistického úřadu.

4.1.2 Mikroregion Podblanicko

Sama definice Podblanicka není historicky ani územně úplně jednoznačná, názor opírající se o tradiční označení⁶⁹ říká, že Podblanicko je vše, co je vidět z vrcholu Blaníku, 638 m vysokého vrchu ve Středočeském kraji, přibližně 10 kilometrů jižně od Vlašimi, na území Louňovic pod Blaníkem. Blaník je v podstatě dvojvrší, Malý a Velký Blaník a v jeho bezprostředním okolí se zároveň nalézají Chráněná krajinná oblast Blanicko. Okres Benešov je velmi často nazýván jako Podblanicko. Tradičně je Podblanicko vymezeno jako prostor mezi údolím řek Sázavy, Želivky a Vltavy, která zároveň odděluje

⁶⁹ Historický název Podblanicka je doložen několik století, běžně je používán od 90. let 19. století.

Podblanicko od Podbrdská. Na jihu jeho hranici tvoří kamenité vrchy Sedlčanska a České Sibiře, za nimiž již začínají Jižní Čechy.

Pro potřeby této práce je termínem Podblanicko označován ne kraj samotný, ale pouze Mikroregion Podblanicko, což je dobrovolný svazek obcí stejnojmenného regionu, založený 26.června 2003 s centrem ve Vlašimi. Místo založení odpovídá zároveň nejvýznamnější obci celého svazku, jejíž zastupitel je i představitel Mikroregionu Podblanicko. Tento svazek obcí vznikl jako dobrovolný svazek obcí podle zákona za účelem celkového rozvoje mikroregionu a cestovního ruchu. Má sídlo na adrese J.Masaryka 302, 258 14 Vlašim. Členské obce svazku jsou Vlašim, Radošovice, Slověnice, Ctiboř, Libež, Řimovice, Pavlovice a Domašín. Mikroregion tvoří kompaktní území s výjimkou jedné vnitřní oblasti a tou je katastr obce Kladruby, kde se nalézá známé rehabilitační středisko. Všechny zároveň leží uvnitř okresu Benešov, respektive jeho jihovýchodní části, proto všechna obecná data, která nelze zjistit na úrovni jednotlivých obcí, se budou týkat obecně okresu Benešov, případně Středočeského kraje.

Geograficky leží okres Benešov na části Středočeské pahorkatiny a patří zároveň do povodí střední Vltavy a dolní Sázavy. Reliéf okresu je členitý, lesnatý a je zde i mnoho vodních ploch, zejména rybníků. Nadmořská výška kolísá od 200 do 700 metrů nad mořem. Okresem se táhne hřeben s tzv. Českou Sibiří a Sedleckou kotlinou. Nejvyšším bodem okresu je vrch Mezivrata (712 m n.m.).

Okres má rozlohu 1 475 km², což představuje 13,4 % z rozlohy Středočeského kraje a je tak druhým největším okresem v kraji. Zemědělská půda tvoří 62 % a lesy 28 % z rozlohy okresu. Hustotou osídlení 64 obyvatel na km² patří mezi nejméně osídlené okresy nejen kraje Středočeského. Krajina Benešovska, respektive Podblanicka je oblíbenou destinací pro turistiku, největší pozornost na sebe přirozeně poutá Zámek Konopiště v blízkosti Benešova.

Obce v mikroregionu Podblanicko:

Ctiboř 532690

Malá obec ležící na katastrálním území o velikosti 3,9 km čtverečního, skládající se ze dvou částí, Ctiboři a Hrádku, asi 3 kilometry severovýchodně od Vlašimi. Část Hrádek

je historicky velmi slavným poutním místem v Čechách v souvislosti s Mariánským kultem, je to vlastně osada na ostrohu nad řekou Blanici, kde původně stálo Hradiště. Postupně přeházelo z rukou šlechtických rodů, posledními byli Trčkové, kteří toto místo prodali městu Vlašimi. Poutním místem samotným je kostel svatého Matouše apoštola a evangelisty Páně, kde se nalézá vzácná soška Panny Marie z lipového dřeva z konce 14. Století. V současnosti je Hrádek obnovován jako centrum obnovy duchovních sil. Obec má vlastní webovou stránku www.obec-ctibor.cz

Domašín

Domašín je v současnosti obec, která je součástí města Vlašimi, ve které je evidováno 277 adres. Historicky je dělena na tři oblasti s názvy: Domašín, Domašínská pole a Kalamajka.

Libež 530069

Malá obec s rozlohou katastru 739 hektarů, nalézající se 6 km severně od Vlašimi. První písemná zmínka o obci se datuje do roku 1450, ale příjmení odvozené od příslušnosti k obci u Jana z Libže je datováno již do roku 1326. V roce 1542 byla vložena do „Desek Zemských“ Janem Holickým ze Šternberka jako jeho rodový majetek. Obec byla za socialismu určena k likvidaci, měla ustoupit zamýšlenému vodnímu dílu, zásobárně pitné vody pro Vlašim. Obec je známým místním rekreačním centrem s chatovou osadou „Na Blanici“, která přes letní měsíce zdvojnásobuje počet obyvatel Libže. Místní kaple spadá do farnosti Hrádku u Ctiboře. Obecní web je <http://www.libez.estranky.cz>

Pavlovice 533076

Malá obec s katastrální výměrou 3,9 km čtverečního, nalézající se 3 km severovýchodně od Vlašimi. První písemná zmínka pochází z roku 1344. Pavlovice, nazvané po svém zakladateli Pavlovi, patřily původně pánům z Lipna, poté Klášteru klarisek v Praze a nakonec rodu Trčků. Polohou obec leží nedaleko soutoku Doubského potoka a řeky Blanice. Obec má vlastní webové stránky na www.obecpavlovice.wz.cz.

Radošovice 530531

Obec Radošovice se nalézá na katastrálním území o rozloze 801 hektarů 5 km severně od Vlašimi a první písemná zmínka o ní pochází z roku 1318, další záznamy hovoří o změnách majitelů, pánů z Vlašimi, poté pánů z Jenštejna, klášteru Sv. Jiří v Praze a také děkanství Vlašimskému. Obec v historii měla celkem bohatý spolkový a kulturní život, nalézají se zde dva kostely. Podrobné informace o obci jsou publikovány na vlastním webu na adrese www.radosovice.eu.

Řimovice 532941

Obec Řimovice, malá obec o katastrální výměře 330 hektarů, 5 na východ od Vlašimi. První písemná zmínka je datována do roku 1380, obec ve své historii střídala majitele stejně jako okolní obce a ve dvacátém století byla přidružena k Vlašimi. Ze zajímavostí o obci je uváděna Kaple povýšení Svatého Kříže a pouť, která se zde koná v září a zvonice zasvěcená Janu Nepomuckému z počátku osmnáctého století. V obci je rozvinutý spolkový život a zejména místní hasičský sbor je známý svoji každoroční akcí Water Cup pořádanou na místním rybníku. V obci v současnosti probíhá nová výstavba rodinných domů. Obec má vlastní webové stránky na adrese: www.rimovice.cz

Slověnice 532231

Velmi malá obec o katastrální výměře 294 hektarů, asi 1500 severně od Radošovic, respektive 6,5 km severně od Vlašimi. První písemná zmínka pochází z roku 1544. Zajímavostí obce jsou dochovaná kovárna a kaple. Obec má vlastní webové stránky na adrese www.slovenice.cz.

Vlašim 530883

Největší, nejlidnatější a zároveň nejvýznamnější obcí regionu Podblanicko je bezesporu město Vlašim. Archeologické nálezy hovoří o osídlení místa již Kelty. Nejstarší zmínky o Vlašimi pochází z 13. století, první zmínka o Vlašimském hradu je z roku 1303. Město, respektive podhradí hradu je uváděno od roku 1320, na město byla Vlašim povýšena v roce 1580. Do Bíle Hory přecházela postupně z majetku pánů z Vlašimi, poté z pánů z Jenštejna a Trčků. Po třicetileté válce město připadlo roku pánů z Talmberka a

nakonec bylo až do roku 1945 v rukách rodu knížat z Auerspergu. Jednou ze zajímavostí Vlašimi je velký počet obyvatel Protestantského vyznání, které muselo být násilně rekatolizováno po válce třicetileté a zároveň množství drobných vzpour a povstání na Vlašimsku vedených proti katolické vrchnosti. Město samo zahrnuje další, dříve samostatné obce, s názvy Bolina, Domašín, Hrazená Lhota, Nesperská Lhota, Polánka, a Znosín.

Ve městě se nachází tři základní školy, čtyři školy střední včetně gymnázia a je zde i významný lokální zaměstnavatel, společnost Selier a Bellot s více než 1000 zaměstnanci. Vlašim je pro celý region, který má v podstatě zemědělský charakter jediným průmyslovým centrem mikroregionu. Ve Vlašimi, konkrétně na Zámku Vlašim zároveň sídlí Muzeum Podblanicka. Od roku 1957 je pravidelně vydáván Sborník Vlastivědných prací Podblanicka, do ročníku 48/2008 byl vydáván jednou ročně, od čísla 49/2009 vychází již dvakrát ročně. Vědeckou radu sborníku tvoří většinou renomovaní vědci.

Mikroregion Podblanicko se sídlem na Jana Masaryka 302, Vlašim 258 14, je velmi aktivním subjektem podílejícím se na chodu celé řady aktivit v okolí Vlašimi. Přírodou, historií, kulturou i současností se zabývá celá řada organizací a spolků, pro přehled uvádím jen některé: Chráněná krajinná oblast Blaník: <http://www.blanik.ochranaprirody.cz>, Turistický server pro Blanicko: <http://www.blanicti-rytiri.cz>, Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicka: <http://www.csopvlasim.cz/psppp>, Virtuální Muzeum České Sibíře - <http://www.ceskasibir.cz>, Virtuální prohlídka Podblanicka – <http://www.martindesign.cz/panorama>

Regionální informační server pro Benešovsko je dostupný na <http://www.podblanicko.info>

Přehled obyvatelstva Mikroregionu Podblanicko – počet obyvatel, průměrný věk, složka stáří / složka mládí, počet podniků, počet osob samostatně výdělečně činných, počet osob podnikajících v zemědělství lesnictví a rybolovu, počet nezaměstnaných:

Obec - název	poč. obyvatel	prům. věk	65+ / - 15	přir / úbyt	podniky	OSVČ	zem les ryb	nezaměstnaní
Vlašim	11956	41,7	1942 / 1629	-68	3207	2602	102	436
Radošovice	323	39,2	44 / 56	11	67	46	12	18
Slověnice	39	48,7	12 n 4	2	8	6	0	1
Ctiboř	102	41	17 n 15	-3	18	11	2	6
Libež	167	38,4	22 n 27	-1	39	34	2	12
Řimovice	203	41,4	26 n 21	3	54	48	8	6
Pavlovice	203	37,1	20 n 42	16	50	41	3	6

Zdroj: Autor z databázi Českého statistického úřadu.

Přehled vybavenosti Mikroregionu Podblanicko – počet kulturních zařízení, lékařských ambulancí, mateřských škol, základních škol, oborů středních škol a účast obyvatel v parlamentních volbách 2010:

Obec - název	kultura spolky	a lék.ambul.	mš	zš	obory sš	volby 2010
Vlašim	7	48	4	3	9	58,89
Radošovice	2	0	0	0	0	68,94
Slověnice	1	0	0	0	0	79,41
Ctiboř	1	0	0	0	0	60,44
Libež	1	0	0	0	0	60,56
Řimovice	1	0	0	0	0	61,54
Pavlovice	1	0	0	0	0	74,66
Domašín	data platná pro Vlašim					

Zdroj: Autor z databázi Českého statistického úřadu.

4.1.3 Svazek obcí Podřipsko – Mikroregion Podřipsko

Dobrovolný svazek obcí Podřipsko⁷⁰ byl založen 08.07.2004 pod registračním číslem: 435/ORG/81109/2004-SO (KÚ Ústí n.L.) a má sídlo v: Městský úřad, Karlovo nám. 21, 413 01 Roudnice n.L., orgány svazku jsou: a) valná hromada; b) předseda svazku; c) místopředseda svazku; d) rada svazku. Členské obce: Bříza, Ctiněves, Černěves, Černouček, Doksany, Dobříň, Dušníky, Horní Beřkovice, Chodouny, Kleneč, Kyškovice, Krabčice, Libotenice, Libkovice pod Řípem, Mnetěš, Račiněves, Roudnice nad Labem, Straškov -Vodochody, Vědomice, Vražkov, Vrbice, Vrutice, Záluží, Židovice

Předmět činnosti: Prosazování společných zájmů v komunální sféře, zejména v oblasti ochrany životního prostředí, rozvoje turistiky, rozvoje sociální a technické infrastruktury a zaměstnanosti. b) Časová a věcná koordinace významných neinvestičních a investičních akcí v zájmovém území svazku. c) Tvorba a realizace strategie rozvoje přirozeného spádového území. d) Propagace a zlepšování celkové image regionu a ztotožnění se obyvatel s venkovským životním prostorem v rámci zájmového území svazku. e) Společný postup vůči třetím osobám a orgánům státní správy v záležitostech přesahujících svým rozsahem jednotlivé členy svazku.

Svazek obcí Podřipsko vznikl v roce 2004 transformací původního mikroregionu Podřipsko, zahrnujícího několik obcí na jihu regionu. Představitelé zúčastněných obcí chtěli tento mikroregion rozšířit i na další obce tak, aby nová organizace mohla účinněji přispívat k regionálnímu rozvoji. Smyslem vytvoření Svazku obcí Podřipsko byla koordinace aktivit směřujících ke komplexnímu rozvoji regionu a prosazování záměrů přesahujících svým rozsahem a významem každou účastnickou obec. Cílem svazku bylo vytvoření atraktivního regionu pod Řípem, který nabízí svým obyvatelům optimální podmínky pro bydlení, práci i volný čas a je díky svému historickému bohatství a vyvážené turistické infrastruktuře zajímavým cílem pro návštěvníky. Prioritními oblastmi bylo: posílení ekonomického potenciálu oblasti, zajištění kompletní technické infrastruktury, rozvoj turistiky, transformace zemědělství s důrazem na tvorbu krajiny. Svazek obcí Podřipsko byl ustaven jako dobrovolný svazek obcí podle § 49 zákona

⁷⁰ Údaje převzaty z informačního portálu Ústeckého kraje dostupného pod odkazem http://www.kr-ustecky.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=450018&id_ktg=98725&p1=183234

128/2000 Sb. „za účelem ochrany a prosazování společných zájmů“. Byl realizován zejména v hranicích správního obvodu obce s rozšířenou působností Roudnice n. L., zapojilo se do něho 25 obcí, včetně města Roudnice nad Labem. Svazek obcí realizoval několik společných projektů, včetně vypracování regionálního strategického rozvojového dokumentu.⁷¹ Obce Svazku jsou:

Bříza 564648

Nalézá se směrem na jih od Roudnice nad Labem v nadmořské výšce 240 m. Je to obec s historickým osídlením, pravděpodobně starším 1800 let, první písemná zmínka pochází z roku 1057, kdy byla obec věnována kostelu Sv. Štěpána v Litoměřicích. O několik století se stala pevnou součástí Roudnického panství. Historické jádro obce tvoří rozsáhlá usedlost, kde dnes sídlí papírenská manufaktura a tiskárna, obec jako taková je zemědělského charakteru a na jejím katastru se nalézají rozsáhlé zemědělské statky. Rozloha katastru obce 778 hektarů.

Ctiněves 564672

Obec nalézající se na úpatí hory Říp, asi 6 kilometrů od Roudnice nad Labem o katastrální rozloze 548 hektarů. Nejstarší záznam o obci pochází z roku 1318, podle starších kronik (Dalimil, Kosmas)⁷² je tato obec založená na místě hrobu Praotce Čecha. Obcí vedou četné turistické trasy a je zároveň velmi oblíbená jako místo rekreačního bydlení. Charakter obce je vysloveně zemědělský, ačkoliv jsou zde dnes pouze poslední dva soukromí zemědělci a jen několik menších řemeslných firem.

Černěves 546852

Obec asi 4 km severně od Roudnice nad Labem, na pravém břehu řeky Labe o rozloze katastru 454 hektarů. Obec se zachovalým historickým půdorysem a dominantním kostelem Sv. Prokopa. První písemná zmínka pochází z roku 1273, kdy byla obec darována klášteru v Doksanech. V současnosti je to obec zemědělského charakteru využívající svojí

⁷¹ Strategický rozvojový dokument Svazku obcí Podřipsko je součástí publikace Ústeckého kraje Svazek obcí Podřipsko. Dostupný na odkazu

http://www.kr-ustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=450018&id=1653318&p1=182902

⁷² Kronika převedena do soudobé češtiny dostupná na cs.wikisource.org/.../Rýmovaná_kronika_česká_tak_řečeného_Dalimila

polohy na břehu řeky Labe a lužního lesa pro rekreační účely. V obci podnikají pouze drobní živnostníci a zemědělci.

Černouček 542423

Velmi stará obec, kde historické nálezy prokazují osídlení už v pozdní době kamenné. Nachází se na jihovýchodní hranici okresu Litoměřice asi 3 km od hory Říp. Obec je zemědělského charakteru kde zemědělské půda tvoří dvě třetiny katastru, který má rozlohu 371 ha a jednu třetinu tvoří les a zastavěné plochy. První písemné záznamy pochází z let 1100 až 1107, kdy byla obec darována Vyšehradské kapitule. Později se dostala do majetku Roudnického arcibiskupství a nakonec rodiny Lobkoviců. Dominantou obce je kostel Sv. Bartoloměje. Kromě obecního obchodu a hospody v obci sídlí pouze drobní živnostníci.

Dobříň 564745

Obec nalézající se asi 3 km od Roudnice nad Labem mezi řekou Labe a železniční tratí Praha – Děčín o katastrální výměře 779 ha. První písemná zmínka je z roku 1294, kdy byla obec dána do majetku Roudnického hradu pražských arcibiskupů, nakonec se obec dostala do majetku rodiny Lobkoviců. Na území katastru obce se těží štěrkopísek a jsou zde i jiné průmyslové provozovny, ze zemědělské výroby za zmínku stojí například produkce králíků na maso. V obci se nalézá pohostinství a obchod. Díky těžbě štěrkopísku je v katastru obce i velká vodní plocha, která je obyvateli Roudnicka využívána k rekreaci a sportům.

Doksany 564753

Obec nalézající se na prvním břehu řeky Ohře, 7 na severozápad od Roudnice nad Labem. Katastrální rozloha obce je 311 ha. Místo je historicky dlouhodobě osídlené, dominantu obce tvoří klášterní areál založený roku 1141 a jeho zahrada. V katastru obce se nalézá i lužní les. Obec sama provozuje mateřskou školu a poštu, v obci jsou drobné živnostenské podniky i větší průmyslové výroby a také jedno pohostinství. Kromě kláštera je velmi známou součástí obce i klimatologická observatoř. Charakter obce je smíšený, obec spíše připomíná malé město.

Dušníky 564818

Obec o katastrální rozloze 428 ha se nalézá asi 5 km od Roudnice n. L. První písemná zmínka pochází z roku 1226. Původní název souvisí se vznikem obce jako obce dlužníků, v níž žili Dušníci-poddaní na pozemku zádušním. Dušníky patřily do panství Budyňského českým knížatům. Při založení kláštera v Doksanech roku 1141 byly Dušníky klášteru darovány a později vystřídal velké množství majitelů. V obci byla počátkem 20. Století zřízena i škola. V obci je obecní úřad, mateřská škola, knihovna, hasičská zbrojnice, sportovní areál a dětské hřiště. V obci se nalézají různé drobné firmy, restaurace a obchod.

Horní Beřkovice 564851

Obec o katastrální rozloze 509 ha se nachází 12 km na jihovýchod od Roudnice nad Labem. První písemná zpráva pochází z roku 1344, ale pověsti hovoří o mnohem starším slovanském osídlení kmenem Pšovanů. Nejznámější součástí obce je psychiatrická léčebna, která je umístěna v barokní zámecké budově a v přilehlých pavilonech od roku 1890, kdy zde byl zřízen Zemský ústav pro choromyslné. Jeho součástí je rozsáhlý park, který byl na počátku 19. století upraven v anglickém stylu. Další dominantou obce je budova základní školy, postavená v roce 1912 a tato škola je školou spádovou pro okolní obce. Díky snadné dostupnosti z Prahy se obec postupně stala i vyhledávaným místem chalupářů. V obci je obecní úřad, pošta, mateřská škola, základní škola, zdravotní středisko - obvodní lékař, zubní a chirurgická ambulance. V obci se nachází následující firmy a provozovny: psychiatrická léčebna, gastronomické služby, penzion, autodílna, autoopravna, půjčovna přívěsů, elektroinstalátérství, instalátérství, stavební firma, truhlářství, realitní kancelář, ovocné školky, autoškola, kadeřnictví, masáže a dvě pohostinství.

Hrobce – Rohatce 564893

Obec Hrobce s místní částí Rohatce, se nachází v blízkosti Roudnice nad Labem. Obec Hrobce má katastrální rozlohu 149 ha a její část Rohatce 591 ha. Historický vývoj obou částí je odlišný. Hrobce pochází z roku 1238 a záhy se stávají součástí arcibiskupského majetku v Roudnici nad Labem, část Rohatce původně patří klášteru

v Doksanech a součástí Roudnického arcibiskupství se stávají až v 16. století. V Rohatcích se nalézá významný kostel Všech svatých od Oktaviána Broggia. V obci je obecní úřad, pošta, mateřská škola, nádraží ČD, nově zrekonstruovaný kulturní dům s pohostinstvím, veřejná knihovna s internetem a obchod s potravinami. Je zde též Sbor dobrovolných hasičů a několik sportovních klubů. Z podnikatelských subjektů jsou zde stavební firmy, opravny osobních a nákladních automobilů, zámečnictví a sklady, prodejna PHM a dopravní společnosti. V obci podnikají i soukromí zemědělci a drobní živnostníci jako jsou malíř, topenář a instalatér.

Chodouny 564923

Obec nalézající se severně od Roudnice nad Labem, celková výměra pozemků obce je 999 ha z toho je 628 ha zemědělské půdy a 257 ha lesa. První zmínka o obci pochází z roku 1226, místní část obce Lounky je zmiňována již v dokumentu z roku 1088. Na katastru obce je doloženo historické osídlení, je zde zdokumentováno Keltské pohřebiště. Nejstarší část obce je tvořena historickou návší a přilehlými usedlostmi, zatímco část obce Lounky je utvořena ulicovým typem vsi.

V obci se nachází obecní úřad, pošta, základní a mateřská škola, dětské hřiště v Lounkách, hasičská zbrojnice a fotbalové hřiště. V obci zároveň podniká větší množství firem a hospodaří zde i soukromí zemědělci, zároveň se zde nachází několik pohostinství a restaurací a obchodů.

Kleneč 565032

Pověsti řadí vznik obce Kleneč až do roku 649, do doby příchodu bájného Praotce Čecha, skutečná první zmínka o obci je až z roku 1530. Obec je položena na potoce směrem na jih od Roudnice nad Labem. Jedná se o malou, zemědělskou obec o rozloze katastrálního území 585 hektarů, kde je několik aktivních spolků, několik zemědělských firem včetně zemědělského družstva a drobní živnostníci, kromě obecního úřadu je v obci pohostinství. V okolí obce rostou ve větším množství chráněné rostliny. Obec je v současnosti rozvíjena pomocí výstavby nových rodinných domů, bohužel však předměstského typu, který narušuje ráz obce.

Kyškovice 565091

Malá obec o katastrální výměře 342 ha, rozprostřená na pravém břehu řeky Labe, první zmínka se datuje do roku 1253. Obec byla v roce 2002 silně poškozena povodní a nenacházejí se v ní žádné významné památky. Kromě obecního úřadu je zde výkrmna brojlerů a obchod s potravinami a pohostinství.

Krabčice 565067

Obec na jihovýchod od Roudnice, složená z původně tří samostatných obcí, Krabčice, Rovné a Vesce. Krabčice jsou zmiňovány 1226, Rovném roku 1194 a Vesce roku 1400. Archeologické nálezy v okolí hory Řípu, prováděné v roce 1963, svědčí o dlouhé historii osídlení místa. Byly nalezeny dva kostrové hroby lidí šňůrové keramiky z doby kamenné a pozdější výzkumy odhalily římskou keramiku. V obcích se nachází některé stavby s lidovými motivy jako je sluncová brána. Další pozoruhodné stavby jsou Dům odpočinku ve stáří, dřív e používaný jako církevní škola pro dívky, evangelický kostel v Krabčicích a základní škola. Ve Vescích jsou domy s klenutými vjezdy a zajímavá secesní stavba. Život v obci ovlivňuje blízkost hory Říp a každoroční Řípská pouť. Jako formy rozvoje turistického ruchu je v obci vybudované záchytné parkoviště pro výstupy na horu Říp.

Libotenice 565067

Obec nalézající se na vyvýšenině na levém břehu Labe na katastrální rozloze území 572 ha. První písemná zmínka o obci Libotenice pochází z roku 1226, kdy byla darována i s přívozem Doksanskému klášteru, s povolením dovážet sůl a jiné zboží po Labi ze Saska bez cla. Vzhled obce zachovává historický původ, ale zároveň reflektuje moderní rozvoj. Do celkové podoby obce zasahuje i les, který obec z části obklopuje. Obec má charakter v podstatě zemědělský a z podnikatelských subjektů jsou tu zastoupeni zemědělci i řemeslníci. Nejvýznamnější památkou obce je patrně kostel Svaté Kateřiny, který se nachází severně asi 800 metrů od obce a kaple Svatého Isidora, která je uprostřed obce. V obci jsou též obecní úřad, škola, knihovna, obchod a pohostinství. Z občanského a komunitního života stojí za zmínku rybářský spolek, sportovní klub a osada. V

Libotenicích je Muzeum kraslic a sídlo Asociace malířů a malířek kraslic z celé republiky. Nachází se zde i pohostinství a kulturní dům.

Libkovice pod Řípem 565148

Obec o katastrální výměře 690 ha, z čehož tvoří téměř 90 procent zemědělská orná půda. Jsou položeny asi 4 km na východ od Hory Říp, na jihovýchod od Roudnice nad Labem. Osídlení v místě obce je dokumentováno z doby bronzové, obec sama je poprvé zmiňována v písemných pramenech z roku 1186, kdy byla darována špitálnímu řádu sv. Jana Jeruzalémského. Poté byla obec v majetku několika drobných vlastníků včetně místní drobné šlechty. Nejdůležitější památkově chráněnou stavbou je evangelický kostel, který byl postaven v roce 1855 a je výjimečný tím, že je to první evangelický kostel s věží v Čechách. Návsí obce dominují stavby statků v pseudorenesančním stylu. V obci je dnes obecní úřad, mateřská školka, několik větších zemědělských podniků a jsou zde i soukromí zemědělci a několik dalších řemeslných živností. Také se zde nalézají dvě restaurace.

Mnetěš 565300

Obec o katastrální výměře území 765 ha z čehož je 637 ha zemědělské půdy a 83 ha lesa. Obec se nalézá přímo na úpatí hory Říp v nejnižnější části okresu Litoměřice. Tato hora patří do katastru obce a obec svým katastrálním územím zároveň sousedí se Středočeským krajem. V bezprostřední blízkosti obce vede dálnice D 8. V centru obce se nachází bývalý Lobkovický statek a dva rybníky, nelze pominout i budovu občanské vybavenosti, ve které sídlí obecní úřad a knihovna, v severní části obce je umístěna škola, která je v provozu od roku 1923 a v současnosti je v ní kromě malotřídky umístěna i školka. V obci je jeden soukromý zemědělec a několik drobných provozoven živností, dva obchody a jedna restaurace.

Račiněves 565491

Obec Račiněves o katastrální rozloze 1114 ha a s počtem obyvatel 560, svoji polohou jihozápadně od Roudnice, fyzicky oddělena od mikroregionu linií dálnice D8, tvoří zároveň okraj regionu. Osada byla dle zachovaných dokumentů darována v druhé polovině desátého století muži jménem Račín a po něm od té doby nese jméno. Nejvýznamnější památkou je kostel sv. Havla ze 14. století. V obci je mateřská škola,

obecní úřad, dům s pečovatelskou službou, sokolovna, víceúčelové sportoviště a ranč se zvířaty. V obci hospodaří zemědělské družstvo, podniká stavební firma a jsou zde i dva obchody se smíšeným zbožím.

Roudnice nad Labem 565555

Obec Roudnice nad Labem o katastrální výměře 1667 hektarů s počtem obyvatel 13 094 je nejvýznamnější a největší obcí regionu Podřipsko a je zároveň jeho přirozeným historickým a administrativním centrem. První zprávy o Roudnici pochází z druhé poloviny 12. století, kdy byl u řeky postaven hrad⁷³ a toto sídlo ve své počáteční historii procházelo velkým množstvím soukromých majitelů, kteří však místo rozšiřovali a zvyšovali jeho význam. Již od 14. století zde existuje augustiniánský klášter a kamenný most přes řeku Labe. Z mnoha pamětihodností města Roudnice lze vyjmenovat Zámek a románský hrad, Kratochvílovu rozhlednu, Kaple sv. Josefa a kapli sv. Viléma, pseudorenesanční radnici, most a sochu Čechie, Chrám Narození Panny Marie, Augustiniánský klášter, poslední dochovaná část původního opevnění zvaná Hláška, starý židovský hřbitov, a další.

Ve městě sídlí orgány státní správy, Podřipská nemocnice a poliklinika, Gymnázium, SOŠ, VOŠ, Městská knihovna Ervína Špindlera, Galerie moderního umění, Podřipské muzeum, zimní stadion, plavecký bazén, letiště a další. Z významnějších podnikatelských subjektů lze uvést např. společnosti Meva a.s., Mevatec a.s., Zinkovna Roudnice s.r.o., Procházka Maso-uzeniny s.r.o., Johnson Controls Automobilové součástky, k.s. a mnohé další.

Straškov-Vodochody 565679

Obec Straškov, sloučená v roce 1950 s obcí Vodochody do jednoho administrativního celku o celkové výměře pozemků 844 hektarů a s počtem obyvatel 1060, je jednou z nejstarších obcí v regionu, Straškov je zmiňován v písemnosti z roku 1100 a Vodochody byly v roce 999 darovány Ostrovskému klášteru, od třináctého století patří

⁷³ Roudnický hrad --- Barokní zámek byl postaven na místě hradu z 12. stol., který byl za Václava Eusebia z Lobkowicz stržen a v letech 1652-1684 byl postaven nový zámek. V 18. století vyhořel a posléze byl opraven. Během 2. sv. války zde byla zřízena německá kasárna. V roce 1948 byl zestátněn a opět využíván armádou. Rodu Lobkowiczů byl navrácen až v průběhu 90. let 20. století.

k Roudnickému klášteru. Archeologické nálezy a průzkum z roku 1911 prokazují existenci osídlení po dobu několika tisíc let. Z památek nacházejících se v obci je pravděpodobně nejvýznamnější kostel sv. Václava z 13.století, empírový hostinec Slavia z roku 1904 a barokní zvonice. V obci se nalézá obecní úřad, mateřská škola, základní škola, dvě lékařské ordinace, lékárna, koupaliště, dům s pečovatelskou službou a nádraží. V obci je větší počet živnostníků, drobných provozoven, sportovní oddíly a několik prodejen potravin a pohostinství a hotel s restaurací.

Vědomice 565831

Obec o celkové katastrální výměře 764 ha a s celkem 794 obyvateli rozkládající se na pravém břehu řeky Labe s dvěma historickými částmi, starými Vědomicemi a Zavadilkou. Nejstarší zápis v Zemských deskách hovořící o obci pochází z roku 1504, ale obec je rozhodně starší, jelikož se jednalo o zápis dědictví již existující obce. Archeologické nálezy hovoří o přítomnosti kultury zvoncových pohárů z třetího tisíciletí před Kristem. Po celou dokumentovanou dobu své existence je obec součástí roudnického panství. Hlavní pamětihodností obce je místní statek, ze stávajících provozoven a živností a kulturních institucí v obci lze uvést Sportovní klub Sahara a jeho sportoviště a další kluby registrované v Roudnici, jejich fotbalový stadion, plavecký bazén, veslařská a jachtařská loděnice, školní statek SOŠ Roudnice, obecní úřad, knihovna, mateřská škola a zároveň provozovny stravování a ubytování.

Vražkov 565881

Obec s katastrální výměrou 762 ha a počtem obyvatel 421, jejíž historie sahá až do roku 1102, kdy je uváděna jako nově nabytý majetek rodu Vršovců, postupně přecházela do různých vlastnictví v souvislosti s klášterem v Doksanech, ke kterému byla majetkově připojena. Obec byla silně zemědělského charakteru a měla i vlastní tvrz, která za třicetileté války zanikla. Nacházelo se v ní 13 velkých statků, svého rozkvětu dosáhla za první republiky, kdy počet obyvatel přesáhl sed set. V současnosti je zde větší množství drobných provozoven, 3 zemědělské farmy, pila, zednictví a další, je zde obecní úřad, mateřská škola a dvě restaurace. Z památek je zajímavá barokní kaplička postavená v centru v roce 1763 občanem obce Kratochvílem.

Vrbice - Vetlá – Mastířovice 565890

Obec Vrbice a její součásti Vetlá a Mastířovice se rozkládá na katastrálním území 1074 ha a má v současnosti přes 520 obyvatel. Vrbice je poprvé uváděna v dokumentu z roku 1319, Vetlá z roku 1313 a Mastířovice také v tomto roce, v obcích jsou však starší dochované stavební památky a zároveň archeologické nálezy hovoří a mnohem starším osídlení oblasti. Ve Vrbici se nachází Kostel Sv. Floriána z 12. století. Vrch Sovice (277 m. n. m.) měl ve středověku i hradiště. V obcích se nachází památkově chráněné stavby⁷⁴ a v Mastířovicích na návsi stojí kaple sv. Jana a sv. Pavla z roku 1767 v pozdně barokním slohu. Je zde mateřská škola, pošta, obchod, požární zbrojnice a knihovna. Z podnikatelských subjektů zde provozují svoji činnost zemědělské podniky Agro Hošťka, Inte-Graz a Lobkowiczské vinařství. Dále je zde servis a prodej motocyklů, nákladní autodoprava, firma na hloubení studní a dvě pohostinství.

Vrutice – Svařenice 565911

Zemědělská obec vzniklá ze dvou historických obcí o celkové katastrální výměře 700 ha severně asi 8 km od Roudnice nad Labem, respektive 14 km východně od Litoměřic s přibližně 300 obyvateli. Název obce je pravděpodobně odvozen od pramene, který se nachází v centru obce u kaple. Nejstarší písemný doklad o Vrutici je zakládací listina Vyšehradské kapituly z roku 1088, kde jsou dva dvory z Vrutice darovány kapitule. Jako jediná z obcí tohoto mikroregionu byla většinově osídlena německým obyvatelstvem již po ukončení třicetileté války a proto se později stala součástí Sudet a předmětem připojení k říši a po druhé světové válce zde byl uskutečněn odsun a dosídlení. Dochované stavební součásti obce jsou převážně z 19. století a některé z nich jsou registrovány jako národní kulturní památky⁷⁵ a v obci se nalézá také Muzeum vodárenství⁷⁶. Ze zajímavostí lze zmínit i barokní kapličku sv. Antonína Paduánského z roku 1766. Některé budovy používají tak zvaný sluncový motiv na branách a průčelích. V obci jsou následující podnikatelské subjekty: Zahradnictví, Prodej zahradní techniky, truhlářství, prodej bazarového nábytku, prodej bazarového stavebního materiálu, prodejna motocyklů,

⁷⁴ Seznam památkově chráněných staveb v České republice je dostupný na www.npu.cz

⁷⁵ Seznam národních kulturních památek v České republice je dostupný na webu Ministerstva kultury www.mkcr.cz v části KulturOní dědictví – Památková péče - Památkový fond

⁷⁶ Základní informace o muzeu jsou dostupné na www.svs.cz/cz/pro_verejnost/muzeum_vrutice/

výrobní platových součástí, pohostinství a prodejna potravin. V obci je aktivní myslivecké sdružení, je zde knihovna a mateřská škola.

Záluží – Kozlovice 542482

Původně dvě obce ležící na levém břehu řeky Labe o celkové katastrální výměře 419 ha. Obě části obce jsou zmiňovány v dokumentu z roku 1295, ve kterém jsou uvedeny jako součást majetku biskupa z Bechyně. Poté obě obce patří do majetku církve a po několika staletích se jejich majiteli stane rod Lobkoviců. Zajímavostí obce je lužní les, jehož stáří se odhaduje na asi sedm set let a je domovem vzácných druhů ptactva a rostlin. Kromě obecního úřadu jsou v obci dvě zahradnictví a chmelnice.

Židovice 565954

Malá obec o katastrální rozloze 395 ha položená 2 km severně od Roudnice nad Labem, s osídlením doloženým 700 př.n.l., z této doby se dochovaly nálezy patřící tzv. Lužické kultuře. První písemná zmínka se datuje do roku 1390, kdy obec patřila do majetku Pražského arcibiskupství, později obec často střídala majitele a nakonec se dostala do rukou rodu Lobkoviců. Obec má vedenou matriku již od roku 1650. Obcí vede železniční trať Praha Drážďany a byl v ní v provozu cukrovar. V současnosti se v obci nachází několik potravinářských provozů, pštosí farma a zpracování pštosích produktů, palírna a několik dalších živností.

Přehled obyvatelstva Svazku obcí Podblanicko – počet obyvatel, průměrný věk, složka stáří / složka mládí, počet podniků, počet osob samostatně výdělečně činných, počet osob podnikajících v zemědělství lesnictví a rybolovu, počet nezaměstnaných:

Obec – název	poc obyv	prům věk	65+ / - 15	prir / ubyt	podn total	OSVC
Bříza	421	36	38 / 91	16	65	53
Ctiněves	314	41,1	53 / 52	7	62	53
Černěves	218	38,4	23 / 36	6	68	50
Černouček	279	40,1	39 / 39	3	64	57
Doksany	391	42,4	68 / 49	-2	106	83
Dobříň	574	39,3	77 / 106	-5	139	113
Dušníky	403	35,7	28 / 71	38	97	67
Horní Beřkovice	910	42,1	153 / 132	7	192	165
Chodouny	648	40,9	108 / 93	10	132	92
Klenceč	447	41,9	73 / 62	1	113	92
Krabčice	877	42,4	164 / 139	-12	210	172
Kyškovice	288	40,6	41 / 41	6	74	60
Libkovice pod Řípem	548	40,6	86 / 96	21	94	76
Libotenice	429	40,6	69 / 57	4	97	69
Mnětěš	540	39,4	86 / 90	18	119	97
Račíněves	560	40,3	78 / 65	32	113	93
Roudnice nad Labem	13094	41,8	2227 / 1850	-135	3468	2610
Straškov-Vodochody	1060	39,3	166 / 193	18	246	203
Vědomice	868	39,7	118 / 138	-17	240	184
Vražkov	421	40,6	53 / 62	4	111	92
Vrbice	515	36,9	60 / 103	-3	116	81
Vrutice	304	39,3	52 / 60	7	64	48
Záluží	145	37,9	22 / 30	6	38	30
Židovice	360	40,2	46 / 59	7	73	58

Zdroj: Autor z databázi ČZSO.

Přehled vybavenosti Svazku obcí Podlipansko – počet kulturních zařízení, lékařských ambulancí, mateřských škol, základních škol, oborů středních škol a účast obyvatel v parlamentních volbách 2010:

Obec – název	kultura a spolky	lékaři / ambulance	mš	zš	obory sš	účasť na volbách
Bříza	1	1	0	0	0	52,86
Ctiněves	1	1	0	0	0	61,35
Černěves	1	0	0	0	0	56,98
Černouček	1	0	0	0	0	65,25
Doksany	4	0	1	0	0	60,83
Dobříň	1	0	0	0	0	70,95
Dušníky	1	3	1	0	0	67,58
Horní Beřkovice	1	4	1	1	0	61,89
Chodouny	1	1	1	1	0	65,51
Kleneč	0	0	0	0	0	66,94
Krabčice	4	2	1	1	0	59,5
Kyškovice	1	0	0	0	0	65,8
Libkovic pod Řípem	1	1	1	0	0	57,11
Libotenice	3	0	0	1	0	67,23
Mnětěš	1	0	1	1	0	72,99
Račíněves	1	0	1	0	0	54,41
Roudnice nad Labem	8	63	5	4	8	62,38
Straškov-Vodochody	2	4	1	1	0	64,26
Vědomice	1	0	1	0	0	66,98
Vražkov	2	0	1	0	0	61,52
Vrbice	3	0	1	0	0	54,13
Vrutice	2	0	1	0	0	54,29
Záluží	0	0	0	0	0	68,97
Židovice	1	0	0	0	0	66,79

Zdroj: Autor z databázi ČZSO.

5 Výsledky a diskuse

5.1 Odhad výsledků a výsledky místního šetření

Před samotným započítáním šetření v obcích byly stanoveny předpoklady, že budou nalezeny významnější lokální rozdíly od celostátní úrovně v následujících oblastech: průměrný věk, věkového složení, podílu stáří vůči mládí, nezaměstnanost, počet podnikajících subjektů, zejména osob samostatně výdělečně činných, možnosti zdravotní péče v mikroregionech, zdravotním zatížení obyvatel zkoumaných regionů, zejména v pravděpodobnosti možnosti úmrtí na určitý typ choroby, v kvalitě životního prostředí, emisích znečišťujících látek, v počtu školských zařízení, zejména v možnosti studovat přímo v daném mikroregionu s vyšším stupněm vzdělání než je základní, celkové kriminality a v objasněnosti trestných činů, v počtu společenských a kulturních zařízení pravděpodobně nebudou významné rozdíly, v počtu, respektive procentu obyvatel aktivně se účastnících se kulturního, společenského a sportovního života ve svých regionech, účasti obyvatel mikroregionů při rozhodování o budoucím směřování svých obcí a zároveň celého státu, tj. při volbách do obecních a krajských zastupitelstev a parlamentních volbách naopak předpokládám celkově jen relativně nevýznamné rozdíly. Spíše lze očekávat místně významné rozdíly při účasti na volbách do obecních zastupitelstev tam, kde mají místní občané výrazný zájem na změně. Při anketním šetření mezi obyvateli a představiteli mikroregionů a obcí lze předpokládat značný názorový rozdíl nejen na život v jednotlivých obcích, ale i na samotný smysl a fungování svých příslušných mikroregionů.

Anketní průzkum se soustředil na zjišťování názorů a postojů občanů k obci, respektive mikroregionu, ve kterém žijí. Probíhal formou rozhovorů s obyvateli a následným vyhotovením statistiky vyplývající z výsledků rozhovorů

Otázky pro řízený rozhovor formou ankety mezi obyvateli mikroregionů byly inspirovány formulacemi použitými při šetření Evropské unie před vstupem kandidátských zemí v roce 2004 a při šetření Evropskou komisí v roce 2011. Anketní otázky se týkaly spokojenosti s životem v ocích, trendu vývoje kvality života v obcích, kvality životního prostředí a jeho trendu ke zhoršení či zlepšení, bezpečnosti v obcích a trendu vývoje,

členství v zájmové organizaci, možnosti ovlivnění života v obci, hodnocení kvality sousedských vztahů a nakonec hodnocení práce obecního zastupitelstva.

Odpovědi byly shromažďovány v měsících červenci a srpnu roku 2011 a v březnu roku 2012 od náhodně vybraných občanů, kteří byli nejprve tázáni na příslušnost do zkoumaného mikroregionu, nebyl zjišťován ani znamenáván jejich věk ani pohlaví a byla vždy zdůrazněna anonymita. Přesto je nutné zdůraznit, že ochota občanů sdílet své názory s kýmkoliv byla velmi malá. Původním záměrem bylo provést kvantitativní šetření, ale nebylo možné shromáždit dostatečný počet občanů ochotných se podělit o své názory. Občané reagovali především na samotnou obec, část dotazovaných neměla představu o faktu, v jakém mikroregionu žijí. Výsledné odpovědi jsou zpracovány po jednotlivých mikroregionech s uvedením počtu sebraných odpovědí. Při subjektivním hodnocení občané byli žádáni o udělení známky od jedné do deseti, kde jedna znamená nejhorší hodnocení a deset nejlepší hodnocení. Podrobné tabulky s hodnoceními jsou uvedeny v příloze.

Výsledky jsou následující: **Mikroregion Milada** (80 respondentů):

Spokojenost s životem v obci – průměrná známka: 5,81 z 10. Názor, že situace se lepší zastává 32,5 % občanů, že situace se horší zastává 45 % občanů a situaci za neměnicí se považuje 22,5 % občanů. Spokojenost s životním prostředím v obci – průměrná známka: 4,72 z 10. Názor, že situace se lepší zastává 10 % občanů, že situace se horší zastává 45 % občanů a situaci za neměnicí se považuje 45 % občanů. Spokojenost s bezpečností života v obci – průměrná známka: 5,82 z 10. Názor, že situace se lepší zastává 7,5 % občanů, že situace se horší zastává 45 % občanů a situaci za neměnicí se považuje 47,5 % občanů. Členství v zájmových organizacích aktivních v obci nebo mikroregionu. Odpověď *ano* 32,5 % občanů, *ne* 67,5 % občanů. 42,5 % občanů se domnívá, že může ovlivnit život v obci, 67,5 % se domnívá, že ne. Kvalitu sousedských vztahů občané hodnotí hodnotou 4,90 z 10. Kvalitu práce obecního zastupitelstva občané hodnotí hodnotou 6,13 z 10.

Mikroregion Podblanicko (65 respondentů)

Spokojenost s životem v obci – průměrná známka: 6,32 z 10. Názor, že situace se lepší zastává 46,15 % občanů, že situace se horší zastává 26,15 % občanů a situaci za neměnicí se považuje 27,70 % občanů. Spokojenost s životním prostředím v obci –

průměrná známka: 7,48 z 10. Názor, že situace se lepší zastává 12,31 % občanů, že situace se horší zastává 26,62 % občanů a situaci za neměnicí se považuje 63,07 % občanů. Spokojenost s bezpečností života v obci – průměrná známka: 6,69 z 10. Názor, že situace se lepší zastává 9,23 % občanů, že situace se horší zastává 47,69 % občanů a situaci za neměnicí se považuje 43,08 % občanů. Členství v zájmových organizacích aktivních v obci nebo mikroregionu. Odpověď *ano* 33,85 % občanů, *ne* 66,15 % občanů. 44,62 % občanů se domnívá, že může ovlivnit život v obci 65,38 % se domnívá, že ne. Kvalitu sousedských vztahů občané hodnotí hodnotou 6,13 z 10. Kvalitu práce obecního zastupitelstva občané hodnotí hodnotou 6,08 z 10.

Svazek obcí Podřipsko (55 respondentů)

Spokojenost s životem v obci – průměrná známka: 5,43 z 10. Názor, že situace se lepší zastává 10,90 % občanů, že situace se horší zastává 45,55 % občanů a situaci za neměnicí se považuje 34,55 % občanů. Spokojenost s životním prostředím v obci – průměrná známka: 6,05 z 10. Názor, že situace se lepší zastává 1,82 % občanů, že situace se horší zastává 18,18 % občanů a situaci za neměnicí se považuje 80,00 % občanů. Spokojenost s bezpečností života v obci – průměrná známka: 5,26 z 10. Názor, že situace se lepší zastává 3,64 % občanů, že situace se horší zastává 56,36 % občanů a situaci za neměnicí se považuje 40,00 % občanů. Členství v zájmových organizacích aktivních v obci nebo mikroregionu. Odpověď *ano* 45,45 % občanů, *ne* 64,55 % občanů. 44,64 % občanů se domnívá, že může ovlivnit život v obci 65,36 % se domnívá, že ne. Kvalitu sousedských vztahů občané hodnotí hodnotou 5,55 z 10. Kvalitu práce obecního zastupitelstva občané hodnotí hodnotou 5,82 z 10.

Spolu s obyvateli byli šetřeni i představitelé mikroregionů, respektive zastupitelé členských obcí pověřených, seznam kladených otázek je uveden v příloze č.5, a jejich vyhodnocení je uvedeno níže v textu. Otázky byly použity jako vodítko pro rozhovory s pracovníky městských úřadů, kteří mají ve své kompetenci práci ve prospěch mikroregionu. První okruh otázek byl na téma možnosti získání a případně udržení možnosti zaměstnání v mikroregionu. Zdůrazňuji, že všech odpovědí se jedná o subjektivní názor dotazovaného. Dále byl zkoumán názor na kvalitu životního prostředí a trend vývoje jeho kvality, bezpečnost v mikroregionu a její vývoj, zapojení vlastní i občanů do zájmových činností v obci, respektive mikroregionu, největší pozitivum mikroregionu,

jeho největší negativum a kroky k jeho eliminaci, vztahy mezi obyvateli, kvalitu práce obecních zastupitelstev mikroregionu, zejména toho, ve kterém pracuje a poslední otázka směřovala na smysl existence a budoucnost mikroregionu. Za mikroregion **Milada** poskytl rozhovor starosta obce Chabařovice.

Ekonomickou situaci v obcích v mikroregionu vidí jako středně dobrou, setrvalou, ale s pracovními příležitostmi pouze pro kvalifikované, což je při složení místních obyvatel problém. V mikroregionu působí velcí zaměstnavatelé, kteří udrželi zaměstnanost i v období nedávné ekonomické krize.

Životní prostředí hodnotí stupněm 7 z 10 a jeho kvalitu jako pomalu se zlepšující. Konstatuje trvalou péči obcí mikroregionu na zlepšení krajiny a pokračující rekultivace po těžbě hnědého uhlí.

Bezpečnost v obcích mikroregionu hodnotí známkou 4 z 10 s trendem ke zhoršení, důvodem je příliv nepřizpůsobivých obyvatel do mikroregionu a zejména růst drobných krádeží.

Osobně zapojuje se do neformálních aktivit v mikroregionu a konstatuje dobré zapojení zejména mladších občanů do dobrovolných aktivit v mikroregionu.

Největším pozitivem role mikroregionu je nastolení fungující spolupráce mezi starosty a zastupitelstvy obcí mikroregionu, možnost společné koordinace postupu zejména vůči některým úřadům a růst spolupráce mezi neformálními uskupeními občanů jednotlivých obcí.

Největší negativum je nezaměstnanost postihující vysokou měrou některé obce mikroregionu (např. Trmice).

Zdůrazňuje trvalou snahu o projekty na podporu zaměstnanosti, zapojování do různých akčních skupin apod. V rámci podpory v místě podnikajícím firmám obce například nezvyšují komerční nájemné za prostory obce.

Vzájemné vztahy mezi obyvateli hodnotí stupněm 5 z 10, konstatuje vzrůst problémů s některými typy obyvatel.

Práci zastupitelstev obcí mikroregionu hodnotí stupněm 7 z 10.

Současná podoba mikroregionu není dobrá, členství v mikroregionu již několik let nepřineslo žádné ze zúčastněných obcí větší prospěch.

Za **Mikroregion Podblanicko** hovořila zaměstnankyně Městského úřadu Vlašim, do jejíž kompetence spadá péče o tento mikroregion.

Ekonomickou situaci v obcích v mikroregionu vidí jako špatnou až středně dobrou, hodnotí známkou 5 z 10, s trendem ke zhoršení, v místě regionu je jen jediný velký zaměstnavatel a pak jen malé a střední firmy průběžně postižené nedávnou ekonomickou krizí.

Životní prostředí hodnotí stupněm 8 z 10 a jeho kvalitu stabilně dobrou. Kvalitu životního prostředí vidí jako jedno z velkých pozitiv regionu.

Bezpečnost v obcích mikroregionu hodnotí známkou 10 z 10 bez známek ke zhoršení.

Osobně zapojuje se do neformálních aktivit v mikroregionu a také konstatuje zapojení zejména mladších občanů do dobrovolných aktivit v mikroregionu, pouze však v některých obcích.

Největším pozitivem mikroregionu je jeho poloha a dobrý potenciál k turistice, dobrá turistická infrastruktura a kvalita životního prostředí.

Největší negativum je nemožnost dosáhnout na v současnosti vypisované dotační tituly, středočeský kraj příliš nehýří vstřícností vůči mikroregionům.

Trvalá snaha o jakékoliv projekty, téměř bez odezvy.

Vzájemné vztahy mezi obyvateli hodnotí stupněm 9 z 10. Zdůrazňuje výhodu menších sídel, kde jsou dlouhodobě usazené vztahy.

Práci zastupitelstev obcí mikroregionu hodnotí stupněm 9 z 10. Zdůrazňuje snahu řešit problémy obyvatel.

Mikroregiony jsou na okraji zájmu autorit, musí čelit administrativě, členské obce chtějí hmatatelné výsledky, jako např. novou silnici, ale ty však již delší dobu nejsou.

Za Svazek obcí **Podřipsko** hovořila starostka obce Chodouny, která zároveň působí jako zástupce statutárního orgánu mikroregionu.

Ekonomickou situaci v obcích v mikroregionu vidí jako středně dobrou, hodnotí stupněm 5 z 10, ale s trendem ke zhoršení, pozoruje hlavně zánik zemědělství a necítí žádnou podporu pro toto zde tradiční odvětví ze strany vlády a ostatních kompetentních úřadů.

Životní prostředí hodnotí stupněm 8 z 10 a jeho kvalitu jako setrvalou.

Bezpečnost v obcích mikroregionu hodnotí známkou 7 z 10 a bez zhoršování ani markantního zlepšení.

Osobně se zapojuje do neformálních aktivit v mikroregionu, pozitivně hodnotí práci několika obcí a občanských seskupení v nich, komunitní život prý stále ještě dobře funguje, zejména díky sportu.

Největším pozitivem mikroregionu je jeho historie, možnosti pro rekreaci a zejména připravenost infrastruktury na letní turistiku.

Největší negativum je snižující se počet osob pracujících v zemědělství a starajících se o krajinu a obecně snížení možnosti práce v místě bydliště a tím i odtržení obyvatel od jejich krajiny a sídel.

Tyto problémy z hlediska mikroregionu řešit za současné situace téměř nelze.

Vzájemné vztahy mezi obyvateli hodnotí stupněm 6 z 10, konstatuje vzrůst problémů.

Práci zastupitelstva své obce hodnotí stupněm 9 z 10.

Samotná myšlenka na existenci mikroregionu je dobrá, není problém sehnat peníze na měkké projekty, školení, informace a pod, ale konkrétní výstupy pro obyvatele, jako např. oprava kanalizace v poslední době nejsou.

5.2 Rozbor statistických dat kvality života v mikroregionech

Demografické údaje.

Z množství údajů dostupných o obyvatelstvu dané obce, respektive mikroregionu volím základní údaje, které celkem spolehlivě odhalí povahu sídla. První důležitý specifický údaj kromě samotného počtu obyvatel je průměrné stáří obyvatel, dále pak index stáří, přirozený přírůstek obyvatel, vystěhovalí a přistěhovalí shrnutí v celkový přírůstek obyvatel. Z pohledu demografického na mikroregion je zejména důležitá jeho atraktivita pro mladé rodiny, které zde chtějí v budoucnu žít.

Specifika (Viz tabulky výše) mikroregionu – Milada. Celkem počet obyvatel 14 707, přírůstek 174, celkově velmi mladý mikroregion, všude převažuje dětská složka nad složkou stáří.

Podblanicko. Celkový počet obyvatel 12993, oproti předchozímu roku úbytek celkem 40 obyvatel, průměrný věk v některých obcích mírně nižší, avšak místy velmi vysoký (Slověnice). V celkovém součtu převažuje složka stáří nad složkou dětskou, výsledek je však silně ovlivněn dominantním sídlem Vlašimí. Z dat vystupuje obec Pavlovice, kde je nejnižší průměrný věk a dvojnásobný počet dětí nad seniory.

Podřipsko: Celkový počet obyvatel je 24416, celkový přírůstek obyvatel je 37, byť výsledek značně zkresluje do záporu Roudnice nad Labem. V polovině obcí převažuje dětská složka nad složkou stáří, jsou zde i velmi mladé obce jako je Bříza, Vrbice a Dušníky, kde je počet dětí násobně větší než seniorů.

Ekonomické údaje.

Průměrná mzda za kraj, míra nezaměstnanosti platná pro okres porovnaná s mírou nezaměstnanosti v dané obci a mikroregionu, počet míst na jednoho uchazeče na práci a zejména konkrétní počet nezaměstnaných v dané obci, respektive mikroregionu. Dále jsou zde uváděny údaje o celkovém počtu podnikatelských subjektů, konkrétně OSVČ a subjektů podnikajících v zemědělství, lesnictví a rybolovu. Z hlediska kvality života v mikroregionu je zásadním údajem pro srovnání nezaměstnanost a její struktura. Vzhledem k relativní malé nerovnosti v příjmech v České republice kromě hlavního města

Prahy a některých přilehlých okresů je přibližně za jeden typ zaměstnání vyplácená ve zbytku státu zhruba podobná odměna⁷⁷, proto není klíčově důležité, kde člověk žije, respektive ve kterém ze zkoumaných mikroregionů, kromě již zmíněné Prahy a blízkého okolí, kde průměrná mzda pro 4. kvartál roku 2011 přesahuje 30600 tisíc Kč. Nezaměstnanost, respektive možnost nalézt si zaměstnání v rozumném časovém horizontu je mnohem důležitější faktor než všechny ostatní. Zejména finanční náročnost tuto možnost devaluje ve smyslu celkového čistého příjmu, který je dojížděním fakticky snižován. Za průměrnou hodnotu se dle statistik považuje zhruba 10 procent čistého příjmu.

Základní charakteristikou Mikroregionu **Milada** je výrazně zvýšená nezaměstnanost, zmínku stojí v tomto mikroregionu obec Trmice, kde je v současnosti přes 25% nezaměstnaných práceschopnému obyvatelstva, obecně celý kraj vykazuje dlouhodobě o více než 5 % vyšší nezaměstnanost než je republikový průměr, 13,9 % oproti 9,2 % na konci roku 2011. Průměrná mzda v kraji dosahuje – 21160,- Kč podle nové metodiky Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Naopak Mikroregion Podřipsko je region s vysokou zaměstnaností, vysokým počtem OSVČ a podniků v sídlech, nezaměstnanost je aktuálně (2011) kolem 5,5 %, okres Benešov zároveň vykazuje vyšší příjmy než ve zbývajících dvou regionech – 22577,- Kč⁷⁸. U Svazku obcí Podřipsko je průměrná mzda pro kraj stejná jako mikroregion Milada, 21160Kč, v mikroregionu je však nižší nezaměstnanost než v Miladě, téměř se blížíci republikovému průměru. Je zde stále vysoký počet OSVČ a vysoký počet osob podnikajících v zemědělství a lesnictví.

Školství.

Tabulky obcí výše v textu obsahují počet školských zařízení od škol mateřských po obory škol středních, které se nalézají přímo ve sledovaných obcích, na okresní úrovni je doplněn celkový počet škol a oborů, které jsou v rámci okresu dostupné. Hodnocení je poněkud nejednoznačné, protože obyvatelé daných regionů nejsou nuceni používat pouze školy v blízkém okolí, nebo školy na svém území, ale mají poměrně neomezenou možnost volby. Statistické databáze poskytují přehled o nabízených studijních oborech, nikoliv však

⁷⁷ Struktura a výše příjmů je pravidelně publikována ministerstvem práce a sociálních věcí a nejvyšší údaje, které se liší až o osm tisíc korun českých od zbytku země, jsou v Praze.

⁷⁸ Průměrná mzda za 1.čtvrtletí roku 2011. Zdroj: ČZSO.

školách. Samotná informace o počtu škol je dnes mírně diskutabilní, protože aktuálně dochází ke slučování škol s mnoha různými obory pod jeden název, proto údaj o počtu oborů je mnohem relevantnější vůči skutečnosti, než je údaj o samotném počtu škol. Přímě na území mikroregionu Milada se nachází 9 mateřských škol, 6 základních škol a lze zde studovat 5 středoškolských oborů. Na území mikroregionu Podblanicko se nachází 4 mateřské školy, 3 střední školy a lze zde studovat 9 středoškolských oborů, tyto údaj se však týkají pouze města Vlašimi, v žádné další obci mikroregionu se žádné jiné školské zařízení nenachází. Mikroregion Podřipsko nabízí 18 mateřských škol, 10 základních škol a nabízí ke studiu 8 středoškolských oborů. Kromě Podblanicka, kde je veškeré vzdělávání soustředěno do Vlašimi, v ostatních regionech jsou zejména mateřské a základní školy umístěny téměř ve všech obcích s počtem obyvatel nad 500.

Zdravotnictví

Zdravotnictví na mikroregionální úrovni nemůže být bráno odděleně, což by poskytlo velmi zkreslený výsledek o skutečné zdravotní péči poskytované pro obyvatelstvo mikroregionu. Výsledek je v podstatě pouze orientační, protože vypovídá pouze o dosahu lékaře, respektive zdravotní služby pouze v bezprostřední vzdálenosti od svého bydliště. Takovéto oddělené měření by mělo vypovídací hodnotu pouze tam, kde je dostupnost zdravotní péče omezena např. značnými dojezdovými vzdálenostmi, jako například ve venkovských oblastech Austrálie, nebo klimatem, což ve střední Evropě, kde je zákonná dojezdová doba záchranné služby stanovena na 15 minut (respektive na 20 minut od 1.4.2012) v zásadě nelze o omezené dostupnosti zdravotních služeb a péče vůbec hovořit.

Ve zdravotnictví a péči o zdraví⁷⁹ vychází data pro okres Benešov a rok 2010 následovně, v ambulantní péči připadá 2,468 lékařů na 1000 obyvatel, u nemocniční péče je zde 0,668 lékařů na 1000 obyvatel a připadá zde 4,703 lůžka na 1000 obyvatel. U odborné péče je zde umístěno 280 lůžek a je zde 17 odborných lékařů. Z hlediska úmrtnosti je na okrese Benešov oproti republikovému průměru velmi vysoký počet úmrtí na kardiovaskulární choroby, mírně zvýšený poměr úmrtí na nádorová onemocnění a

⁷⁹ Zdroj: ČZSO: hodnoty publikované pod odkazem http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=ZPR5012PU_OK&vo=tabulka&stranka=1&kapitola_id=10

obyvatelé tohoto okresu mají jen mírně sníženou naději na dožití než je celorepublikový průměr⁸⁰. Mikroregion Podblanicko vykazuje 48 lékařů sídlících pouze ve Vlašimi.

Ve zdravotnictví a péči o zdraví vychází data pro okres Ústí nad Labem a rok 2010 následovně, v ambulantní péči připadá 3,481 lékaře na 1000 obyvatel, u nemocniční péče je zde 1,659 lékaře na 1000 obyvatel a připadá zde 10,713 lůžka na 1000 obyvatel. U odborné péče je zde umístěno 2,5 lůžka a je zde 30 odborných lékařů. Z hlediska úmrtnosti je na okrese Benešov oproti republikovému průměru velmi vysoký počet úmrtí na kardiovaskulární choroby, mírně zvýšený poměr úmrtí na nádorová onemocnění a obyvatelé tohoto okresu mají jen mírně sníženou naději na dožití než je celorepublikový průměr.

Ve zdravotnictví a péči o zdraví⁸¹ vychází data pro okres Litoměřice za rok 2010 následovně, v ambulantní péči připadá 2,369 lékaře na 1000 obyvatel, u nemocniční péče je zde 0,695 lékaře na 1000 obyvatel a připadá zde 5,367 lůžka na 1000 obyvatel. U odborné péče je zde umístěno 38 odborných lékařů na 1000 obyvatel a je zde 735 odborných lůžek. Z hlediska úmrtnosti je na okrese Litoměřice oproti republikovému průměru velmi vysoký počet úmrtí na nádorové choroby, mírně zvýšený poměr úmrtí na kardiovaskulární choroby a obyvatelé tohoto okresu mají jen mírně sníženou naději na dožití než je celorepublikový průměr, přibližně o jeden rok.

Mikroregion Podřipsko udává lékařských ordinací 80, částečně rozptýlených po regionu. Milada 23 lékařských ordinací ve městech mikroregionu. Podblanicko udává 48 ambulancí soustředěných ve Vlašimi.

Životní prostředí

Množství emisí znečišťujících látek na jeden kilometr čtvereční včetně hlavních znečišťujících látek je udávané jako průměrná hodnota pro celý okres. V dotazníkovém šetření zjišťován subjektivní názor respondentů na kvalitu životního prostředí a jeho vývoj. Ve větších územních celcích jsou v průzkumech uváděny i počty CHKO a jejich podíl na

⁸⁰Zdroj: ČZSO: hodnoty publikované pod odkazem
http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=ZPR5012PU_OK&vo=tabulka&stranka=1&kapitola_id=10

⁸¹Tamtéž.

rozloze, avšak zde je uvedena pouze jejich přítomnost, respektive nepřítomnost. Životní prostředí je kromě kvality infrastruktury jedním z distinktivních charakterů obcí, proto by se měření jeho kvality mělo stát jedním z hlavních kritérií kvality života zde. Celková kvalita vody a kvalita ovzduší jsou v aktualizované podobě dostupné běžně ve veřejných médiích avšak bohužel žádné relevantní statistiky s celorepublikovou platností na téma zatížení dopravou, lokálními emisemi z topenišť, hlukem z průmyslových nebo zemědělských provozoven, zápachem a podobné nejsou k dispozici.

Kvalitu životního prostředí pro účely této práce posuzují podle množství emisí znečišťujících látek na kilometr čtvereční území okresu, jedná se o jednoznačné číslo, určující do jaké míry je jeden každý čtvereční kilometr sledovaného území zatížen vybranými znečišťujícími látkami za období jednoho roku, konkrétně okres Benešov (Podblanicko) tuhými polutanty – 0,3 tuny, oxidem siřičitým – 0,5 tuny, oxidy dusíku – 0,2 tuny a oxidem uhelnatým – 1,2 tuny. Pro Ústí nad Labem (Milada) platí: tuhé polutanty – 0,4 tuny, oxid siřičitý – 5,8 tuny, oxidy dusíku – 4,3 tuny a oxid uhelnatý - 2,2 tuny.⁸² Okres Litoměřice vykazuje – 0,4 tuny, oxid siřičitý – 2,6 tuny, oxidy dusíku – 2,4 tuny a oxid uhelnatý - 3,1 tuny.⁸³ Pravděpodobně nejkvalitnější životní prostředí z hlediska emisí znečišťujících látek v ovzduší má Podblanicko, pak následuje Podřipsko a nejhorší hodnoty platí na území Milady.

Kriminalita

Jako indikátor kvality života je zde brán počet trestných činů rozdělený na násilné, mravnostní, krádeže vloupáním a prosté krádeže a zároveň je sledována objasněnost trestných činů, data jsou sbírána na okresní úrovni a jsou platná pro období 01/2011 až 11/2011. Z přehledu – viz. příloha číslo 6 - je poměrně zřetelné, že okres Ústí nad Labem vykazuje velmi vysoké hodnoty u vloupání a krádeží, u ostatních trestných činů je počet zhruba podobný jako u ostatních okresů, všechny zkoumané okresy zároveň nevykazují velké rozdíly v objasněnosti trestných činů. Dle indexu kriminality⁸⁴ – počtu trestných činů na jednoho obyvatele - vychází nejbezpečněji okres Benešov - 0.015488, který jako jediný

⁸⁴ Zdrojem je databáze Policie ČR dostupná na aplikace.mvcr.cz/archiv2008/statistiky/krim_stat/2011/index.html

má hodnotu pod republikovým průměrem 0.017815. S mírným odstupem se nachází okres Litoměřice 0.018509 a výrazněji zaostává pouze Ústí nad Labem s 0.023853.

Kultura, společenský a komunitní život

Evropskou, tak i naši národní specifikou, je existence velkého množství sportovních oddílů a klubů, zájmových spolků a dalších neformálních a dobrovolných organizací, které se často aktivně podílí na komunitním a společenském životě obce / mikroregionu. Proto jejich počet, respektive existence hrají důležitou roli v posuzování kvality života mikroregionu. Statisticky sledovaným datem je počet kulturních institucí ve zkoumaných obcích. Vzhledem k faktu, že téměř ve všech obcích existuje nejméně jeden spolek, společenstvo, klub nebo jiný typ dobrovolné, neformální, případně formální organizace, lze vyvodit, že všechny regiony vykazují jistou kvalitu občanského života. Jen pro přehled uvádím počet registrovaných kulturních institucí v daných mikroregionech. Milada – 25 kulturních institucí, Podblanicko – 14, Podřipsko – 42.

Jako znak občanského postoje k vlastní budoucnosti lze chápat účast ve volbách, proto byly také sledovány účasti na posledních volbách do obecních zastupitelstev a zároveň účasti občanů na posledních volbách do parlamentu – konkrétně poslanecké sněmovny, dále je sledován výskyt dobrovolných spolků a sdružení v šetřených obcích. Hodnoty pro jednotlivé obce jsou však natolik rozdílné nejen ve vzájemném srovnání, ale i v účasti na různých typech voleb, proto pravděpodobně nelze vyvodit žádný jednoznačný závěr. Jen pro ilustraci, účast kolísá mezi 41 až 84 %.

Práce potvrzuje fakt, že rozdíly mezi mikroregiony jsou statisticky zachytitelné a že lze pomocí jednoduchých indikátorů s jistou mírou úspěšnosti odhadnout skutečnou kvalitu života v daném mikroregionu, respektive obci v mikroregionu. Demografická data jednoznačně odhalují obce mladé, které jsou centrem zájmu mladých rodin, které zde hodlají mít a mají děti. Podíl dětské složky je dalším vodítkem pro nalezení rozvíjející se obce. Kde toto šetření selhává, jsou sociálně narušené oblasti, které mají stejné hodnoty jako obce oblíbené mezi mladými rodinami, počet dětí do 14-ti let v takto narušených oblastech obvykle násobně převyšuje počet seniorů, pro odhalení takové oblasti ze statistických dat je ještě nutné přihlížet k místní nezaměstnanosti.

Další klíčovou hodnotu ovlivňující kvalitu života je možnost zaměstnání, bylo zjištěno, že místní rozdíly v nezaměstnanosti jsou tak výrazné, že přímo determinují současnou povahu sídla. Nabízí se zde přímá souvislost mezi počtem krádeží a vloupání a celkovou nezaměstnaností. Ochota a odvaha obyvatel podnikat jako OSVČ je protipólem hodnot nezaměstnanosti. Nízký počet živnostníků pravděpodobně indikuje jistou problematičnost daného místa. Ani jeden z dotazovaných zástupců nehodnotil možnost zaměstnání v regionu lépe než průměrnou známkou a zejména regiony s vyšším počtem osob podnikajících v zemědělství indikují zhoršování situace.

Výrazné rozdíly v možnostech zdravotní péče v mikroregionech ve srovnání s vyššími územními celky jsou logické, dle shromážděných dat lze tvrdit, že očekávat přítomnost ordinace lékaře v obci je obecně možné u obce s nejméně 1000 obyvateli, ačkoliv lze najít výjimky směrem nahoru i dolů. Dle tohoto šetření u obcí nad 10000 obyvatel lze zároveň očekávat vyšší koncentraci lékařů a též specializované ordinace. Pozoruhodné jsou zároveň uváděné rozdíly v příčinách úmrtí mezi jednotlivými regiony a možností pravděpodobné délky dožití.

Překvapivým zjištěním je, životní prostředí ve zkoumaných regionech se sice v jistých ohledech liší, ale z pohledu emisí znečišťujících látek již ne nijak výrazně. Místní vlivy, které určují „čistotu“ životního prostředí mikroregionu, hrají čím dál více důležitější roli. V dotaznicích občané hodnotí životní prostředí poměrně pozitivně ve dvou mikroregionech, pouze Milada vykazuje horší hodnoty, názory na vývoj mohou napovídat současné mírné zhoršení.

Předpokládané významné vzájemné rozdíly mezi mikroregiony v počtu školských zařízení se příliš nepotvrdily, množství a rozložení škol zřejmě dobře kopíruje rozložení obyvatel v prostoru, pouze nepřítomnost mateřských škol v určitých částech mikroregionů, naznačuje souvislost s věkovým složením populace v daném místě.

U kriminality byly předpokládány značné regionální rozdíly, stejně tak i ve výsledcích práce policie a v objasněnosti trestných činů. Tento předpoklad se, až na výjimku v počtu krádeží a vloupání v okrese Ústí nad Labem, nepotvrdil, s výskytem kriminality jsou na tom zkoumané okresy velmi podobně, zároveň lze konstatovat, že objasněnost všech typů trestných činů je poměrně vysoká, dokonce policie v ústeckém

okrese se zdá dle výsledků poměrně velmi výkonná i u jinde obtížně odhalovaných krádeží a vloupání. V dotazníkovém šetření občané hodnotili svůj region velmi realisticky, jejich názory v podstatě kopírovaly statistická data platná pro větší územní celky, znepokojující je názor, že se kriminalita opět začíná zhoršovat.

V počtu společenských a kulturních zařízení pravděpodobně nebudou významné rozdíly. Pravděpodobně budou i marginální odchylky v počtu, respektive procentu obyvatel aktivně se účastnících se kulturního, společenského a sportovního života ve svých regionech. Tento předpoklad se plně potvrdil, zhruba jedna třetina dotazovaných občanů je členem nějakého spolku, oddílu apod. A toto zjištění je platné pro všechny zkoumané mikroregiony. Téměř ve všech obcích se vyskytuje alespoň jedna kulturní instituce a nejméně jeden oddíl libovolného sportu.

Ohledně účasti obyvatel mikroregionů při rozhodování o budoucím směřování svých obcí a zároveň celého státu při volbách obecních a krajských zastupitelstev a parlamentních volbách byly předpokládány jen relativně nevýznamné rozdíly. Tento předpoklad se naprosto nepotvrdil. Účast na volbách v jednotlivých obcích v rámci regionu i mezi regiony a volbami je natolik nesourodá, že lze vyslovit domněnku, že pouze odráží momentální náladu v daném místě a čase. Zarážející je fakt, že pouze méně než polovina dotazovaných obyvatel se domnívá, že může něco ve své obci změnit.

Dotazování občanů přineslo výsledky, které byly velmi blízké zjištěním statistickým, obyvatelé České republiky jsou zřejmě značnými realisty v odhadu. Kapitola sousedské vztahy sice nenaznačuje žádné velké negativa, ale představitelé regionů upozorňují, že vzájemná úroveň mezilidských vztahů v posledních letech dosti klesá a obce musí řešit čím dál více vzájemných konfliktů mezi občany. Hodnocení kvalit práce obecních zastupitelstev je přirozeně vyšší ze strany představitelů obcí než ze strany občanů, na druhou stranu občané hodnotí své zastupitele v průměru vysokými známkami.

Nepotěšitelným zjištěním na závěr je fakt, že sami zástupci a vedoucí pracovníci přestávají vidět smysl v současné existenci mikroregionů, jelikož účel, pro který původně většina z nich vznikla, tj. lepší přístup k finančním prostředkům, již přestává fungovat a spíše fungují jako diskusní platformy. Mikroregiony leží na okraji zájmu autorit a vrůstající administrativa ty méně úspěšné donutí k formálnímu zániku.

6 Závěr

Cílem práce bylo osvětlit a zjistit co vlastně sousloví KVALITA ŽIVOTA znamená, zejména jak je chápáno v různých významech, jaké se ve světě provádí výzkumy na toto téma a jaká jsou jejich hlavní zjištění. Zároveň tyto výzkumy aplikovat na regionální, respektive mikroregionální úrovni na vybrané části České republiky s tím, zdali se nevyskytnou významné odlišnosti od celorepublikového průměru. Před samotnou aplikací otázek průzkumů bylo zároveň nutno zvolit otázky, které umožní výzkum na regionální, respektive mikroregionální úrovni.

Jak plyne z přehledu současných výzkumů, kvalita života se zdá být dobré a politicky vhodné téma pro již ekonomicky rozvinuté části světa a v mnohých výzkumech se v podstatě kvalita života rovná ekonomické vyspělosti dané lokality, kde je výzkum prováděn. Vezmeme-li však v potaz i názory obyvatel na jejich vlastní život a jeho budoucnost, velmi rychle zjistíme, že kvalita života nejsou jen ekonomické faktory, ale vlastně všechny aspekty přímo se dotýkající existence lidského individua. Jak již naznačují mnozí současní autoři, od jisté hranice ekonomické vyspělosti, dochází k posunu hodnot z kategorie materiálních více do polohy nemateriální.

Z rozboru provedených výzkumů vyplývá, že ekonomické ukazatele jsou jen předpokladem pro celkový blahobyt, i relativně bohaté společnosti, často lokalizované v blízkosti světových ekonomických center, mají důvod k vnitřní nespokojenosti a nestabilitě. Jsou to velmi často společnosti žijící nedemokratickým způsobem správy věcí veřejných a vládní administrace. „Arabské jaro“⁸⁵, jak se v současnosti nazývá vlna odporu proti zavedeným vládnoucím stranám a jednotlivcům z počátku roku 2011, ukázalo, co výzkumy kvality života dříve naznačovaly. Obyvatelstvo, které nevidí svoji budoucnost v rámci zavedeného režimu, se ji pokusí ovlivnit v tu chvíli jediným možným způsobem, v diktatuře vlastně jen více či méně násilnou revolucí. Nejen disproporce mezi bohatstvím a jeho dosažitelností pro běžného obyvatele dané země hraje svoji roli. Občan jakékoliv země evidentně touží po podílu na správě věcí veřejných a je nesmírně citlivý na to, jak se

⁸⁵ Arab Spring and Winter, nebo též Arab Rebellion, dle místa a zemí ve kterých se pod heslem: „Ash-shab yurīd isqāt an-nizām“ – volně přeloženo jako „Lidé chtějí svrhnout režim“, obyvatelstvo pokusilo svrhnout vládnoucí režimy.

s prostředky jím vytvořenými zachází v centru moci. Korupcí prostoupené systémy jsou v těchto výzkumech celkem dobře odhalitelné. Je zde jistá paralela mezi negativním očekáváním budoucnosti a mírou zkorumpovanosti země. Občané nemají pozitivní očekávání do budoucnosti a sami nevidí možnost změny, a proto jsou jejich hodnocení života samotného velmi nízká.

Americká revoluce, která měla svůj historický milník prohlášením nezávislosti a následným ubráněním a posléze konstituováním nového státu, počala ve svých důsledcích také „jen“ občanskou nespokojeností a nevyvážeností mezi množstvím zaplacených daní a podílu na moci ve vzdáleném centru vyjádřená jednoduchým sloganem: „No taxation without representation“⁸⁶, jakkoliv míra formálních občanských svobod a práv byla ve srovnání se zbytkem britského impéria srovnatelná a míra zdanění dokonce výrazně nižší⁸⁷ než u britského občana žijícího na britských ostrovech, předznamenala jeden zásadní fakt pro kvalitu života občana, – svoboda individua není jenom soubor činností, které je člověku dovoleno konat, ale zejména množství rozhodnutí sám o sobě, které mohou do budoucnosti dle vlastního uvážení učinit bez ohledu na jejich kvalitu.

Aplikujeme-li výsledky a metodiky výzkumů světových, respektive zejména Evropských výzkumů na malé části České republiky s relativně malým, přesto však dostatečným počtem respondentů dojdeme k závěru, že i v oblastech, které lze nazvat buď jako venkovské, nebo spíše jako předměstské, je kvalita života tak, jak je dnes měřena, je poplatná kvalitě života ve svém urbanizačním jádru zejména z hlediska disponibilních příjmů a ovlivnění celkové zaměstnanosti, respektive dostatku pracovních příležitostí v rozumné dojezdové vzdálenosti⁸⁸, která v současnosti činí v České republice 26 minut. Budeme-li zkoumat otázky, co že je vlastně specifikem v libovolném mikroregionu, je vždy nutné znát jeho geografickou vzdálenost k lokálnímu centru a jeho napojení na něj. Z hlediska evropského, kdy se díky relativní rovnosti ve společnosti a nijak dramatickém rozdílu v příjmech, zejména díky záchranné sociální síti, se v podstatě v České republice nevyskytují lidé, které lze nazvat jako skutečně chudé, světové kritérium příjmů pod dva

⁸⁶ Věta poprvé použitá reverendem Jonathanem Mayhewem při kázání v Bostonu v roce 1750, která se stala jednou z nosných myšlenek odporu proti způsobu britské správy, který později vedl k úplnému získání nezávislosti.

⁸⁷ A Pocket History of the United States, American Revolution, str. 71 – 97. ISBN 0-671-70495-8

⁸⁸ Průměrná doba dojíždění do zaměstnání je dle průzkumu deníku „*Idnes*“ publikovaném 27.2.2008 a dostupném na odkazu byznys.ihned.cz/c1-23053780-mladym-cechum-dojizdeni-za-praci-nevoni.

dolary, respektive jeden dolar na den je v naší zemi irelevantní i pro nekvalifikovanou pracovní sílu. Existuje-li dostatečné dopravní spojení mezi regionálním centrem a mikroregionem ležícím v rozumné dojezdové vzdálenosti, obyvatelé zcela racionálně přesunou svůj ekonomický zájem na regionální centrum a mikroregion sám, respektive vhodné obce v něm se v podstatě stanou vzdálenějšími předměstími regionálního centra.

Indikátory kvality života, tak jako byly zvoleny, jsou skutečnými deskriptory kvality života obcí v regionech České republiky. Předpokládané rozdíly se ne všude potvrdily, pravděpodobně proto, že Česká republika je zemí s malými rozdíly v kvalitě života. Kromě možnosti zaměstnání, rozdílů v kriminalitě a v životním prostředí, volba sídla příliš neovlivní dostupnost mateřských a základních škol, přítomnost základní lékařské péče, váš spolkový a komunitní život, vaši spokojenost se sousedskými vztahy ani spokojenost s životem ve Vámi zvoleném místě. Pravděpodobně budete jako občan ČR kritický ke svému okolí, skeptický k možnosti ovlivňovat věci ve své obci či regionu a Vaše účast u voleb bude spíše nahodilá, než systematická.

Sama rozdílnost regionů v České republice je pozitivním rysem této země, občané si v podstatě mohou pro svůj život zvolit sídlo, které jim vyhovuje charakterem, polohou a dalšími subjektivně vnímanými faktory a zároveň tím relativně málo utrpí celková kvalita jejich života. Toto spatřuji jako jedno z největších pozitiv pro život v České republice.

7 Seznam použitých zdrojů:

BLAŽEK, Bohuslav. *Problémy a výhledy českého venkova: statě z let 1990 – 1997*. Libčeves – Praha: Škola obnovy venkova a nadace Eco Terra, 1997.84s

BLAŽEK, Jiří, UHLÍŘ, David. *Teorie regionálního rozvoje : nástin, kritika, klasifikace*. Praha : Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0384-5.

BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002. 236 s. ISBN 80-247-9006-8.

Costanza, Robert. *An Integrative Approach to Quality of Life Measurement, Research, and Policy*, 2008, ISBN 978-1-4051-3287-9

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Praha: Karolinum, 2000. 374 s. ISBN 80-246-0139-7.

DUBY, G.: *Tři řády*, Praha: Argo, 2008, ISBN 978-80-7230-966-1

DURDISOVÁ, Jaroslava a LANGHAMROVÁ, Jitka. *Úvod do teorie zdravotní politiky*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 2001. 126 s. ISBN 80-245-0217-8.

Ekosystémy a kvalita lidského života: rámeček pro hodnocení: zpráva pracovní skupiny pro koncepční rámeček ekosystémového hodnocení milénia: český překlad souhrnu publikace. 1. Vyd. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2003, 30 s. ISBN 80-721-2266-5.

ENTRADE S.R.O.: *Integrovaná strategie rozvoje venkovského mikroregionu, novelizace č.5 pro roky 2006 – 2007*, Ústí nad Labem 2006

GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007. 138 s. ISBN 978-80-86251-20-2.

MEDERLY, P., TOPERCER, J., NOVÁČEK, P., *Indikátory kvality života a udržitelného rozvoje*. Praha: UK FSV CESES, 2004. 80-239-4389-8.

MOŽNÝ, Ivo. *Česká společnost: nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života*. Praha: portál, 2002. 207 s. ISBN 80-7178-624-1.

NEVINS, Allan, et al. *A pocket history of the Unites States* , Norton, ISBN: 0671426974 / 0-671-42697-4

PATŘIČNÝ, V., VÁŠA, J. *Sdružování venkovských obcí v přirozených spádových regionech*, Kladno: Centrum pro zemědělské soustavy, 1997

POTŮČEK, Martin., MAŠKOVÁ Miroslava a kolektiv. *Česká republika – trendy, ohrožení a příležitosti*. Karolinum 2009. brožovaná, 366 str. ISBN 9788024616551

SEDLÁČEK, Tomáš. *Ekonomie dobra a zla*, Praha: 65.pole 2009, ISBN 978-80-903944-3-8

SELF, D a kolektiv autorů; *Encyklopedie světových náboženství*, Karmelitánské nakladatelství, Praha, 2009 ISBN 978-80-7195-320-3

THATCHEROVÁ, M.: *Roky na Downing Street*, HarperCollins Publishers, London, 1993, str. 515, ISBN 80-206-0471-5

WOKOUN, René, et al. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde Praha, a.s., 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

Internetové zdroje:

Abdallah, S., Thompson, S., Michaelson, J., Marks, N., Steuer, N. *et al.* The Happy Planet Index 2.0. New Economics Foundation. 2009, dostupná na odkazu www.happyplanetindex.org

Blanchflower, D. a Oswald, A. v Happiness and the Human Development Index: *Paradox of Australia* publikováno v NBER Working Paper No. 11416 v roce 2005

Core Public Health Functions Research Initiative, Michael Pennock – publikuje své zprávy a výzkumy na http://web.uvic.ca/~cphfri/people/michael_pennock.htm

Deaton Angus, Ph.D.: Income, Health, and Well-Being Around the World: Evidence From the Gallup World Poll, strana 5 – 20.

Emotional well-being and Mental Health, Harvard University. Publikováno 16.prosince 2010.

European Commission Official Publication; Eurobarometer, Well-being, 2011

Gallup., Worldwide Research – Country Data Set Details, březen 2011

Gregory, Johnson, Geraldine: Dictionary of Human Geography; 1.vydání, 2009

Gross National Happiness, The Centre for Bhutan Studies. (24.3.2011) na odkazu www.grossnationalhappiness.com

Gunde, R.: *Zheng He's Voyages of Discovery* UCLA Asia Institute. Publikováno 1.9. 2008.

<http://www.amnesty.org/en/annual-report/2011>

<http://www.census.gov>

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>

http://www.copvicia.com/free/economy/popsicle_index.html

<http://data.worldbank.org/indicator/NY.GNP.PCAP.CD>

http://www.economist.com/media/pdf/QUALITY_OF_LIFE.pdf

<http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2005/91/en/1/ef0591en.pdf>

<http://www.green.maryland.gov/mdgpi/>

<http://www.investopedia.com/terms/g/gpi.asp>

http://www.krustecky.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=450018&id_ktg=98725&p1=1832
34

<http://www.mercer.com/articles/quality-of-living-survey-report-2011>

<http://www.mercer.com/press-releases/quality-of-living-report-2011#City-Rankings>

<http://www.mercer.com/press-releases/1311145>

[www.nytimes.com/Mercer Issues](http://www.nytimes.com/Mercer_Issues)

<http://www.princeton.edu/main/news/archive/S15/15/09S18/index.xml>

http://www.who.int/whosis/whostat/EN_WHS2011_Full.pdf

<http://www.worldvaluessurvey.org/>

Human Development Report dostupná na odkazu hdr.undp.org/en/reports/global/

Internetový výkladový slovník McMillan's na www.mcmimlndictionary.com

Lawn, Philip A. *A theoretical foundation to support the Index of Sustainable Economic Welfare (ISEW), Genuine Progress Indicator (GPI), and other related indexes*. 2003, strana 108.

National Geographic Journal, americké vydání pro září 2011, strany 96 – 106

Steffan, Alex. Happy Planet Index. World Changing.

The National Bureau of Economic Research je dostupná na www.nber.org

www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/12261723

United Nations Human Development Report, 1990 – 2010

Voltaire, *Candide aneb Optimism*, výňatky z LIVANSKÝ, Karel. Francois-Marie Arouet-Voltaire. Praha 1988, s. 32.

Wilson, J., Kelling, G.; *BROKEN WINDOWS: The police and neighborhood safety*, 1982

8 Přílohy

Příloha č. 1 Otázky pro anketu mezi občany mikroregionů:

Otázka 1.: Jak jste celkově spokojen(a) s životem ve Vaší obci? Ohodnoťte pomocí stupnice od jedné pro – nejsem vůbec spokojen(a) – až po 10 – jsem velmi spokojen(a)

Otázka 2.: Domníváte se, že po zvážení všech aspektů, život ve vaší obci

A: zlepšuje, **B:** zhoršuje, nebo je **C:** beze změny? **A** **B** **C**

Otázka 3.: Jak vnímáte kvalitu životního prostředí ve své obci? Ohodnoťte pomocí stupnice od jedné pro – velmi špatnou – až po 10 – velmi dobrou.

Otázka 4.: Dochází podle Vás ke **A:** zlepšení, **B:** zhoršení, nebo k **C:** setrvalému stavu v kvalitě životního prostředí ve Vaší obci? **A** **B** **C**

Otázka 5.: Cítíte se bezpeční ve své obci? Ohodnoťte pomocí stupnice od jedné pro – necítím se vůbec bezpečně – až po 10 – necítím žádné ohrožení“.

Otázka 6.: Dochází podle Vás ke **A:** zlepšení, **B:** zhoršení, nebo k **C:** setrvalému stavu v množství kriminality ve Vaší obci? **A** **B** **C**

Otázka 7.: Jste členem/členkou nějakého spolku nebo zájmového sdružení aktivního ve Vaší obci/mikroregionu? **ANO** **NE**

Otázka 8.: Domníváte se, že máte možnost ovlivňovat život ve Vaší obci, nebo ve Vašem bezprostředním okolí? **ANO** **NE**

Otázka 9.: Po zvážení všech okolností, jak hodnotíte úroveň sousedských vztahů v obci? Ohodnoťte pomocí stupnice od jedné pro – velmi špatná – až po 10 – velmi dobrá“

Otázka 10.: Jak hodnotíte práci Vašeho obecního zastupitelstva? Ohodnoťte pomocí stupnice od jedné pro – velmi špatně – až po 10 – velmi dobře“.

Příloha č. 2 Tabulka odpovědí ankety pro Mikroregion Milada:

Otázka č.:	Známka 1	Známka 2	Známka 3	Známka 4	Známka 5	Známka 6	Známka 7	Známka 8	Známka 9	Známka 10
1.	0	1	5	3	18	9	11	15	5	3
2.	A:	26	B:	36	C:	18				
3.	0	1	5	6	21	21	15	5	5	1
4.	A:	8	B:	36	C:	36				
5.	2	2	4	18	12	12	10	10	6	4
6.	A:	6	B:	36	C:	38				
7.	ANO	26				NE	54			
8.	ANO	33				NE	47			
9.	0	3	3	3	12	22	3	13	2	3
10.	1	2	10	18	15	7	12	10	3	2

Příloha č. 4: Tabulka odpovědí pro Mikroregion Podblanicko:

Otázka č.:	Známka 1	Známka 2	Známka 3	Známka 4	Známka 5	Známka 6	Známka 7	Známka 8	Známka 9	Známka 10
1.	0	1	6	7	9	10	12	11	4	5
2.	A:	30	B:	17	C:	18				
3.	0	0	2	1	5	11	12	15	9	10
4.	A:	8	B:	16	C:	41				
5.	0	1	1	5	9	12	16	10	9	2
6.	A:	6	B:	31	C:	28				
7.	ANO	22				NE	43			
8.	ANO	29				NE	36			
9.	0	5	2	3	12	22	3	13	2	3
10.	1	2	5	5	17	6	12	8	3	6

Příloha č. 4 Tabulka odpovědí pro Svazek obcí Podřipsko (55 respondentů)

Otázka č.:	Známka 1	Známka 2	Známka 3	Známka 4	Známka 5	Známka 6	Známka 7	Známka 8	Známka 9	Známka 10
1.	2	1	3	4	8	6	14	9	5	5
2.	A:	6	B:	25	C:	19				
3.	0	1	5	3	4	6	4	16	8	8
4.	A:	1	B:	10	C:	44				
5.	1	3	4	3	9	6	10	12	5	2
6.	A:	2	B:	31	C:	22				
7.	ANO	25				NE	30			
8.	ANO	24				NE	31			
9.	1	1	1	3	15	2	12	10	7	3
10.	2	1	0	2	3	12	12	12	9	2

Příloha č.5: Trestné činy v okresech Ústí n.L., Benešov a Litoměřice.

	Násilné činy	Mravnost. činy	Vloupání	Krádeže
Ústí n.L.	287	18	891	1707
Objasněno	169	11	271	570
	58,89 %	61,11 %	30,42 %	33,39 %
Benešov	105	11	560	790
Objasněno	78	6	121	108
	74,29 %	54,55 %	21,61 %	13,67 %
Litoměřice	239	31	816	1097
Objasněno	144	22	207	209
	60,25 %	70,97 %	25,37 %	19,05 %

Zdroj: Autor z databází a statistik Policie České republiky.

Příloha č. 5 Rozšířený seznam otázek pro řízený rozhovor se zástupci mikroregionů.

Otázka 1.: Jak byste celkově zhodnotil možnost nalezení zaměstnání v mikroregionu? Ohodnoťte pomocí stupnice od jedné pro – téměř nemožné – až po 10 – bezproblémové.

Otázka 2.: Domníváte se, že po zvážení všech aspektů, se ekonomická situace v obcích vašeho mikroregionu **A: zlepšuje**, **B: zhoršuje**, nebo je **C: beze změny**?

Otázka 3.: Jak vnímáte kvalitu životního prostředí ve své obci, respektive mikroregionu? Ohodnoťte pomocí stupnice od jedné pro – velmi špatnou – až po 10 – velmi dobrou.

Otázka 4.: Dochází podle Vás ke **A: zlepšení**, **B: zhoršení**, nebo k **C: setrvalému stavu** v kvalitě životního prostředí ve Vaší obci / Vašem mikroregionu?

Otázka 5.: Cítíte se bezpeční ve své obci, respektive obcích mikroregionu? Ohodnoťte pomocí stupnice od jedné pro – necítím se vůbec bezpečně – až po 10 – necítím žádné ohrožení.

Otázka 6.: Dochází podle Vás ke **A: zlepšení**, **B: zhoršení**, nebo k **C: setrvalému stavu** v množství kriminality ve Vaší obci / Vašem mikroregionu?

Otázka 7.: Jste členem/členkou nějakého spolku nebo zájmového sdružení aktivního ve Vaší obci/mikroregionu? Jak hodnotíte práci zájmových sdružení neformálních skupin v mikroregionu?

Otázka 8.: Co byste označil jako největší pozitivum mikroregionu / obce kde pracujete?

Otázka 9.: Co byste označil jako největší negativum mikroregionu / obce kde pracujete?

Otázka 10.: Jak pracujete na zmenšení nebo odstranění tohoto největšího negativa?

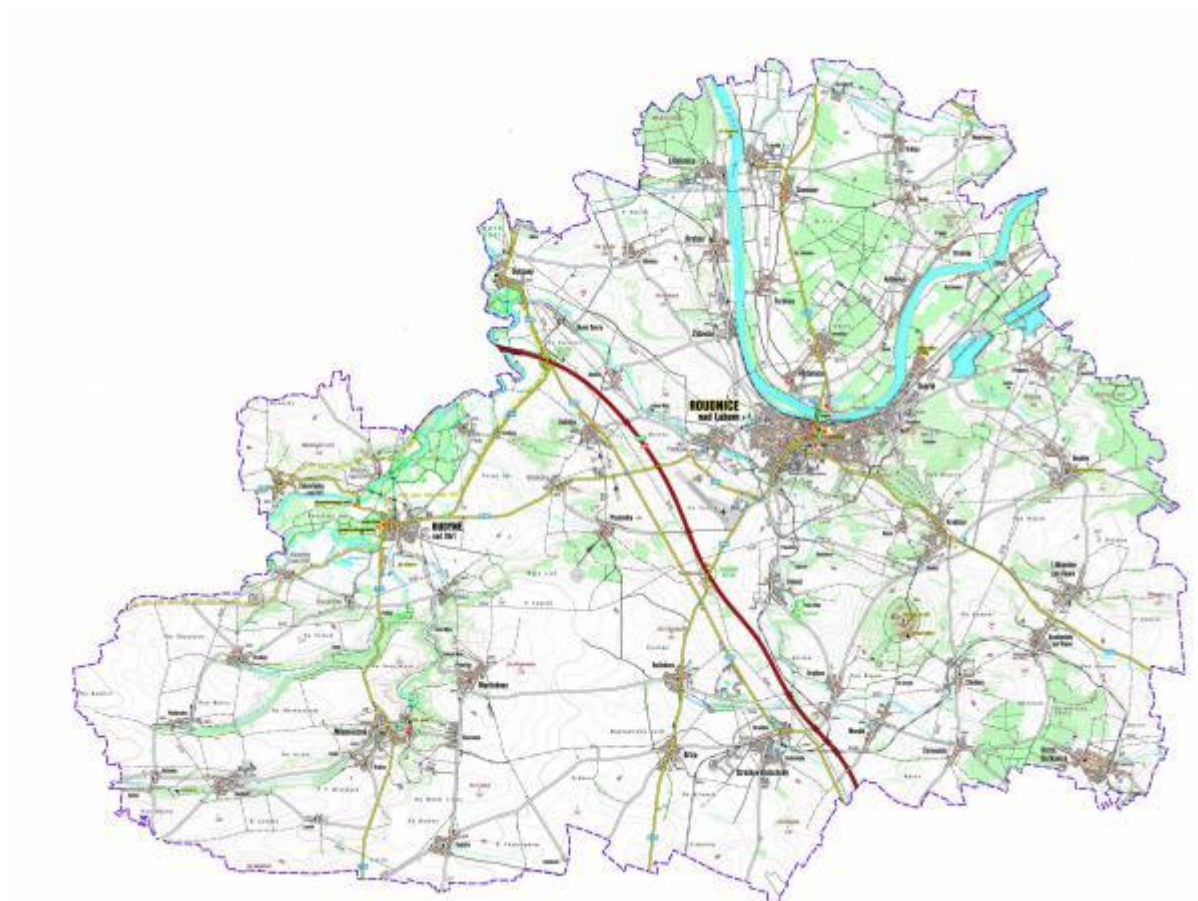
Otázka 11.: „Po zvážení všech okolností, jak hodnotíte úroveň sousedských vztahů v obci?“ Ohodnoťte pomocí stupnice od jedné pro – velmi špatná – až po 10 – velmi dobrá.

Otázka 12.: „Jak hodnotíte práci Vašeho obecního zastupitelstva / orgánů Vaší obce?“ Ohodnoťte pomocí stupnice od jedné pro – velmi špatně – až po 10 – velmi dobře“.

Příloha č.6: Mapa Mikroregionu Milada

Příloha č.7: Mapa Podlipanska

Příloha č.8: Mapa Podblanicka

